

DOLENJSKI LIST

VIKTOR AVBELJ V SEVNICI

Na povabilo občinskega komiteja Zveze komunistov je v petek, 17. novembra, obiskal Sevnico sekretar CK ZK Slovenije Viktor Avbelj. Udeležil se je razgovora z vodilnimi komunisti v gospodarstvu in odgovarjal na vrsto vprašanj v zvezi z gospodarsko reformo. Tov. Avbelj si je v spremstvu obč. predstavnikov ogledal tudi nekaj sevnjskih podjetij. Obiskal je konfekcijo LISCO, Kopitarno in Ju tranjko.

Kočevska konferen- ca SZDL bo januarja

V prvi polovici januarja bo predvidoma konferenca SZDL občine Kočevje. Čas do konference bodo občinski odbor in krajevne organizacije SZDL izrabile tudi, da bodo izbrale čimboljše kandidate za nov izvršni odbor, novi plenum in za komitije. Ostale priprave na konferenco so v polnem teku, nekatere pa se že približujejo zaključku.

Silvestrovanje v Mokricah

Gostinsko podjetje grad Mokrice prireja 31. decembra prijetno silvestrovanje in vabi goste od blizu in daleč. Rezervacije sprejema od 15. decembra dalje. Za pričakovane Novega leta bodo odprli vse grajske prostore, ki so za tako zabavo primerni. Igrale bodo tri godbe. Gostje bodo postreženi z izbranim jedilnim in pijačami.

V Beli krajini dvakrat manj bolniških

V delovnih organizacijah se je zmanjšalo število nesreč pri delu po reformi zelo hitro. Prav tako je zdaj precej manj delavcev, ki so v bolniški. Ta ugotovitev velja še posebej za delovne organizacije v Beli krajini. Število poškodb zavoljo nesreč pri delu se je zmanjšalo ponekod tudi za 100 odst. Videti je, da je tragedija v Kaknju pogostokrat pred očmi vodilnih, kadar razmišljajo o varnosti pri delu. Bolniške pa so se zmanjšale zategadelj, ker se mnogi delavci bojijo odpusta, če bi prišlo do zmanjšanja zaposlenih. V ZORI in v LE PISU so pripravili programe za predavanja o varnosti pri delu.

J. Š.

KORISTEN MEDOBCINSKI POSVET V KRŠKEM:

Ce ni sredstev, pa zaleže volja!

Medobčinsko sodelovanje v šolstvu za duševno prizadete otroke v Spodnjem Posavju zasluži vso pohvalo — Čeprav ni sredstev na pretek, se družba s polno mero razumevanja loteva tega perečega vprašanja

16. decembra je bil v Krškem pomemben medobčinski posvet predstavnikov občin Brežice, Krško in Sevnica, na katerem so razpravljali o ustanovitvi internatske šole duševno prizadete otroke v Krškem. Posvet je bil sklican na pobudo predsednika Obs Krško tov. Franca Dragana, poleg številnih predstavnikov iz Spod. Posavja pa sta se ga udeležila tudi tov. Janez Vivoda iz sekretariata za socialno varstvo SRS in tov. B. iz sekretariata za šolstvo SRS. Kategorizacija duševno prizadetih otrok, ki je v vseh treh spodnjeposavskih obci-

nah še v teku (v krški občini je izvedena 70 odst., v brežiški 40 odst. in v sevnjski 10 odst.) je doslej pokazala, da je v krški občini 43 duševno prizadetih otrok, v brežiški 32 in v sevnjski 30. Dvornedno posebno šolo za takšne otroke imajo v Krškem, v brežiški občini takšne šole sploh ni, v sevnjski pa obiskujejo duševno prizadeti otroci kombinirani pouk v štirih razredih osnovne šole. Praksa kaže, da takšni otroci končajo obvezno osemletko večji del v prvem ali drugem razredu, nato pa ostanejo doma, se ne izučijo nobenega poklica in pride-

jo prej ali slej družbi v breme. Zmogli bi posebnih šol v Sloveniji so premajhne. Hvalevredno pobudo, naj bi vse tri spodnjeposavske občine ustanovile svojo posebno šolo, velja pozdraviti. Na posvetu so se pomenili o tem, da bi prizadete občine prispevale kot soustanoviteljice ustrezne deleže za financiranje te šole, ki bi delovala v Krškem. Potrebne strokovnjake defektologe bodo deloma dobili od drugod, deloma pa jih štipendirali. Lepo pobudo, ki z medobčinskim sodelovanjem rešuje pereč problem, je treba samo pohvaliti in pozdraviti!

Sanda Čilenšek, predsednica mestnega odbora Rdečega križa v Kočevju, pripenja enemu izmed krvodajalcev zlato značko. — Več o lepem slavlju kočevskih krvodajalcev berite na 10. strani današnje številke! (Foto: Jože Primc)

Delegacija italijanskih partizanov je v nedeljo dopoldne položila na Suhorju lovorov venec v spomin na ustanovitev brigade »Fontanot« (Foto: M. Moškon)

OBISK DELEGACIJE A. N. P. I. V BELI KRAJINI

„BILI STE NAM OČE IN MATI!“

V soboto in nedeljo se je mudila v Metliki delegacija A. N. P. I. (Naro-

dna zveza italijanskih partizanov) iz province Gorica. V delegaciji je bilo 11 preživelih članov italijanske partizanske brigade »Fratelli Fontanot«, ki se je med NOB borila v sestavi enot NOV in POS, sicer je bila del italijanske partizanske divizije »Garibaldi«. Obiski italijanskih partizanov v Beli krajini so postali že tradicionalni, saj je bilo nedeljsko srečanje peto po vrsti. Delegacija je prišla v zmanjšanem številu, ker je bilo na isti dan pri Monfalconu (Tržiču) v Italiji, prvo uradno proslavljanje ob enajdvajsetletnici ustanovitve divizije v Turriacu pa

so odprli razstavo dokumentarnih fotografij. (Nadaljevanje na 9. str.)

1955 novih!

Medtem ko se je prej v 14 dneh naročilo na naš list skupno 977 naročnikov, jih je zdaj v 7 dneh prišlo kar 978! Po občinah je bilo v 3 tednih pridobljenih naslednje število novih naročnikov:

BREŽICE:	260
CRNOMELJ:	135
KOČEVJE:	72
KRŠKO:	451
METLIKA:	78
NOVO MESTO:	393
RIBNICA:	52
SEVNICA:	202
TREBNJE:	238
Razne pošte:	65
Inozemstvo:	9

ČEZ DESET DNI NOVI DINAR

KAKO BO MO PLACHEVALI PO NOVE LETU?

Med potrošniki je nastal v zadnjem času preplah pred podražitvijo ob uvedbi novega dinarja. Tako bojazen pa je popolnoma nepotrebna.

Kako bo s plačevanjem predmetov, ki stanejo n. pr. 7 ali 18 ali 32 dinarjev? Ne sme nas motiti 9. člen Zakona o izdaji novih bankovcev in kovancev (Uradni list SFRJ št. 33/65), ki pravi: če se pri preračunavanju starih dinarjev na nove dinarje pojavijo zneski v razponu 5 par, se ti zaokrožijo tako, da se znesek do 2 par zanemari, znesek nad dve pari pa zaokroži na 5 par. 1. člen istega zakona namreč določa, da sedanji bankovci in kovanci ostanejo še naprej zakonito plačilno sredstvo. Tako bomo lahko plačevali s starimi in novimi kovan-

ci, cene pa se zaradi novega dinarja ne smejo zvišati, čeprav ne bo novih kovancev, manjših kot za 5 para. Če bo na primer znašal račun 157 starih dinarjev, bomo lahko pla-

čali račun z enim novim dinarjem in 57 starih dinarji, z enim novim dinarjem, enajstimi novimi kovanici po 5 par in dvema starih dinarjema, lahko pa tudi s samimi starih dinarji.

Banka bo dala v promet 4. januarja nove bankovce za 50, 10 in 5 dinarjev ter kovanice za 1 novi dinar in za 5 par.

Denarni zneski na vrednotnicah in listinah, ki bodo izdane od 1. januarja dalje, bodo označeni v novih dinarjih. Od 1. januarja dalje bodo veljali za vse denarne izdatke in prejeme novi dinarji. Tudi trgovine morajo imeti označene vse cene v novih dinarjih na dve decimali (pare), poleg tega pa tudi vse cene še v starih dinarjih. Pri tem moramo biti potrošniki zelo previdni in vsak, ki bi ugotovil, da je plačal za blago več zaradi zaokroževanja na nove kovanice, naj to sporoči inšpekciji občinske skupščine.

Ni pa bojazen, da bi nastala zmešnjava zaradi novih bankovcev, ker stanjihova dejanska vrednost in oblika (razen oznake za vrednost) enaki vrednosti in obliki starih bankovcev.

Vreme

OD 23. XII. DO 2. I. 1966

Okrog 23. decembra večje snežne padavine z občutno ohlavitvijo. Razjasnitev oziroma suho vreme pričakujemo okrog 24. decembra in od 31. decembra do 2. januarja. V ostalem oblačno s pogostimi padavinami. Temperatura spremenljiva, bržkone bo mraz. Dr. V. M.

RESNIČNA SKUPNOST DELOVNIH LJUDI

Socialistična zveza ima za osnovo svojega dela organizacijo v občini. Tako določa na V. kongresu SZDL Jugoslavije leta 1960 sprejeti statut.

In zakaj prav v občini? Zadnja leta, ko so krajevne in občinske organizacije SZDL ponekod bolj, drugod manj, obravnavale številne zadeve, ki žulijo občane, smo dostikrat srečali mnenje: »Socialistična zveza je predvsem 'pristojna' za obračunavanje različnih krajevnih zadev, o komunalni politiki, o kmetijstvu, skratka je 'terenska' organizacija.«

Delegati za kongres SZDL iz Brežic

Na občinski konferenci SZDL v Brežicah so 18. decembra izvolili delegate za kongres Socialistične zveze Slovenije. Člane iz brežiške občine bodo zastopali: Olga Kopic, inž. agronomije; Janez Pirnat, sodnik; Franc Kebe, poslovodja papirnice in knjižarne; Olga Drobnič, šef krajevnega urada; Cerklje; Janez Gajski, delavec; Janez Volansek, predsednik obč. odbora SZDL Brežice ter Franc Jordan, podpolkovnik JLA in komandant garnizona Cerklje.

KAKO FRANKIRAMO ČESTITKE ZA PRAZNIKE?

Znotraj SFRJ: odprto pismo ali razglednica: do 5 besed — 15 dinarjev; če je čestitka izrečno in samo za Novo leto, številno besed ni omejeno.

Za inozemstvo: odprto pismo ali razglednica do 5 besed — 35 dinarjev, več kot 5 besed — 50 dinarjev, zaprto pismo — 85 dinarjev.

Takim stališčem navkljub pa so se občani na sestankih, razgovorih in javnih tribunah skoraj povsod pogovarjali tudi o različnih zadevah, ki se nanašajo na poslovanje podjetij in upravljanje delovnih kolektivov. Če so v podjetju slabo gospodarili, se na sestankih SZDL občani niso prav nič pomišljali izreči kritično besedo na rovaš takega kolektiva. Zlasti v občinskem okviru so na posvetih in konferencah zadnja leta vse pogostejše obravnavali tudi gospodarjenje v podjetjih, razvoj samoupravljanja, odnose kolektivov do celotne občinske skupnosti, njihove uspehe in težave.

Drugače tudi ni moglo biti. Občani, združeni v Socialistični zvezi, se pri obravnavanju o svojih življenjskih vprašanjih niso mogli ustaviti pri tovarniškem plotu in reči: »Od tu dalje pa naša beseda ne zaleže več.« Saj je vsak izmed občanov, ali vsaj večina izmed nas, član delovne skupnosti. Nekateri, kot denimo zasebni kmetovalci, in tisti, ki delajo v svobodnih poklicih, sicer niso vključeni v delovno organizacijo, toda zato jih nič manj ne zanima, kako gospodarijo v različnih kolektivih.

V vsakdanjem življenju sicer dostikrat opazimo, da bi člani kolektivov svoje izdelke radi čim dražje prodajali, toda, ko kupujejo vsakdanje potrebščine, bi radi čim ceneje kupili. To je večno nasprotje med proizvodnjo in potrošnjo, ki se kaže na eni strani med interesi posameznika in na drugi strani koristni skupnosti.

Te nasprotujoče si koristi so najbolj občutne tam, kjer živimo, to je v občini. In zdaj se povrnemo k uvodnim besedam sestavka, da je osnova dela Socialistične zveze njena organizacija v občini.

Žal je trajalo upanje, da se bližajo razpletu vietnamske krize in torej k pogajanjem, borih dvajset ur. Začelo se je s tem da »New Orleans Post Dispatch« objavil poročilo, češ, da je ameriška vlada spet zavrnila vietnamski predlog za pogajanja. Dan nato pa je Bela hiša objavila pisma, ki jih je predsednik generalne skupščine OZN Amintore Fanfani poslal Johnsonu. Tako je svet zvedel, da je Washington že navezal posredne stike s Hanoiem.

V pismih je namreč Fanfani strnil vse, kar sta se bivši florentinski župan La Pira in še en italijanski profesor dogovarjala s predsednikom DR Vietnam Ho Si Minhom, in to potem, ko sta dobila tihi pristane Washingtona za take pogovore. Ena izmed poglavitnih stvari, za katero sta se dogovorila v Hanoi, je bila v tem, da bi se pogajanja lahko začela, še preden bi ZDA umaknile svoje čete iz Južnega Vietnam. Torej unik ameriških enot ne bi bil pogoj za pogajanja. Dvajset ur nato pa je že prišlo sporočilo iz Hanoi, v katerem je rečeno, da ostaja DR Vietnam pri svojih štirih točkah in da vlada DR Vietnam nikakor ne pristane na pogajanja, dokler so v Vietnamu ameriški vojaki.

Na peti obletnici ustanovitve osvobodilne fronte Južnega Vietnam pa je govoril predsednik te fronte Nguyen Hu To, ki je posebej poudaril, da ne more biti govora o pogajanjih, dokler so ameriški imperialisti v Vietnamu in da se bo »vietnamsko ljudstvo borilo do zmage«. Se prej pa je tudi Peking

čisto razločno in na glas povedal, da ni govora o pogajanjih, da se bo »vietnamsko ljudstvo borilo tudi dvajset let, če bo to treba, dokler ne bo zadnji ameriški imperialist pregnan iz Vietnam.«

Videz je tak, da je vse ostalo pri starem. Upajmo, da je samo videz,

Preuranjeni upi

kajti po vsem tem lahko rečemo, da je zdaj čisto nedvoumno in jasno dokazano, da se je Hanoi pripravljen pogajati. »Pojasnilo« severnovietnamske vlade po objavi Fanfanijevih pism, da namreč ostajajo pri svojih štirih točkah, ki jih je navedel severnovietnamski premier aprila letos, pa le ni čisto jasno. Na to so se v Washingtonu tudi vedno sklicevali. Jasno ni namreč, ali pomenijo te štiri točke pogoj za pogajanja, ali pa je to tisto, o čemer naj bi se šele pogovarjali za zeleno mizo. Kot trdi la Pira, so se glede tega že sporazumeli in da so to stvari, o katerih se je treba pogovarjati. Vprašanje pa nastane, zakaj so v ZDA potlej objavili vsa ta pisma. Predstavnik ZDA v organizaciji združenih narodov Goldberg je dejal, da so to storili zaradi tega, da bi dokazali, da so ZDA za pogajanja, sicer bi »vlada izgubila zaupanje ameriškega ljudstva«, kot je dejal. Večina komentara-

torjev pa se nagiba k misli, da so objavili dokumente, ker ZDA v bistvu niso za pogajanja, saj je bilo že vnaprej čisto jasno, kakšna bo reakcija v Hanoi, če bi vse prišlo na dan. Doslej so namreč vsi dogovori potekali v strogi tajnosti in celo U Tant, kot pravi, vse do zadnjega o vsem tem ni nič vedel. To pa so storili, še preden so dobili odgovor iz Hanoi na zadnje Fanfanijevo pismo.

Tako se vietnamska kriza ni razpletla, čeprav je La Pira nekoč namignil, da bi se to utegnulo zgoditi že do božiča. Razočaranje nad takim razpletom vsekakor dobro zamisljene diplomacije je veliko. Malo je namreč verjetno, da bi mogli navezovati stike med Washingtonom in Hanoiem po istih kanalih. Ostalo je, žal, le pri senzaciji, ki je napolnila prve strani svetovnega časopisa, saj ZDA tudi niso sprejele pobude osvobodilne fronte Južnega Vietnam, da bi za božični dan ustavili boje, kar je v posebni poslanici podprl tudi papež. V Washingtonu so le sporočili, da so odločitev o tem prepustili lokalnim poveljnikom na bojiščih. Vse to potrjuje mnenje, da Zdržene države Amerike niso spremenile svojih stališč do bistvenih problemov vietnamske krize. Zazdaj je stvar zamujena, obstajala pa je realna možnost, da bi se svet na letošnji božič že lahko oddahnil ter se rešil hude more. Tako pa je ostalo le pri upanju, in še to je trajalo le borih dvajset ur. Zažarelo je kot utrinek, upajmo le, da ne bo ostal za njim dim vsesplošnega opustošenja.

V Socialistični zvezi, kot obliki samoupravljanja, kjer se občani dogovarjajo, kako naj bi teklo življenje v občinski skupnosti, je mogoče najbolj imeti pred očmi, da je vsak proizvajalec hkrati tudi potrošnik in da se občani kot upravljavci navajajo na enoten jezik.

Ponekod, posebno še v krajevnih organizacijah SZDL, še vedno pravijo: »Kadar gre za zadeve delovnih kolektivov, se o njih v Socialistični zvezi ne moremo pogovoriti.« Seveda ne gre za to, da bi se občani, zbrani na pogovoru Socialistične zveze, vtikali v samoupravne pravice kolektivov. Ponekod tudi delovni kolektivi pravijo: »Kaj bo organizacija SZDL, ko

nam pri našem delu ne more pomagati.« Za takimi stališči tičijo ostanki preteklosti, ko so se delovni kolektivi povezovali predvsem preko svojih upravnih organov na različne oblastvene forume, ki so jim posredovali vloge za kredite, jim pomagali iz različnih zadržev. Dandanes, ko so kolektivi sami odgovorni za svoje poslovanje, čedalje bolj prevladuje spoznanje, da je njihova naravna in najnujnejša družbena vez komuna in okolje, v katerem člani kolektiva živijo. Tako je pomembno za vse prebivalce, kako delovne organizacije, ki jim dajejo posredno ali neposredno kruh, živijo in delajo, tako je tudi za člane delovnih kolektivov živ-

ljenjsko važno, kako je s trgovino v kraju, kjer živijo, kako je s številnimi drobnimi zadevami, ki lahko vplivajo, da je življenje bogatejše ali revnejše.

Socialistična zveza kot posebna oblika samoupravljanja načena vse tisto, kar omogoča, da se lahko občani učinkoviteje uveljavljajo kot upravljavci v proizvodnji in pri urejanju številnih vsakdanjih zadev. S tem pa vpliva, da se nasprotja proizvodnje in potrošnje blažijo in da se razvija komuna kot skupnost potrošnikov in proizvajalcev. Tudi zaradi tega pa je po statutu temeljna enota Socialistične zveze njena organizacija v občini.

■ KATASTROFA V PAKISTANU — Pretekli teden je zajel Vzhodni Pakistan silovit orkan, v katerem je izgubilo življenje najmanj 17.000 ljudi. Pravilo, da je to največja naravna katastrofa v tem stoletju. Veter je pihal s hitrostjo čez 160 milj na uro.

■ DE GAULLE ZNOVA PREDSEDNIK — Na nedeljskih volitvah za predsednika francoske republike je dobil dosedanj predsednik de Gaulle 55 odstotkov, njegov nasprotnik Mitterrand pa 45 odstotkov. Za Mitterranda so glasovale vse levičarske stranke. Zato sodijo, da so bile te volitve pravzaprav merjenje sil francoske levice. Za levico je tak rezultat vsekakor uspeh in dokazuje, da bo moral de Gaulle v prihodnje resno računati s njo. Leta 1967 bodo namreč parlamentarne volitve in takrat se lahko primeri, da bo izšla levica še bolj okrepljena. Vsekakor pa velja zapisati, da je sodelovanje vseh levičarsko usmerjenih ljudi na teh volitvah velik politični uspeh.

■ KONEC JUBILEJNEGA ZASEDANJA OZN — Generalna skupščina je 22. decembra sklenila 20. jubilejno zasedanje. Tik pred tem so se v političnem odboru dogovorili za kompromisno rešitev zadeve, ki je močno okrepila neso-glasja med Sovjetsko zvezo in ZDA ter so nekateri že govorili, da se bližajo obdobju nove hladne vojne. Sovjetska zveza je predložila namreč osnutek resolucije, po kateri naj bi generalna skupščina obsodila vmešavanje v notranje zadeve drugih držav. Na predlog ZAR so našli kompromis in oblikovali resolucijo tako, da znova potrjujejo načela o nevmesšanju, ki jih vsebuje že ustanovna listina OZN.

■ ERHARD V WASHINGTONU — Za britanskim premierom, pakistanskim predsednikom Ajubom Kanom je prišel v Washington na pogovore še zahodnonemški kancler Erhard. Borski komentatorji pravijo, da postavlja Erhard na kocko celotno svojo politiko. Vsekakor je poglavitna stvar, ki bi jo rad dosegel, v tem, da bi tudi ZR Nemčija prišla do jedrskega orožja, če ne že tako, da bi ga smela sama proizvajati, pa vsaj tako, da bi sodelovala pri uporabi takega orožja v okviru NATO. V Parizu pa tudi v Londonu so odločno proti temu, da bi Bonn približal k jedrskemu sprožilu, vtem ko v ZDA le mislijo, da bi morali nekako poteti zahodnonemške želje.

■ PREPOLNI INDONEZIJSKI ZAPORI — Samo v štirih indonezijskih pokrajinah so zaprli okrog 55.000 ljudi, češ da so bili zaplenjeni v ponesrečen poskus udara 30. septembra. Vsi zapori so že tako polni, da so zgradili zasilna taborišča in jih obdali z bodajo žico. V Džakarti ustanovljajo izredno vojaško sodišče, ki naj bi sodilo vsem zarotnikom. Sukarno pa pravi, da bi morali postaviti pred to sodišče tudi tiste, ki so izdali indonezijsko revolucijo.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

● RAZPRAVA O SPLOSNEM ZAKONU O FINANCIRANJU IZOBRAŽEVANJA IN VZGOJE. Zadnje dni je bilo več razprav o osnutku splošnega zakona o izobraževanju in vzgoji, ki je že nekaj časa v javni razpravi. Tako je o njem razpravljalo predsedstvo centralnega komiteja Zveze mladine Slovenije, kjer so menili, da je treba jasneje določiti odnos med rednim in izrednim izobraževanjem. Nadalje so vztrajali na tem, da bi bilo treba določiti jasnejše kriterije, po katerih bodo dodeljevali kredite za šolanje. Menili so tudi, da bi bilo treba čimprej začeti razpravljati o republiškem zakonu o izobraževanju in vzgoji.

Na seji izvršnega odbora glavnega odbora SZDL Slovenije so poudarili, da zakon vnaša v urejanje tega področja bistvene rešitve. Viri financiranja bodo dokaj stabilni. Izvajanje zakona bo spodbudilo tudi nadaljnje razvijanje in izpopolnjevanje delovanja šolskih skladov. Izdelati bo treba merila za delitev in ustvarjalno iskati čimbolj demokratske oblike ter metode njihovega upravljanja. V tem oblikovanju se morajo uveljaviti tudi sami prosvetni delavci, predvsem seveda s pobudami in predlogi.

Poslanci kulturno-prosvetnega zbora republiške skupščine so menili, da bi moral biti zvezni zakon še bolj splošen, tako da bi puščal čimveč možnosti republikam, da uredijo financiranje v skladu s svojimi posebnostmi.

● OBČINA V NOVIH RAZMERAH. Na stalni konferenci mest so razpravljali o občini v novih razmerah. Tega posvetovanja se je udeležilo več kot 200 predsednikov občinskih skupščin. Med drugim so menili, da dobiva občina v skladu z ustavo novo vlogo, ki pa je še le začrtana. Eden izmed

razpravljavcev je med drugim dejal naslednje:

»Če z instrumenti širših družbeno-političnih skupnosti določamo in usmerjamo sredstva, s katerimi lahko razpolaga komuna, se formalizira samoupravljanje ustvarjalcev narodnega dohodka. Občan lahko odloča le o tem, ali bo v okviru razpoložljivih sredstev dobil asfalt ali pa javno razsvetljavo.«

● POMOČ GOSPODARSKIM PANOGAM. Na prvi seji novo izvoljene skupščine gospodarske zbornice SRS so govorili tudi o nalogah zbornice pri oblikovanju razvojnih smeri gospodarskih panog. O tem je predsednik Drago Dolinšek med drugim de-

STABILNEJŠI VIRI ZA IZOBRAŽEVANJE

jal, da je pomoč gospodarskim panogam, da bodo spoznale realne razvojne perspektive, ena izmed najpomembnejših in najbolj koristnih nalog, ki jih bo imela gospodarska zbornica SRS v prihodnosti.

● USPEH GOSPODARSKE REFORME. Med najznačilnejšimi uspehi gospodarske reforme je nedvomno letošnji izvoz iz Slovenije. Do konca novembra je bil izvoz za 24 odstotkov večji kakor lani. To kaže med drugim tudi na hitrejšo vključevanje industrije v mednarodno delitev dela, ki je pospešilo povezovanje uvoza z izvozom.

● REPUBLIŠKI PRORAČUN V LETU 1966. Izvršni svet je na svoji zadnji seji obravnaval več zakonskih predlogov, med

njimi tudi predlog zakona o proračunu za leto 1966. Ta predlog predvideva usklajitev dohodkov na temelju predvidenega gospodarskega razvoja in gibanja osebnih dohodkov. Predvidena izpolnitev proračuna bo odvisna od gibanja gospodarstva. Na podlagi teh predvidevanj bodo znašali dohodki republiškega proračuna v 1966. letu blizu 47 milijard dinarjev.

● SKUPŠČINSKI ODBOR O STROŠKIH ZA ZDRAVLJENJE TUBERKULOZE. Na seji odbora socialnozdravstvenega zbora za proučevanje zakonskih predlogov je predstavnik IS povedala, da se ne strinja s predlogom odbora, po katerem stroški za zdravljenje tuberkuloze ne bi bili vključeni v osnovno zdravstveno zavarovanje kmetov, temveč naj bi šli v celoti v breme občinskih proračunov. Odbor se s to obrazložitvijo ni strinjal in je ostal pri svojem.

● ZA VEČJO PRODUKTIVNOST V KMETIJSTVU. Na posvetovanju kmetijskih inženirjev in tehnikov na Bledu so razpravljali o boju za večjo produktivnost v kmetijstvu. Ena izmed važnih ugotovitev zbora je bila ta, da je treba amaterje v kmetijskih organizacijah zamenjati s strokovnjaki.

● DEVIZNI RAČUNI PODJETIJ. Zvezni sekretar za zunanjo trgovino je na tiskovni konferenci povedal, da bodo z novim letom delovne organizacije lahko na podlagi dogovora z bankami odpirale devizne račune. Za zdaj bodo lahko podjetja povsem svobodno in za kakršenkoli uvoz uporabljale le devizna sredstva iz retencijske kvote.

● POBUDA SINDIKATOV. Na tiskovni konferenci v centralnem svetu Zveze sindikatov Jugoslavije menijo, da bi bilo treba prispevke za znižano voznino (za K-15, ki je bil te dni odpravljen) vložiti v sklade za počitnice.

ENOTNO GOSPODARJENJE Z GOZDOVI

Veliko zanimanje kmečkega prebivalstva za novi republiški zakon o gozdovih je razumljivo, saj pomeni gozdarstvo v večini naših občin pomembno vejo narodnega gospodarstva. O tem je veliko pisal že dnevni tisk, poročal je radio, Kmečki glas je ponatisnil novi zakon, o njem razpravljajo prav te dni in zadnje tedne na skoraj vseh krajevnih konferencah Socialistične zveze. Tudi občinske skupščine našega področja so že — ali pa še bodo — razpravljale o gospodarjenju v gozdovih na svojem področju; včeraj je o problemih gozdarstva razpravljala tudi občinska skupščina v Novem mestu, ki je za odbornike pripravila izčrpano informacijo o tem, kaj prinaša novi zakon o gozdovih novega. O tej seji bomo posebej poročali, vsem našim bralcem na vasi pa bi radi tu ponovili nekatere misli iz gradiva, ki so ga za včerajšnjo občinsko sejo dobili odborniki novomeške občinske skupščine. Glede novega zakona o gozdovih je bilo na njej rečeno med drugim tudi tole:

Novi republiški zakon o gozdovih bistveno spreminja in na novo ureja gospodarjenje z gozdovi, predvsem z zasebnimi. Najbistvenejša sprememba je v tem, da se družbeni in zasebni gozdovi in gozdna zemljišča v okviru gozdnogospodarskega območja kot celota dajo v gospodarjenje eni gozdnogospodarski organizaciji. Gozdove in gozdna zemljišča od da v gospodarjenje občinska skupščina.

Gospodarska organizacija ima pri gospodarjenju z zasebnimi gozdovi, ki so ji zapuani v gospodarjenje, enake pravice in dolžnosti kakor jih ima pri gospodarjenju z gozdovi, ki so družbena lastnina. Kmetje — lastniki gozdov so upravičeni sodelovati v upravljanju gospodarske organizacije in njenih delovnih enot v tistih zadevah, ki se tičejo gospodarjenja z njihovimi gozdovi. Lastnik gozda, danega v gospodarjenje gospodarski organizaciji, ima pravico:

— do lesa za neposredno uporabo v svojem kmečkem gospodarstvu in gospodinjstvu in za potrebe domače lesne obrti v okviru donosnih možnosti svojega gozda. Pravico ima do sečnih odpadkov, kolikor jih gospodarska organizacija ne uporablja sama v industrijske namene;

— do paše v svojem gozdu za svojo živino, lahko grabi

steljo in mah ter izkorišča druge gozdne proizvode, pri čemer pa mora upoštevati pogoje, ki jih določa novi zakon;

— ob enakih pogojih ima prednost pri opravljanju gozdnogospodarskih del v svojem gozdu in do storitev v zvezi s temi deli;

— pravico do cene lesa na panju za posekan les, izvzemši lesa za domačo uporabo, ki mora znašati najmanj toliko, kolikor predpiše izvršni svet glede na vrednostne razrede gozdov;

— sodelovati pri odkazovanju drevja za posek in pri drugih gozdnogojitvenih ukrepih v svojem gozdu ter dati pripombe k osnutku gozdnogospodarskega načrta, kolikor se nanaša na gospodarjenje z njegovim gozdom. Vse pravice bodo natanko urejene s statutom in z drugimi splošnimi akti gospodarske organizacije, ki upravlja gozdove.

Kaj je z žaganjem lesa za domačo uporabo?

Žaganje hlodovine za neposredno domačo potrebo prebivalstva je dovoljeno zasebnim lastnikom in drugim imetnikom zasebnih žag, ki so imeli veljavno dovoljenje na dan, ko je začel veljati novi zakon. Izjemoma je mogoče na novo dovoliti žaganje hlodovine za domačo po-

trebo lastnikom zasebnih žag v hribovitih in drugih oddaljenih krajih, ki takega dovoljenja nimajo, pa je zaradi krajevnih potreb obratovanje take žage smotno in potrebno. Tako dovoljenje lahko izda za gozdarstvo pristojni organ občine potem, ko dobi mnenje gozdnogospodarske organizacije in lesne industrije.

Les za domačo uporabo mora biti posebej označen (žigosan), kar bo opravila gozdnogospodarska organizacija, ki gospodari z gozdom. Lastnike zasebnih gozdov bo tudi zanimalo, da mora gospodarska organizacija iz sredstev, ki jih pridobi iz gospodarjenja z zasebnimi gozdovi, izločiti ustrezen del za biološko amortizacijo teh gozdov. Ta sredstva bodo morali uporabiti za pospeševanje zasebnih gozdov.

Kaj še ureja novi zakon?

Zakon o gozdovih na novo ureja še vrsto drugih določil, kot npr.: o sporih, kdo odloča o tem, ali se zemljišče šteje za gozd ali za kmetijsko zemljišče; da je treba z vsemi gozdovi gospodariti po gozdnogospodarskih načrtih, kako in za koliko časa se sestavljajo ti načrti in kdo jih sestavlja ter potrjuje; da se sečni nalogi lahko izdajajo le za sečnje na golem in sicer le iz gozdnogostvarstvenih razlogov; o sečnji na golem in krčenju gozdov; o sečnji za daljnovođe in druge objekte; o nabiranju gozdnih sadežev; o varstvu gozdov, beljenju lesa in panjev iglavcev; o gospodarjenju s kraškimi gozdovi; o varovalnih gozdovih in gozdovih s po-

sebnim namenom; o gozdarski inšpekciji ter o ukinitvi občinskih gozdnih skladov ter predpisov, ki so doslej veljali v gozdarstvu.

S prenehanjem veljavnosti dosedanjih predpisov iz gozdarstva so prenehale tudi pristojnosti občinskih organov za izdajo dovoljenj za sečnje, sečnih nalogov, privolitve za sečnje na negozdnih tleh, odmera prispevka v gozdni sklad in oprostitve plačila prispevka v gozdni sklad. Vse te zadeve odslej urejajo gospodarske organizacije in njihove enote same. Izjema so dovoljenja za sečnje oreha, ki jih bodo še izdajale občine.

No, to bi bilo nekaj, o čemer govori novi zakon o gozdovih; več pa bomo o teh zanimivih vprašanjih poročali še v prihodnjih številkah Dolenjskega lista.

'DOLŽNIKE

ki nam niso še poravnali računov za objavljene oglase, reklamo, uradne razpise in različne druge objave, ponovno javno prosimo, da takoj nakažejo zapadle vsote! Uredite svoje obveznosti do pokrajinskega glasila SZDL, ki je vsak teden sproti uresničilo vsa vaša naročila!

Zamudnike, ki še niso poravnali razlike za naročnino II. polletja, smo te dni ponovno opominjali; če želijo naš list nemoteno sprejemati še naprej na svoj naslov, naj pismeno takoj plačajo zapadla naročnina! Vse, ki ne bodo poravnali svojih obveznosti do lista, bomo morali črtati iz spiska naročnikov.

UPRAVA LISTA

FICKI V PROSTI PRODAJI! Kar neverjetno, pa vendar res: pretekli teden so se pojavili v izloži novomeške NOVOTEHNE na Glavnem trgu prvi avtomobili Zastava 750 — v prosti prodaji. Podjetje je med tem dobavilo že vse avtomobile iz prednaročil in pozvalo tudi vse stare naročnike, da avtomobile lahko odpeljejo. — Pretekli teden pa so prodali 4 že neposredno kupcev. Cena, ki je na naši sliki postavljena na strehi avtomobila, znaša 1.538.808 ali 15.388 novih dinarjev, v kar so vračunane tudi vse dajatve (prevoz, zvezni in občinski prometni davek ter prispevek za poplavljenec). Če kdo nima dinarjev, lahko plača v tuji valuti: 1.108 ameriških dolarjev za fička in 1968 am. dolarjev za Zastavo 1300. Kdor plača, lahko voz takoj odpelje...! (Foto: M. Moškon)

Kanižarica: za nezgode in bolezni več kot 5 milijonov!

V kanižarskem rudniku je letos povprečno zaposlenih 300 ljudi, toda 357 delovnih dni je bilo izgubljenih zaradi nesreč pri delu ali bolezni članov kolektiva. Kakor je ugotovil varnostni tehnik Viktor Jevnišek, je bilo med letošnjim avgustom 23 nesreč v jami in 1 zunaj. V vseh primerih gre za lažje nesreče, katerih vzrok je nepazljivost, nedisciplinarnost, naglica in slaba organizacija dela. Ugotovil je tudi to, da se je ponesrečila pretežna večina ne kvalificiranih delavcev, in sicer

predvsem ob sobotah in ponedeljkih. Rudnik je ob zaključku polletnega poslovanja izplačal za nezgode svojih zaposlenih 1.250.712 din in za bolezni 4.206.856 din. Številke kažejo, da v drugi polovici leta ne bo bistveno drugačnih stroškov.

Berite in razširjajte DOLENJSKI LIST!

Obvestilo

LEKARNA NOVO MESTO

obvešča zdravstvene zavode in prebivalstvo, da bo

letni popis blaga

po naslednjem razporedu:

LEKARNA NOVO MESTO: 27. 12. 1965 popoldne ter 28. in 29. 12. 1965 ves dan. 28. in 29. 12. 1965 bo lekarna zaprta

LEKARNISKA POSTAJA SENTJERNEJ: 4. 1. 1966. Postaja bo ta dan zaprta.

LEKARNISKI DEPO ŽUZEMBERK: 5. 1. 1966. V navedenem času se bodo izdajala zdravila samo na NUJNE RECEPTE.

„NOVOTEHNA“ - Novo mesto

obvešča vse cenjene odjemalce, da bo

LETNI POPIS BLAGA:

v engro oddelku od 25. 12. 1965 do vključno 7. 1. 1966

v vseh maloprodajnih trgovinah v Novem mestu, Trebnjem in Krškem od 4. 1. do vključno 7. 1. 1966. V času trajanja popisa blaga blaga ne bomo izdajali.

OBRATI —

Avtomobilski servisi v Novem mestu in Trebnjem — ne bodo obratovali 1., 2. in 3. januarja 1966.

Istočasno obveščamo vse interese,

da sprejemamo naročila in predplačila za dobavo osebnih avtomobilov znamke »Zastava« z zelo kratkim dobavnim rokom.

Vsem našim odjemalcem in ostalim poslovnim sodelavcem želimo srečno in uspešno novo leto 1966!

Novo mesto: malo višja cena

20. decembra je bil v Novem mestu običajni sejem za prašiče, na katerega so prišli 646 pujskov. Prodali so jih 695. Manjše so prodali po 10.500 do 15.000 din, večje pa od 15.000 do 30.000 dinarjev. Ker je bilo precej kupcev, posebno iz oddaljenih krajev, je cena od zadnjega sejma nekoliko narasla.

Na sejmu v Brežicah

18. decembra so pripeljali kmetovalci na brežiški sejem 750 prašičkov, prodali pa so jih 655. Manjši so šli v promet po največ 1.000 din za kg žive teže, večji pa po 500 din kilogram.

»Mura! Plan smo izpolnili!«

Vodilni so si svetlih obrazov čestitali, vest: »30 dni pred rokom smo izpolnili plan! Mura!« pa je prišla iz računovodstva. Na kolegiju so že razpravljali, ali ne bi opozorili javnost na ta veliki dogodek z 10-minutnim zavijanjem tovarniške sirene. Računovodja je poklical predsednika sindikalne podružnice delovodja Jernača:

»Tovariš Jernač! Čestitam! Plan smo izpolnili! Predlagam, da izobesimo zastavo! in v tem trenutku je izginil v direktorjevo sobo. Jernač je ostal sam, presenečen in zmeden. Skrtnil je z zobmi in se pridušil: »Kakšen plan neki — hudiča, pa ne plan! Saj ni ne surov in ne polizdelkov! Sami zastoji so! Ta tu je znorela!« Odstorkljaj je nazaj v obrat, jezen nase in na ves svet.

Na kolegiju so vodilni med tem ugotovili: finančni plan je dosežen, proizvodni stroški so manjši kot lani, bruto realizacija je za 7 odstotkov večja kot lani (računovodja je pri tem ves zasolzen zrcital: »Pomislite, tovariši, za celih 7 odstotkov!«). Ugotovili so, da plan osebnih dohodkov ni dosežen in zatorej lahko iz-

plačajo presežek, pa tudi nagrade vodilnim bi bile na mestu. Dejstvo, da je proizvodnja po količini precej manjša kot lani in da močno zaostaja za planom, jih ni niti najmanj motilo...

Jernač je takrat v obratu že motril svoje »knjigovodstvo« na stebri. Tam so bile s kreda, drugega pod drugo, napisane okorne številke: 1962—26 ton, 1963 — 29 ton, 1964—32 ton, pod njima pa je bila vrsta črt. Mrmrjal je: »Lani smo naredili

Nas (ne)resni primer

32 tisoč ton.« Preštel je črte — bilo jih je 27. »Letos jih imamo šele 27 tisoč, plan pa je 35 tisoč in konec leta je tu! Manj smo naredili kot lani! Koliko robe gre iz tovarne skozi ta vrata, to je važno in tega ne razumejo! Naš računovodja pa ti menca: »Čestitam, Jernač! Plan smo izpolnili! Izobesimo zastavo! Tu v proizvodnji pa ti vse hudič jemlje!«

M. J.

KLOPOTEC

**Pravijo,
da dimnikar
prinaša srečo...**
(to drži ali pa ne!)

...res pa je,
da Vam poštar
VSAK ČETRTEK
prinese na dom
DOLENJSKI LIST

samo 20 novih dinarjev
bo znašala celoletna naročnina za leto 1966

S to ceno in s 24 stranmi zanimivega branja bomo **NAJCENEJŠI** **TEDNIK V SLOVENIJI!** Zato, roko na srce: za najnižjo naročnino — vsak četrtek **NAJVEČ VESTI IZ VSEH KRAJEV** v občinah Brežice, Krško in Sevnica, Kočevje in Ribnica, Črnomelj in Metlika ter Trebnje in Novo mesto!

ŠE VEDNO VODI POŠTA LESKOVEC!

Na prvi strani danes posebej poročamo o izredno lepem uspehu: o 978 novih naročnikih, ki so se na naš pokrajinski tednik naročili v preteklem tednu. Mnoge pošte so šele zdaj pokazale svoje prve večje uspehe, med njimi pa je še vedno na prvem mestu pošta Leskovec, ki nam je pridobila v dobrih

3 tednih že 148 novih naročnikov! Nekateri pošte in njihovi zares požrtvovalni pismonoše so se ji krepko približali, nekatere pa obetajo presenečenja v prihodnjih dneh in tednih. Tovariško se zahvaljujemo vsem, ki so v prvih treh tednih pripomogli k tako razveseljujemo naraščanju rednih naročnikov in

bralcev našega lista!

Uspehi pošt v brežiški občini: pošta (in šola) Bizeljsko — 71 novih naročnikov v 3 tednih, Brežice — 35, Cerklje 31, Krška vas 17, Sromlje 26 itd.; tudi šola Pišče je poslala te dni prve naročnike.

Najboljše pošte v sevnški občini: Sevnica 54. Boštanj

26, Krmelj 27, Tržišče 24, Zabukovja 22 itd.

In še pošte v krški občini: Leskovec — 148 novih naročnikov, Koprivnica 27, Kostanjevica 65, Podbočje 35, Senovo 42, Raka 27 itd.

Se nekaj drugih najuspešnejših pošt: Črnomelj 61, Dragatuš 21, Stari trg 25, Vinica 13, Gradac 24, Metlika 48, Dol. Toplice 14, Dvor 15, Mirna peč 78, Novo mesto 83, Stopiče 22, Sentjerne 31, Skočjan 69.

Dobrič 30, Mirna 28, Mokronog 26, Sentrupert 63, Trebnje 73, Velika Loka 23 in Velik Gaber 15; Kočevje 24, Stara cerkev 17; Dolenja vas 10, Ortnik 18, Sodražica 15 novih naročnikov itd.

■ VSE POSTE prosimo, da tudi danes postrežejo z novo številko Dolenjskega lista najprej vsem tistim novim naročnikom, ki so jih pridobili za naš časnik v tem tednu!

■ **VSAK ČETRTEK** — Dolenjski list v vsako našo hišo!

Nekaj o psu, ki grize

Pes je domača žival; uporabljamo ga za čuvanje premoženja in tudi za lov. Ponekod ima jo psa pri hiši za šport in razvedrilo, saj se razvije v res dobrega prijatelja.

Pes je prijeten samo dotlej, dokler ga poznaš. Prava muka pa je s psom pred tujimi vrati, ko reži vate in ti kaže zobe. Kako priti do vrat in vstopiti, kako doseči hišni zvonec in pozvoniti?

S takšnimi vprašanji se nemalokrat ubadajo pismonoše. S polno torbo pisemskih pošilk in zavojev ter časnikov in časopisov hitijo vsak dan od vrat do vrat in delijo. Toda kako opraviti dolžnost v hiši, kjer imajo neprijetnega psa?

17. člen zakona o prekrških zoper javni red in mir predvideva do 10.000 din denarne in do 15 dni zaporne kazni za ljudi, ki imajo nevarne živali, pa niso zagotovili varnosti tujih oseb. Toda, ali naj vsa pismonoša prijavi? Tu di vnaprej bo nosil v vašo hišo pošto in neprijetno se mu bo srečevati z vami!

Pomagajte mu! Kupite pisemski nabiralnik in ga nabijte tako daleč od psa, da vam bo pismonoša v nabiralnik brez strahu spuščal pošto! Verjemite, s tem mu boste zelo pomagali pri njegovem napornem delu!

Precejšnje spremembe v zdravstvu

V razgovoru z novinarji sta republikanski sekretar za zdravstvo in socialno varstvo Stane Selih in njegova pomočnica Zora Tomič prejšnji teden pojasnjevali nekatere probleme s področja socialnega varstva in zdravstva. Kakor sta povedala, lahko pričakujemo na področju zdravstva precej sprememb, vendar ne gre za reorganizacijo zdravstvenih služb nasploh, temveč za izboljšanje njenega poslovanja v prid občanu. Kako to nalogo izpeljati predvideva več načrtov, vendar se vsi zavzemajo za to, naj bi sredstva za zdravstvo delili zdravstveni centri za vse ustanove na svojem področju.

Zelišča, skriti zakladi narave!

Na beograjskem seminarju (od 6. do 10. decembra), ki se ga je udeležilo 70 delegatov iz vse države, so sklenili, da bodo pozvali vse družbene organizacije, zlasti še: farmacevte, botanike, profesorje, profesorje, vzgojitelje, delavske univerze in druge, naj se vključijo v akcijo za zbiranje zdravilnih zelišč in tako pomagajo mladini, kateri je naloga zbirati zdravilna zelišča predvsem poverjena. Seminar so priredili v okviru jugoslovanskega RK, o pomeni akcije ter uporabi zdravilnih zelišč pa so predavali znani strokovnjaki raznih jugoslovanskih institutov. Na seminarju je sodeloval tudi predstavnik mednarodnega komiteja RK iz Ženeve gospod Beck, ki je generalno sekretarko glavnega odbora RK Jugoslavije tovarišico Maro Rupena-Osolnik naprosil, da za mednarodno revijo RK napiše prispevek o tej, prvi taki akciji v svetu sploh, ter tudi o seminarju samem.

Ugotovljeno je, da je nabiranje zdravilnih zelišč, ki jih uporabljajo kot surovino v farmacevtski in kemični industriji, najbolj pospeševano v Sloveniji, medtem ko je v Jugoslaviji to področje še precej neizkoriščen.

Akcije, ki jo je letos marca

organiziral glavni odbor Rdečega križa Jugoslavije preko podmladkov in mestnih organizacij RK, se je v novomeški občini udeležilo 23 sol. Med najbolj marljivimi so bile škocjanska, ki je zbrala za več kot 700.000 dinarjev zdravilnih zelišč, in novomeška KATJA RUPENA, katere učenci so nabrali tona zelišč. V akciji so prej pomagala tudi razna podjetja, ki so priredila več predavanj o zbiranju in sušenju zelišč. Očitno je, da so to začetni

uspehi in da je nabiranje zdravilnih zelišč pri nas teklo do zdaj predvsem bolj na spodbudo posameznikov in podjetij, ki se posebej ukvarjajo s to dejavnostjo, vendar pa so razne akcije bolj ali manj teklo neorganizirano. Na beograjskem seminarju so med drugim še ugotovili, da imamo doma dovolj surovin za kemično in farmacevtsko industrijo, le da moramo bolj izkoristiti skrite zaklade narave.

MARJAN TRATAR

»Samo 20 novih dinarjev je res poceni!«

Upravnico ribniške pošte, tov. Zoro Nosanovo sem pobaral, kako se bodo ribniški poštarji izkazali v sedanjih akcijah za razširitev priljubljenega domačega tednika, DOLENJSKEGA LISTA. Tov. Nosanova je povedala:

— V lanskaj akciji smo bili najboljši in smo dobili prvo nagrado! Tudi tokrat ne kanimo pustiti akcije v nemar. Glavno delo se bo začelo v januar

ju 1966, dotlej pa bomo kar se le da pripravili teren. Naši fantje, pismonoše, se bodo tudi tokrat nadvse potrudili in zbrali DOLENJSKEMU LISTU kar največ novih naročnikov.

— Kako sodite kot članica SZDL in kot naročnica o DOLENJSKEM LISTU?

— DOLENJSKI LIST si je v naših krajih že zdavnaj pridobil domovinsko

pravico. Zato bi bilo prav, ko bi prihajal v sleherni hišo na našem koncu! List je kvaliteten, pa tudi zelo poceni, saj bo veljal prihodnje leto in vnaprej samo 20 novih dinarjev! Tolikšen znesek si lahko pritrga še tako skromno gospodinjstvo. Kdor pa DOLENJSKI LIST prebira, se mu ne more odreči že zato, ker res veliko piše o naših krajih in ljudeh!

K. ORAZEM

Kočevje — stari del (Z zadnje fotografske razstave v Kočevju)

FOTOGRAFSKA RAZSTAVA V KOČEVJU

»KOČEVJE V SLIKI«

Pod tem naslovom je bila za praznik republike prirejena v Kočevju v domu telesne kulture razstava kluba kočevskih fotoamaterjev in šolskega foto krožka. Na 22 panojih so pokazali 83 posnetkov iz mesta in okolice v črno-beli tehniki. Obisk je presegel vsa pričakovanja, obiskovalci pa so med drugim v spominsko knjigo razstave takole napisali:

»Kako malo poznamo domači kraj! Pa naj še kdo reče, da Kočevje in Kočevska nista lepa. Vsem, ki se ukvarjajo s to umetniško zvrstjo, čestitamola! Obiskovalec iz Kranja je napisal: »Razstava impresionira, zlasti obiskovalca — turista.« Drugi je spet pripomnil: »Razstava je lepa, želel pa bi videti ko-

čevskega občana pri njegovem delu in vsakdanjem življenju.« S šolsko pisavo je bilo tudi napisano: »Raje bi videla Vojkoto — Mojca,« poleg pa sta bila narisana tudi dva srčka — pač vsak po svoje...

Razstava je dosegla svoj namen, mimo tega pa je tudi turistično društvo dobilo dovolj posnetkov in osnutkov za izdajo razglednic. Društvo je za najboljše tri posnetke za izdajo razglednic razpisalo nagrade in petčlanska komisija je dodelila nagrade

Matiji Briškemu za »Pogled na Kočevje«, Francu Brusu za »Kočevje v noči« in še eno Matiji Briškemu za »Kolo na Brodu«. V knjigi obiskov je bilo nekaj pripomb na izid natečaja, vendar bi te opazke lahko odpadle, če bi tisti, ki so jih napisali, vedeli po kakšnem kriteriju je komisija ocenjevala.

V take in podobne razstave bi morali pritegniti širši krog razstavljalcev in prireditelj naj bi jih bolj pogosto. A. ARKO

SPREHOD SKOZI ZBIRKE DOLENJSKEGA MUZEJA

(Nadaljevanje in konec)

Takoj dalje, v sosednji sobi, je razstavljen ljubek rokokojki salon. Kakšno nasprotje prejšnjemu prostoru! Tam vse sivo, v železju, grozeče, tu pa je vse v zlatu: pohištvo, okvirji in svečniki. Vse je igrivo, lahkotnih oblik. Bogato oblikovano zrcalo v zlatem okviru, krhek lesenec iz kristalnega stekla, portreti dražljivo elegantnih plemkinj v razkošnih oblačilih. V kotu še temnordeči sij kristalnih čaš in nad pisalnikom lahkon porcelanski svečnik. Vse to razkošje in igrivost oblik nam pove, da smo v drugi polovici 18. stoletja, ko se je plemstvo evropskih dežel brezskrbno predajalo opoju vsakovrstnih zabav, v zadnjih desetletjih pred veliko francosko revolucijo, ki se je že risala na obzorju. Razkošni bliše breskrbnih dni, prefinjena eleganca in ekstremni modni domisleki, duhovite fraze ogneviti kavalirjev in izlivalna koketerija plemiških dam, vse to že čez nekaj let uničijo plameni revolucije.

Dolenjska galerija

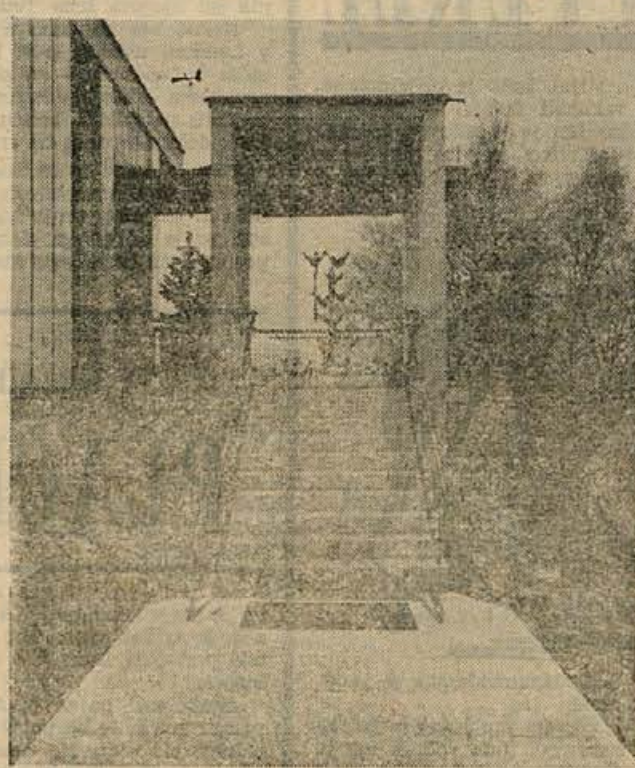
Ko smo si ogledali zbirke v prvi muzejski stavbi, se podajmo v zgradbo poleg muzeja — v prostore Dolenjske galerije. Povsem moderna stavba z drzno konstrukcijo in bleščeče belo zunanjostjo v kombinaciji stekla in betona, nas bo gotovo hipoma prevzela, saj je v Novem mestu to prva javna zgradba izvedena v popolnoma modernem slogu. Kontrast med obema stavbama je tem večji, ker sta obe hiši neposredni sosedji: tulahkotna — lebdeča konstrukcija galerije s poudarjeno horizontalo, tam čvrsta gromota Križatiče z nakazanim ver-

likovnega ustvarjanja na Dolenjskem, 2. Zbira, hrani in razstavlja dela dojenjskih umetnikov ali tistih, ki so na Dolenjskem živeli in delali, ali vsaj izvrševali naročila z Dolenjske, 3. Težišče galerijske zbirke je na prikazu razvoja novejših in sodobnih umetnosti, ki nastaja na Dolenjskem, 4. Galerija naj skrbi za likovno izobrazbo šolske mladine in občinstva sploh s tem, da pripravlja občasne razstave bodisi iz lastnih fondov, bodisi s pridobitvijo razstav, ki jih pripravljajo druge slovenske ali jugoslovanske umetnostne ustanove in galerije.

Piše: TONE KNEZ

Galerija ima dva razstavna prostora: v zgornji etaži je velika razstavna dvorana za večje razstave, ki so odprte vsaj nekaj mesecev, v spodnji etaži pa je manjši razstavni prostor za občasne razstave, ki so odprte krajši čas. Tako so se od otvoritve galerije zvrstile v veliki dvorani že štiri razstave (Likovna umetnost Dolenjske v 19. in 20. stoletju, Partizanska grafika Božidarja Jakca, Slikarstvo 19. in 20. stoletja iz fonda Dolenjskega muzeja, Stari mojstri iz galerij dojenjskih gradov). V mali dvorani pa naslednje razstave: retrospektivna slikarska razstava Mihaela Kambiča, Dokumenti in zgodovinske slike Novega mesta, Novo mesto v sliki (otroške risbe), plakete in medalje Vladimira Stovička in fotografska razstava: Novo mesto skozi čas.

Vstopimo in se razgledamo. V prostorni veži je ohranjen spomin na pokojne likovne ustvarjalce z Dolenjske. Štiri bronaste herme zrejo v

Vhod v Dolenjsko galerijo

ju loči, dva stila, dva umetniška koncepta. Figuralno okrašena bronasta silueta in pasna spona v stenski vitrini pa nas opozorita na presenetljivo likovno tvornost prazgodovinskih ilirov sredi prvega tisočletja pred našim štetjem.

V veliki dvorani je v tem času razstava slik starih mojstrov iz nekdanjih galerij dojenjskih gradov. Časovni razpon razstavljenih del se giblje od konca 16. stoletja do prve polovice 19. stoletja. Največ slik med njimi je iz 18. stoletja. Večji del so to portreti plemičev, sledi nekaj tihožitij, krajin in mitoloških prizorov. Strogo

stari litoželezni vodnjak na trgu, stari rotož, otvoritev belokranjske železnice, semanji dan, poln pisanih stojnic na Glavnem trgu, kje je že to! Sebe ob starih, (pravzaprav ne tako starih) fotografijah se zavemo, kako hitro in vse bolj hitro beži čas v nepovrat. Druga ugotovitev: zelo simpatična razstava, ki izvali človeku prisrčen smehljaj, pa tudi silo k razmišljanju.

Etnografska zbirka

Dolenjski muzej premore tudi čedno etnografsko zbirko, ki pa je zaradi pomanjkanja razstavnega prostora še vedno spravljena v skladišču. Leta 1959 je uprava muzeja pripravila občasni etnografski razstavi pod naslovom: Lov na Dolenjskem in Medičarstvo in svečarstvo. Kot že naslovi povedo, vsebuje etnografska zbirka vse vrste lovniških priprav za lov na drobno in pernato divjad ter za ribolov. Posebno bogata je zbirka poljskih past. Nadalje je v zbirki lepo število slik na steklo, zaobljenih podob in izdelkov podeželskih rezbarjev.

Pomembno mesto v zbirki zavzemajo različni lončeni izdelki iz nekdanjih lončarskih delavnic na šentjernejskem polju, ki pa so v zadnjem času žal skoraj povsem prenehale z delom. Čebelarstvo je zastopano z različnimi, zelo posrečenimi oblikami panjev (naj omenim samo odlično izdelani panj v obliki francoskega vojaka) in kar čedno zbirko panjskih končnic. Ne manjka pa tudi drobne opreme in pohištvenih kosov iz kmečkih domačij kot: skrinje, posoda, skledniki, žličniki, razne mere, pleteni izdelki in podobno. Na fotografijah in reljefih na področju med Krko in Gorjanci. Žal so finančna sredstva za muzejsko dejavnost največkrat tako skopo odmerjena, da ne moremo pridobiti za muzej zelo pomembnih etnografskih spomenikov, ki nam pred očmi propadajo. Spomnimo se samo propadajočih mlinov, lončarskih delavnic, čebelnjakov, kozolcev, vinskih hramčkov, lesenih gančkov itd.

Nagla preobrazba vasi, vse večja mehanizacija in uporaba modernih, industrijskih materialov izpodriva, nadomešča in uničuje stare oblike in tradicionalne materiale. Pri vsem tem naglem spreminjanju bi morali vendarle najti način in sredstva, da se posebno lepi in značilni objekti ljudskega

stavbarstva rešijo in zaščitijo pred uničenjem, sicer jutri že ne bomo več vedeli, kako smo živeli včeraj. Zavedati se moramo, da so prav etnografski spomeniki, pa naj si bo to poslikana lončena skleda ali pa velika kmečka domačija, najpristnejši izraz ustvarjalnega duha našega, slovenskega človeka. Drobni delčki naše narodne zgodovine in kulture so. Skušajmo rešiti, kar se še rešiti da, kajti čez nekaj let ne bo kaj več reševati.

Oddelek narodnoosvobodilne borbe

Za letošnji praznik občine Novo mesto je bil v navzočnosti podpredsednika republike tov. Aleksandra Rankoviča in drugih visokih gostov svečano odprt prenovljen in povečani oddelek narodnoosvobodilne borbe Dolenjskega muzeja. Oddelek je nameščen v posebni stavbi (v bivši Ropasovi hiši), ki je bila preurejena za potrebe muzeja. Vse doslej se je ta oddelek stiskal v dveh razstavnih prostorih stare muzejske zgradbe, kjer je pač primanjkovalo prostora, da bi bil narodnoosvobodilni boj na Dolenjskem primerno prikazan. Sedanja zbirka je razstavljena v petih, med seboj povezanih razstavnih prostorih. Oglejmo si jih.

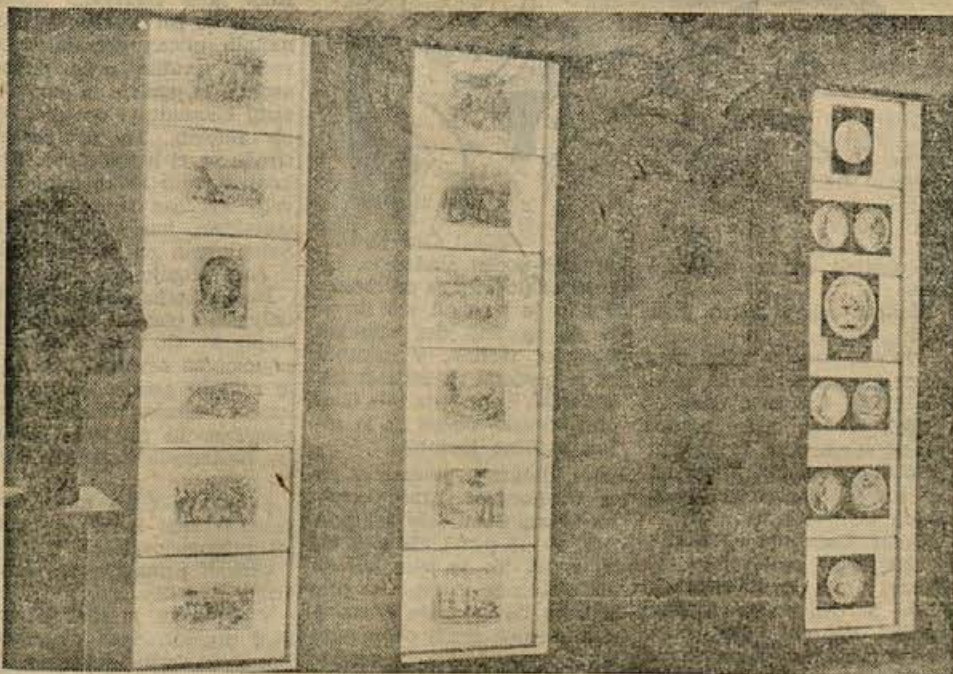
V vhodni veži visijo fotografije šestih padlih dojenjskih narodnih herojev: Dušan Jereb, Vinko Paderšič, Martin Kotar, Jože Slak in Vinko Simončič. Poleg njih stojita še poprsji Borisa Kidriča in Staneta Rozmana, delo kiparja Jakoba Savinška. Vsi razstavljeni dokumenti so razvrščeni v časovnem zaporedju od razpada Avstrije do zmagovitega 8. maja 1945, ko partizanska vojska vkoraka v svobodno Novo mesto. Od panoja do panoja sledimo dokumentom, ki govore o ilegalnem delu Komunistične partije, o procesih, o stražarstvih, o delu Svobod, protestih, vse do tragičnega aprila 1941. Okupacija, nasilje, smrt in upor. Pretresljivi dokumenti nam govorijo o tistih letih, ko je obstoj slovenskega naroda visel na nitki. Požigi, koncentracijska taborišča, streljanje talcev —

organizirani umori. Formirajo se prvi partizanski odredi, bataljoni. Velikopotezna italijanska roška ofenziva 1942 — udarec v prazno. Partizanska vojska se vse bolj krepi, povsod so boji, tu večji, tam manjši. Nastajajo prva osvobodjena ozemlja, formira se nova ljudska oblast. Leto 1943, leto partizanskih brigad. Jeseni kapitulira Italija, veselje in solze ganotja ob prvi osvoboditvi. Organiziran upor in zavest o neusmiljenem boju proti okupatorju je zajel sleherni slovenski vas.

Toda časa preizkušnje in trpljenja še ni polna. Nemška okupacija. Nemec je še trši, doslednejši. Toda v Jajcu so 29. novembra 1943 prižgali plamenico, ki se je razžarela v mogočen sij, ki ga vidi vsa Evropa. Nismo več sami, zavezniki nam stojijo ob strani. Se divjajo boji, ofenziva za ofenzivo. Nastajajo divizije in korpusi. Zaledje in osvobodeno ozemlje organizirano oskrbujejo enote na položajih z vsem, kar potrebujejo. Bela krajina in Kočevski Rog postane srce in glava tega upornika — velikana. Prišla je pomlad 1945. Čeprav smrtno ranjen, se sovražnik krčevito upira. Prišel je maj in zrušil se je mit o nadčloveku, nacizmu in tretjem rajhu.

Izmučena in preizkušena domovina je v ruševinah dočakala dan, ko je naša zemlja postala spet slovenska. Tako dokumenti. Ob njih pa je razstavljeno še vse drugo, kar jih dopolnjuje, in otipljivo govori o tistih strašnih dnevih preizkušnje. Najraznovrstnejše orožje, instrumentarij iz partizanske bolnišnice, ciklostilni stroj, izdelki sestradanih taboriščnikov na Rabu, orožje in oprema iz partizanskih delavnic, steber kozolca iz Vavte vasi, ob katerem so Italijani ustrelili 16 talcev. Pretresljivi pomniki naše revolucije, postaje našega križevega pota. Se bi lahko našteval, toda dovolj. Naj govore dokumenti.

Tako smo se sprehodili skozi zbirke Dolenjskega muzeja, ustanove, ki opravlja resno delo in važno poslanstvo: pokazati prehojeno pot, da bomo lažje izbrali pot, ki je pred nami.

Veža Dolenjske galerije s Kochovimi grafikami in Šegovimi medaljami v oknih. Levo spredaj poprsje slikarja Vlada Lamuta

tikalnim poudarkom. Kontrast, ki mnoge obiskovalce navduši, druge vznemiri, pa tudi razburi. Toda, pustimo čas. Res je to drzen arhitektonski poseg v staro mestni predel, vendar bomo končno sodbo o tej stavbi in njeni upravičenosti v tem okolju lahko dali šele tedaj, ko bo cela Muzejska ulica dokončno zazidana in primerno oblikovana. Nedvomno pa je stavba galerije mejnik arhitektonskega oblikovanja v Novem mestu.

Preden vstopimo, še nekaj besed o stavbi. Zgrajena je po načrtih inž. arch. Franca Filipčiča iz Brezje. Sredstva za gradnjo so prispevali: občina Novo mesto, Svečano je bila odprta in republiški Sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti. Oktobra 1964. Program galerije:

V svojih zbirkah naj ohranja in prikazuje razvoj

nas: podoba zamišljenega Franja Stiplovskega, odličnega grafika in prizadevnega ravnatelja Posavskega muzeja, mladega Jožeta Cvelbarja, pesnika-slikarja, ki je padel ne izpet na italijanski fronti v prvi svetovni vojni, Jože Gorjup, obetajoč talent, ki ga je pobrala zahrbtna bolezen, in Vlado Lamuta, ki je s toliko ljubeznijo slikal Novo mesto in Krko. Kruta usoda je hotela, da nihče izmed njih ni dočkal otvoritve galerije.

Sončna luč lije skozi visoka okna in skozi transparentne fotografije v njih. Grafike Valvasorjevega bakroreza Ivana Kocha in odlične medalje Franca Andreja Segge nam sijejo nasproti. Oba Novomeščana: prvi, na prelomu 17. in 18. stoletja v službi enciklopedista Valvasorja na Bogenšperku, drugi, evropski talent, sredi 18. stoletja v službi bavarskega dvora. Dobrih petdeset let

in resno, včasih tudi ošabno zrejo v nas v bogata oblačila in paradne oklepe od tistih fevdalci. V bogate čipke, dragocene vezene in izbrano kožuhovalno pa so oblečene plemiške gospe. Majhen izbor po številu razstavljenih del, pa vendar lahko naslutimo, kako bogate so bile galerije slik v posameznih dojenjskih gradovih, preden so postali plen ognjenih zubljav v minuli vojni.

V spodnji, mali galerijski dvorani razstavlja ta časovomeški fotoklub vrsto izbranih fotografij pod naslovom: Novo mesto skozi čas. Prva ugotovitev: vse fotografije imajo že zgodovinsko vrednost! Najstarejša fotografija je iz leta 1865, najmlajša pa iz časa italijanske okupacije. Če pozorno gledaš fotografije, šele spoznaš, kako zelo se je Novo mesto razširilo in prenovilo v zadnjih dvajsetih letih. Uniformirana meščanska garda,

Iz etnografske zbirke Dolenjskega muzeja: čebelji panj v obliki francoskega vojaka iz poslikanega lesa. V ozadju panj v obliki hiše in panjske končnice

Cesare Zavattini:

SPREHOD SKOZI PEKEL

»Psi, tukaj smo!« me je opozoril vodnik.

Stala sva v neki vlažni in prostorni podzemski jami. Skozi odprto na stropu je padal žarek svetlobe na vrata, vgrajena v steno.

»Prosim vas, obnašajte se sproščeno. Gorje nama, če bomo opazili, da ste živa duša. Še posebej gorje meni...

Vstopila sva. Zagledal sem velikansko dvorišče, polno prikazni. Nad njimi je na vrhu skale stal peklenšček.

»To so lažnivci,« mi je pojasnil vodnik.

Zdelo se mi je, da so vsi pogledi zabodeni vame. In zato, da bi se obnašal nepriljudno, sem začel žvižgati.

»Hudiča, kdo pa žvižga!« je zavpil hudič in počil s korobačem.

Kajpak so mi od strahu vstali lasje na glavi.

Nihče mu ni odgovoril.

»Počakaj, boš videl, kdo sem jaz!« je nadaljeval hudič in zaškrtal z zobmi.

»Jaz sem žvižgal,« se je nekdo oglašil.

»Ne, temveč jaz,« se je vmešal drugi.

Cez eno minuto je že vse

»Ojej, kako je prijetno!« so

vzklikali duhovi — lažnivci, ko jim je pokalo po hrbtih.

»Koliko je dve in dve?«

sem vprašal enega od njih.

dvorišče odmevalo od vpitja: »Jaz sem! Jaz sem!«

Hudič je hitro vzpostavil red, ko je s korobačem levo in desno mlatil po njih.

»Sedemintrideset,« se je odrezal.

Ze sem mu hotel pripeljati zausnico, toda vodnik me je prekalno pogledal in spomnil na svoj nasvet.

»Oprostite, prosim,« je isto osebo vprašal moj vodnik, »da bi prišla v krog požrešnežev, morava zaviti levo ali desno?«

»Kar na levo jo usekajte,« je vljudno odgovoril vprašani duh.

Z vodnikom sva kajpak zavila desno.

Požrešneži so bili zaprti v prostornih emajliranih sobah. Sredi vsake sobe so stala korita s hrustancem, pudingom in žolco, vse pomešano. Potočki močnih pijač, žganja in vina so žuboreli, kakor žubori potok med travo, po kristalnih cevih, ki so se elegantno vije okrog pravcati kopice jedil. Nad jedmi je plaval bela meglica, visokogorska, po smoli dišča sapica pa je šumela v listju drevesa, ki je bilo polno živordečih breskev. Drevo ni raslo s tal, temveč je viselo s stropa.

Pogubljeni so v krogu stali okrog teh čudes in kot tele v nova vrata zijali v hudiče, ki so lakotno žrli te pojedljive dobrote in krulili od veselja, ta in oni pa se je celo potepal po trebuhu in vzkliknil:

»Saj to je pravi paradiz!« Slišal sem, kako je neki rajnik rekel hudiču:

»Gospod, greva staviti za eno klobuto, da bom v petih minutah spravil vase sto velikih kosov potice?«

»Misliš, da sem trapast,« je odgovoril hudič.

Umaknil sem se po prstih. V prsih me je tiščalo in komaj sem požiral slino.

Z vodnikom sva šla skozi veliko sob, ne da bi videla kake posebne prizore. Le v zadnji sobi sva presenečeno obstala, saj se je kar tresla od veselega razgrajanja. Vsi so se gostili, med pogubljenici in čuvaji — peklenščki so se razvijali pristrčni pomeniki. Na lepem je neki hudič skočil na kup maslenih štruc pa zavpil:

»Hočemo slišati drugo zgodbičico!«

Hrup je potihnil, vsi so

Aristid Fylon je dolga leta z največjim veseljem uganjal neslane, večkrat tudi grobe šale z vsakim, ki je prišel, da tako rečem, v njegovo interesno področje. Največkrat je bila žrtev Aristidovih neokusnih šal njegova žena Tetis.

Nekoč sta zakonca Fylon dopotovala v London, obiskat teto. Ker pa je nista našla v Londonu — za nekaj dni je bila nenadoma odšla na Irsko, sta se Aristid in Tetis ustavila v hotelu, da bosta počakala, dokler se teta ne vrne.

Bilo je poleti in za London kar preveč soparno. Fylonova sta se vrnila iz gledališča in stopila v svojo hotelsko sobo. Aristid se je do golega slekel in zleknil na posteljo, da bi se vsaj malo ohladil, Tetis

nika. Trd od strahu je ugotovil dve stvari: da je gol kot Adam v raju in da je pozabil številko svoje hotelske sobe. Ko je ves zmešan gledal desno pa levo in mislil, kaj naj naredi, je na vsem lepem prišla po hodniku stoddotna angleška lady. Ko je zagledala nesrečnega nagca, je zavreščala od groze in planila v dvigalo. Alarmirala je hotelskega detektiva. Ta je hitro prišel na kraj dogodka in zalotil grešnega Fylona, ki je čepel za velikim oleandrom. Detektiv je takoj spoznal, da ne gre za kakega morilca žensk, zato je nagcu vrgel namizni prt. Fylon ga je pograbil in si ga urno ovil okrog ledij.

»Kdo, zlodja, pa ste? In kaj počnete sredi noči gol in nag po hotelskih hodnikih?« je detektiv vprašal Fylona.

»Ah, sir!« je vzkliknil nesrečni Aristid. »Z ženo prenočujem v vašem hotelu. Soba imava v temle nadstropju, ampak če me ubijete, se ne morem spomniti številke.«

Razložil je detektivu, zakaj je nag zašel na hodnik. Detektiv ga je odpeljal k vratu, da preveri, če je res, kar nagec pravi, in da ugotovi številko njegove sobe.

Ko je bilo to srečanje urejeno, sta detektiv in Aristid spet šla v peto nadstropje in potrkala na vrata sobe št. 314. Ko sta dolgo trkala in ropotala, jima je Aristidova žena nazadnje le odprla. Detektiv se je priklonil in rekel:

»Gospa, oprostite, da vas vznemirjam, toda tale možak trdi, da je vaš mož. Ali je to res?«

Tetis je pogledala v prt zavitega grešnika, ki ga je navzlic soparni noči oblival mrzel pot. Odkimala je, strogo pogledala detektiva in rekla z ledenim glasom:

»Zakaj me vznemirjate za prazen nič? Jaz tega človeka še nikdar v življenju nisem videla!«

Nikos Kazantzakys: PLAČILO

pa je šla v kopalnico. Ko se je urejala za noč, je Aristid zaspal kot klada. Ni ga hotela prebuditi, legla je v svojo posteljo in zaspala.

Sredi noči pa se je Aristid predramil pa kar gol in še na pol v spanju šel v kopalnico pit vodo. Na nesrečo pa je odprl napačna vrata in namesto v kopalnico je prišel na hodnik. Ko se je vendar zavedel, kje je, je bil že na drugem koncu hod-

počepnili, le eden je ostal pokonci, se nasmejal in spregovoril:

»Odkril vam bom pomenljive potankosti o življenju na planetih.« To rekoči, je bliskovito pogoltnil tucat ostrig. Smeški, smehljaji in nasmehi

Na Jupitru pa dobijo prebivalci življenje kot premijo. Kdor se lepo vede, mu življenje poteka počasi, kdor ga svira, ga čas takoj požre. Pri nas tukaj imamo peklen in vice, zgoraj na Jupitru pa vlada teror let. Otrok je

menek: »Umri bom v petek ob pol enajstih.« — »Skoda! Če bi petnajst ur kasneje, bi lahko skupaj!«

Ste morebiti že kdaj slišali za planet Satelijo? Niste, pravite. No, tamkajšnji prebivalci so skoraj nevidni, še sebe težko opazijo. Edino, kar pri njih lahko vidite, je noga, toda samo ena. Srečni ljudje! Ko morajo zjutraj vstati, si obujejo zgolj en čevljev in že so napravljeni. Ob nedeljah opazite tujen nov čevljev. Včasih je čevljev zlat ali srebrn, posajen z demanti. Kdor ima raztrgano štibalo, ne bo šel iz hiše. V dretnih ulicah ponoči lahko večkrat vidite neke čudne svečnje iz papirja in cunj, ki sami hlumudrajo po ulici tik ob zidovih. To so reveži. Grede pa si belijo glavo: Eh, kdaj si bom lahko kupil čevljev? Pri nas revež sanja o marsičem, kar bi rad imel. Satelijevčan pa sanjari zgolj o enem čevlju.

Na Melaniju, strašansko oddaljenem planetu, pa živijo bitja, ki so drug drugemu popolnoma nevidna. Slišati je le njihove glasove — ljubke, osorne, ženske, moške, harmonične. In po tonu glasu, po najfinjših otenkih lahko...

Zdajci je čisto brez sape prišel neki hudič in ustavil pripovedovalca:

»Angeli prihajajo, za božjo voljo! Angeli!...«

V trenutku je vsak zavzel svoj prostor. Spet so odjeknili stoki, kajti hudiči so pogublencem radodarno delili zausnice, jih mlatili s pestmi in brcali na vse pretege.

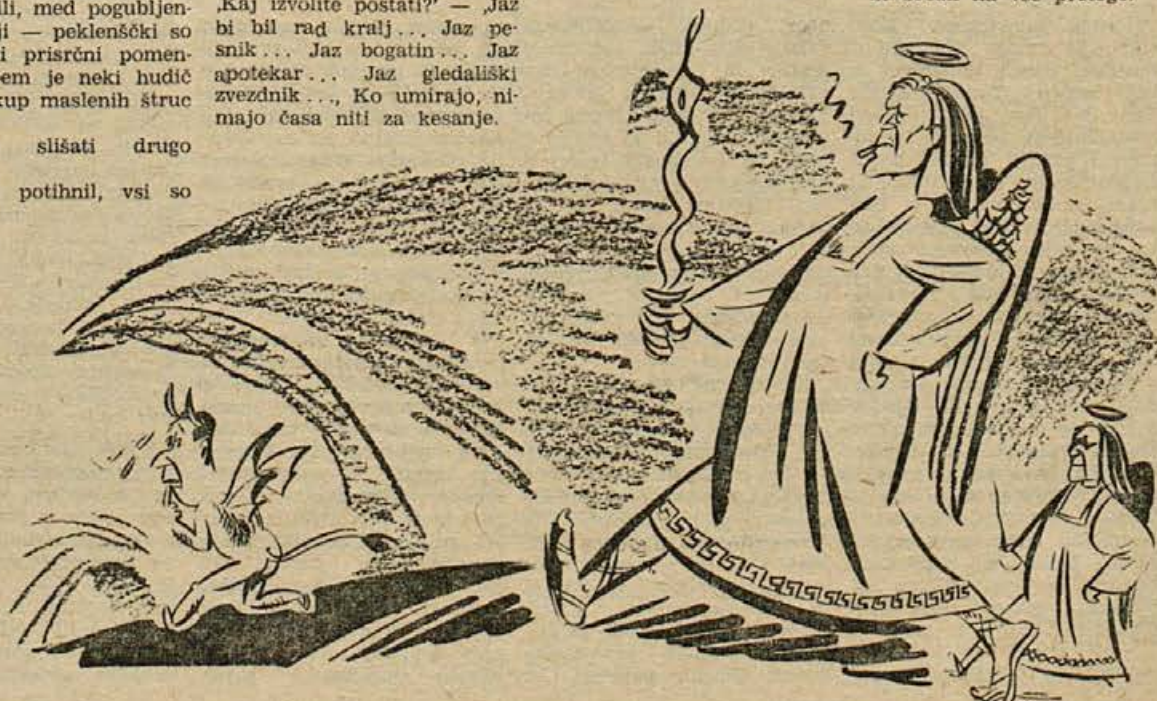
so obsijali obraze poslušalcev.

Vodnik mi je hitro pojasnil:

»Tale možak je prišel pred enim mesecem. Menda se piše Cezar Cadabra. Kar je prišel, so se naše navade precej spremenile. Pripoveduje čudne zgodbičice, ki jih naš čuvaji navdušeno poslušajo.«

Cezar Cadabra je začel:

»Življenje prebivalcev na Veneri traja zgolj trenutek. Toda v tem kratkem času preživi sleherni svoj polni življenjski krog kakor pri nas na Zemlji v teku let. Vsi so srečni, kajti brž ko se kdo rodi, pride angel pa pravi: »Kaj izvolite postati?« — Jaz bi bil rad kralj... Jaz pesnik... Jaz bogatin... Jaz apotekar... Jaz gledališki zvezdnik... Ko umirajo, nimajo časa niti za kesanje.

Arkadij Averčenko:

Pogovor na ulici

— Se vam ne zdi, madame, da je ta izložba s svojimi stvarcami res privlačna?

— ... Mojk je znak odobravanja. Mislim, da vam je tale porcelanski psiček najbolj všeč, kajne?

— Kam pa tako hitite, madame? Če boste tako hiteli, se vam bodo vaše lepe nožice prehitro utrudile.

— Čudovita slaščičarna! V njej bi mogla skupaj pojesti kakšen kolaček ali poročjo sladoleda. Kaj pravite? No, odločite se!

— Cujte, vil! Če me takoj ne pustite pri miru, bom poklicala policaja!

— Kaj pa mi more policaj?

— Kako, kaj more? Odvedel vas bo na stražnico!

— V tem primeru boste morali tja tudi vi z menoj, za pričo.

— Šla bom. Moram vas naučiti pameti.

— A jaz bom na policiji izjavil, da ste detomorilka.

— Detomorilka... jaz? Vi ste pa nenormalni!

— Pa še kako normalen sem! Na policiji bom rekel, da ste ubili najinega otroka.

— Kaj čekate, za božjo voljo! Kakšnega najinega otroka?

— Bodiya logična! Recimo, da sva vi in jaz poročena in da ste vi ubili najinega enoletnega otroka. Ste morilka ali niste?

— No, recimo in kaj potem?

— Vi ste torej ubili najinega prvorojenca, najinega sladkega Volodko! Vam je všeč ime Volodka?

— Resnično ste znoreli.

— Niti najmanj! Predstavljam si, da sediva v slaščičarni. Je v tem kaj nenormalnega? Na tisoče parov sedi po slaščičarnah.

— Dobro... predstavljam si.

— Malo sva posedela in se malo pobliže seznanila. Dobili ste vtis, da nisem napačen, da nisem niti neumen, da se znam tudi lepo pogovarjati.

— No, v tem je nekaj resnice.

— Kako da ne! Nato pride drugo srečanje v gledališču. Nato sestanek v parku. Tudi vi se zaljubite vame... Kaj je v tem čudnega, na tisoče žensk se zaljublja v tisoče moških, kajne?

— Hm... morebiti.

— Zaljubite se vame in ste moji. Srečna sva.

Pride otročiček — Volodka, pravi bučman z lepimi očkami. Sicer pa mu lahko daja tudi kakšno drugo ime. Na primer Vasja.

— Vasilij je precej vulgarno ime.

— Prav imate. Vladimir je bolje. Ljubiva torej svojega otročička, da od same ljubezni ne veva, kje se naju drži glava...

— No, končajte že svojo zgodbo!

— Konec je enostaven: pokličite takoj policaja in z najinim sladkim Bučmanom z jamicami na okroglih ličkah, ne bo nič. Kdo pa je kriv? Seveda vi! Vi ste namreč morilka svojega lastnega otročička!

— Nehajte! Toda v slaščičarno bi res mogla stopiti, da bi se vas na koncu znebila!

— Zakaj znebiti? Morda se bo Volodka razvil v genija, ko odraste!

— Nikar tako ne vpijte! Ne vidite, da naju gledajo ljudje? Pojdite naprej! Zdi se mi, da je tam v kotu prazna mizica...

Osvajalci srca iz Kostanjevice

Kdor trdi, da utegnejo zanimanje današnjega človeka množično zbuditi le imena športnikov in pevkarjev, ima morda prav, ampak samo, če je njegov pogled uprt v eno samo točko, v točko človeške žetve po skupnem doživljanju nečesa, kar te vname, kar te dvigne, nečesa, čemur vzklikaš. Če sta si šport in zabava znala najti pot do množic, kdo naj jima zameri? Toda — kdor ob tem dejstvu trdi, da za današnjega človeka ni več drugih poti do velikega skupnega doživljanja, se hudo moli. Hudo se moti, čeprav so taka zbirališča množic, kot so n. pr. gledališča in koncertne dvorane, prečesto slabo obiskana, tako slabo, da kroži beseda o kulturni krizi in v marsikatero gledališče udarja strela odločitve: »Zaprli bomo hišo! Kako je to mogoče? Mar ni izhoda iz takega stanja? In ko se tako vprašujemo, nam ne nadamo v odgovor zasije iz mraka luč — luč, ki jo hrani nezastirano kulturno bogastvo našega ljudstva. Potrebno je samo, da nekdo dvigne baklo in da zakliče: »Za menoj!« Samo to je potrebno. In to se je zgodilo, tega smo pričeli, če se ozremo na Kostanjevico ob Krki. Tam so je nekdo sklonil k vrelcu naše kulturne dediščine, sklonil se je z iskro svojega srca in prižgal tiho čakajočo snov zaklada.

Povejmo kot je: kostanjeviško prosvetno društvo »Ljube Košaka« vodi že leta kot predsednik tovariš Lado Smrekar. On je tisti, ki je znal mestu svojega prosvetnega delovanja dati zadovoljstvo kulturnega sodelovanja, skupnega iskanja kulturnih vrednosti in skupne poti do zmage teh vrednosti. Znal je stopiti k človeku in izvesti iz njega elemente umetnosti, ki žive v njem skrito življenje že od davnine. Zbrusil je te elemente v dragocene kamenčke in jih sestavil v mozaik kulturne in umetniške vrednosti.

Med manifestacije tega dejstva spada tudi nastop kostanjeviškega prosvetnega društva »Ljube Košaka« v zagrebškem Dramskem gledališču v nedeljo,

5. decembra. Dramski kolektiv omenjenega društva je pod vodstvom svojega režiserja Lada Smrekarja nastopil z ljudsko igro Frana Žižka — »MIKLOVO ZALO«. In ker menda še vedno velja star pregovor, da dober glas sega v deveto vas, se je zgodilo, kar se zdaj že redko dogaja, da je namreč bilo zagrebško dramsko gledališče zasedeno tako rekoč do poslednjega sedeža.

V čem tiči skrivnost uspeha igralcev? V tem, da je v našem človeku še živ čut za narodni ponos, za narodno poštenje in poštovanost v daljni in bližnji preteklosti. Miklova Zala je pojem naše ljudske junakinje, naše ljudstvo pa svojih junakov ne pozablja! A uspeh igralcev? Gre za vdanost, za resnično in pošteno vdanost kulturni stvari, gre za vdanost kulturnega kolektiva, ki smo jo v gledališču čutili, ker je izžarevala in nas ogrevala.

Ne bom po vrsti hvalila posameznikov, saj veste, da »majhnih vlog« ni! Vendar naj povem, da bo koroška pesem »Gor čez izaro« iz grla in iz srca Vere Koljančičeve ostala zagrebškimi Slovencem nepozabna.

Prireditev v organizaciji zagrebškega kulturno-prosvetnega društva Slovenski dom je imela kar slovesen značaj. Predstavi je prisostvovala tudi hrvaška publika, med dragimi gosti, ki so s svojo prisotnostjo počastili predstavo, pa moramo posebno omeniti češkega generalnega konzula Josefa Pavlička s soprogo, tovariša inž. Franca Dragana, predsednika Krške občinske skupščine, tovariša Petra Markoviča, predsednika krškega občinskega odbora Socialistične zveze in slovenskega umetnika Vladislava Slovička. Predstavi pa je prisostvovala tudi lepo število zagrebških hrvaških in slovenskih kulturnih osebnosti.

Po predstavi je KPD Slovenski dom v Zagrebu privredilo za svoje goste v društveni dvorani skromno pogostitev. Naj omenim, da je pri tej priložnosti predsednik prosvetnega društva »Ljube Košaka« tov. Lado Smrekar

sporočil prijateljsko zbranim članom obeh društev, da je društvo »Ljube Košaka« izbralo dr. Nika Severja, živahnega propagatorja kulturnih zvez med Kostanjevico in Zagrebom, za svojega častnega člana.

Razveseljivo je dejstvo, da vabijo kostanjeviško »Miklovo Zalo« h gostovanju že številna kulturna središča v domovini in v inozemstvu, kot so: Ljubljana, Trst, Koroška itd.

Zelimo kostanjeviškemu prosvetnemu društvu »Ljube Košaka«, naj ga povsod sprejme prisrčnost in naj povsod vnema ljudska srca, ki so žejna veličine, utelešene na deskah, ki pomenijo življenje. Venec njihovim zmagi bo venec kulturni časti našega rodu.

RUŽA LUCIJA PETELINOVA

Uspehu v Zagrebu se je 14 dni kasneje pridružil pomemben kulturni dogodek na deskah Sentjakobskega gledališča v Ljubljani: kostanjeviški igralci so tudi tu poželi prisrčne in iskrene pozdrave gledalcev, ki jih je zavzetost amaterjev iz mesta na Krki resnično ganila! Na sliki: režiser Lado Smrekar pozdravlja gostitelje in gledalce. (Foto: Vlastja)

OSNUTEK NOVEGA ZAKONA O FINANCIRANJU IZOBRAŽEVANJA IN VZGOJE

Za razvoj družbeno ekonomskih odnosov na področju izobraževanja

V začetku decembra je komisija zvezne skupščine za financiranje izobraževanja in vzgoje dala v javno razpravo osnutek splošnega zakona o financiranju izobraževanja in vzgoje. Komisija pričakuje od vseh občin, družbenih organizacij, strokovnih organov in organizacij, ki se zanimajo za izobraževanje in vzgojo, da ji bodo poslale svoje predloge in nove pobude, da bi tako lahko pripravila končno besedilo, ki ga bo predložila zvezni skupščini prihodnji mesec. — Izvršni odbor glavnega odbora SZDL Slovenije je 13. decembra obravnaval idejno politična vprašanja financiranja vzgojno izobraževalnih dejavnosti in je pri tem poudaril, da vnaša ta osnutek v urejanje tega področja bistvene rešitve. Pred širšim aktivom je v Ljubljani v ponedeljek govoril o osnutku tega zakona tudi tovariš Janez Vipotnik, zvezni sekretar za izobraževanje in kulturo. Vodstva izobraževalnih in vzgojnih ustanov na našem področju te dni pretresajo osnutek novega zakona in dajejo svoje predloge in mnenja glede bodočega financiranja izobraževanja in vzgoje.

Kaj obeta nov način financiranja izobraževanja in vzgoje? Osnutek novega zakona govori o čvrstosti virih financiranja: možnosti za celovitejšo ter dolgoročneje urejanje šolstva, za hitrejši razvoj samoupravljanja in za uveljavljanje delavcev na tem področju, ter vseh zainteresiranih činiteljev pri upravljanju sredstev. Napredek izobraževanja in vzgoje bo, kakor je poudaril izvršni odbor GO SZDL v svoji obširni razpravi, v tem sistemu v prihodnje najtesneje povezan s stopnjo gospodarske rasti in produktivnosti, v čemer se bosta izražala njihova medsebojna povezanost in vpliv.

V tej zvezi je izvršni odbor posebej opozoril, da postavlja zakon jasno osnovo za delitev med družbo in vzgojno-izobraževalno organizacijo. Zato je treba še naprej razvijati in izpopolnjevati delovanje šolskih skladov, izdelovati merila za delitev in ustvarjalno iskati čimbolj demokratske oblike ter metode njihovega upravljanja. Pri tem moramo pričakovati, da se bodo prosvetni delavci sami uveljavili v tem oblikovanju s svojimi predlogi in pobudami. Izdelani odnosi delitve med družbo in delovno organizacijo bodo šele resnično omogočili delitev dohodka znotraj teh organizacij. Pri tem čaka prav posebna vloga v zakonu predvidene izobraževalne skupnosti, ki bodo predvsem kar najbolj neposredno povezovali interese vseh — od šolskih delovnih kolektivov do gospodarstva in družbeno-političnih skupnosti.

Viri sredstev za financiranje izobraževanja

Osnutek novega zakona govori zelo jasno o dveh osnovnih načelih, zajamčiti je treba kar največjo trdnost sredstev, katerih izvori naj temeljijo na produktivnosti dela in povečevanju družbenega proizvoda v celoti. Z drugimi be-

sedami: v mejah materialnih možnosti družbe je treba določiti postopno naraščanje stalnih sredstev za financiranje izobraževanja in vzgoje, odvisna od naraščanja učinka in produktivnosti dela na splošno.

Drugič: uporabo tako določenih sredstev je treba organizirati z namenom, da omogočimo nadaljnjo rast samoupravljanja na področju izobraževanja in vzgoje, kjer zadaj zaostajamo. — S tem se celotno izobraževanje v državi otresa doseganih proračunsko-administrativnih odnosov, materialna osnova samoupravljanja delavcev na tem izredno pomembnem področju pa se bo močno okrepila.

Osnutek zakona predvideva, da bomo sredstva za financiranje izobraževanja in vzgoje dobivali iz naslednjih virov:

1. iz posebnega prispevka iz osebnega dohodka v delovnem odnosu;
2. iz posebnega prispevka, ki ga delovne organizacije in druge družbeno pravne osebe in državni organi izločijo iz sredstev, ki jih vnašajo v sklade skupne potrošnje;
3. iz sredstev, ki jih bo družba posebej dajala v primeru, če bi drugih sredstev bilo premalo (dotacije in izjemnih primerih oz. redna pomoč, če ne bi bilo dovolj sredstev);
4. iz prostovoljnih prispevkov delovnih organizacij, posameznikov, družbeno-pravnih oseb itd.;
5. iz drugih sredstev, ki jih zvezni zakon podrobneje ne našteva, o čemer pa bo več povedal republiški zakon hkrati z drugimi predpisi.

Verjetna osnova: uresničene potrebe v letu 1965

Osnutek novega zakona je razumljivo vzbudil izredno zanimanje vseh prizadetih delavcev na področju izobraževanja in vzgoje, kakor tudi

številnih drugih činiteljev v javnosti. Skupnost veliko pričakuje od novega zakona. Predvsem upa, da bo vnesel v financiranje na tem področju potrebno varnost, zaupanje in trdnost dotoka sredstev, kar vse je pogoj za normalno delo v izobraževanju in vzgoji. Predlagani novi sistem financiranja bo oblikoval poln žaj vzgojno izobraževalnih organizacij in njihovih delovnih kolektivov. Pomagal jim bo, da bodo postali samostojnejši in hkrati odgovorni za uporabo sredstev, ki so namenjena za izobraževanje. Gre torej za razvoj samostojne podlage samoupravljanja na tem področju. Proračun ne sme biti več neposreden posredovalec, saj v prosveti ne maramo več »poslušnih uradnikov«, temveč samostojne upravljavce. Gre torej resnično za to, da dosežemo čimbolj neposredne odnose v vseh izobraževalnih in vzgojnih ustanovah, ki naj postanejo čimbolj samostojne delovne organizacije.

S tem v zvezi pa se seveda prav tako v novi luči kažejo naloge in vplivi družbeno-po-

litičnih skupnosti, občin in republike kot tudi vloga in mesto strokovnih ter družbenih organizacij pri razvijanju izobraževanja in vzgoje.

Prezgodaj bi bilo pričakovati, da bo že čez noč mogoče bistveno povečati sredstva, potrebna za to področje. Zakon ne bo govoril o številkah, ki naj bi jih skladi za te namene dobili. Zvezna komisija pa vendarle sodi, da glede obsega sredstev ne bi smeli predvidevati manj kot bosta izobraževanje in vzgoja dosegla letos. Uresničene potrebe leta 1965 naj bi torej bile startna osnova za obseg sredstev. Čimbolj pa bo naraščala proizvodnja v državi, toliko več bo skupnost z novim zakonom lahko odmerila tudi za potrebe izobraževanja in vzgoje.

Novi odnosi med družbo in vzgojno izobraževalno delovno organizacijo bodo temeljili na pogodbenem financiranju delovnih programov in njihovem uveljavljanju. Sole bodo torej na tej podlagi same morale razviti samoupravne odnose, hkrati pa bodo skrbale za kvaliteto vzgojno delo. Posebno vlogo bodo imele pri tem skupnosti izobraževanja, ki jih bomo ustanavljali v občini, med občinami in republikami.

V času, ko teče javna razprava o osnutku omenjenega zakona, že pripravljajo tudi republika zakon o financiranju izobraževanja in vzgoje; prizadeji kolektivi z našega področja tudi pri tem delu lahko koristno pomagajo in sodelujejo.

France Bevk na Suhorju

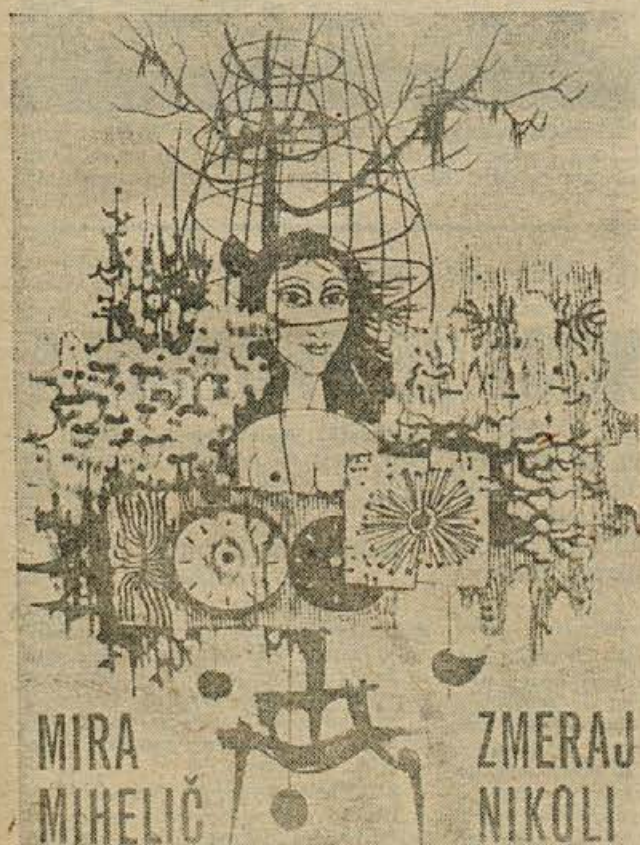
15. decembra so osnovno šolo na Suhorju obiskali nekateri književniki. France Bevk je učencem prebral »Gregca petelinčka«, Marička Znidaršič pesmi o Snežniku, zimi, prihodu dedka Mraza, padlem kurirju in Titu, mlademu pesniku in prozaiistu Mantiču pa je v delu predstavil svoj kraj ob Dorskem jezeru. Podpolkovnik črnomaljske garnizije Stojanović je pripovedoval o vojnih dogodkih. Književniki so se radi pogovarjali z učenci, France Bevk pa je za mnoge podpisal svoje knjige.

S predvajanjem angleške kriminalke HAJKA je začela delavska univerza 18. decembra na Suhorju z rednimi

filmskimi predstavami. Filmi bodo po možnosti na sporedu vsako soboto. Obiskovalci bodo med drugim lahko videli naslednje: Nikoletina Bursac, Svek v Rusiji in Mati, poslušaj pesem mojo.

Suhorski gasilci so imeli nedavno občni zbor. Menijo, da brez motorne brizgalne delo ne bo napredovalo, četudi so izvolili novo vodstvo.

Ob dnevu JLA so pripadniki črnomaljske garnizije na Suhorju nastopili z zborno simbolično recitacijo, šaljivim sporedom in dvema ansambli. Poslušalci so po skoraj dveurnem programu navdušeno ploskali izvajalcem. M. P.

Naslovna stran redne knjige Prešernove družbe za leto 1965. Oprema: France Mihelič

Davkoplačevalci dolžni 49 milijonov

Toliko dolžnikov kot letos v Črnomlju še nikoli niso imeli — Kdor ne bo poravnal obveznosti do občinskega proračuna, pa bi jih lahko, bo doživel rubež

Načelnik oddelka za gospodarske davke, da so ugotovili konec novembra še okoli 39 milijonov dinarjev dolga pri davčnih zavezancih. V prvih dneh decembra so začeli plačilo, sicer v večji meri prihajati, kljub temu pa je pri

občinskih davkih zaostankov za 17 milijonov din, okoli 4 milijone din znaša dolg zveznih davcev, iz obveznosti socialnega zavarovanja in prispevkov iz kmetijstva pa je dolgov za 28 milijonov dinarjev.

— Toliko zaostankov pri davčnih zavezancih še nismo nikoli imeli, je izjavil Franc Cimerman. — Ker je prav letos občinski proračun v izredno hudih škripih, pomeni 49 milijonov dolžnikov breme, s katerim se ne moremo sprijazniti.

Pred kratkim so vsi davčni zavezanci dobili pismene opomine občinske uprave, s katerimi jih pozivamo, naj do 20. decembra poravnajo svoje

obveznosti. Razen tega so imeli v minulih dneh po večjih krajevnih središčih stanke v občinskih odbornikih in predstavnikih krajevnih organizacij, na katerih so razpravljali o teh dolgovih.

Glede na višje cene kmetijskih pridelkov in zelo majhen porast davčnih obveznosti je skoro nerazumljivo, zakaj ljudje s plačili tako odlašajo. Verjetno se davčni zavezanci zanašajo na doslej preveliko uvidevnost davčne uprave, ki rubežev sploh ni izvajala. Letos bo drugače! Kdor kljub vsem opozorilom in opominom svojih obveznosti ne bo poravnal, a se bo ugotovilo, da bi jih lahko, naj ne pričakuje popuščanja.

ODGOVOR NA ODGOVOR

Neresnica, zlonamernost in tovarištvo?

Na odgovor »a« enkrat: Delavski univerzi ukazano pred vrata, ki ga je napisal upravnik dijaškega doma in je bil objavljen v Dolenjskem listu 16. decembra 1965, nameravam spregovoriti o treh stvareh: o neresnici, tovarištvu in o plačevanju najemnine.

V odgovoru na članek »Delavski univerzi ukazano pred vrata« je upravnik dijaškega doma zapisal, da so navedbe o nasilni izselitvi, o pomoči pristojnih organov, o nerazumevanju dijaškega doma za potrebe delavske univerze in drugemu odveč, neresnice in zlonamerne. Upravniku dijaškega doma svetujem, naj si v arhivu dijaškega doma Črnomelj poišče dopis šte. 39-54-65 z dne 5. novembra t. l., ki sta ga podpisala predsednik delovne skupnosti in upravnik in v katerem dobesedno piše: »Obveščamo vas tudi, da je del. skupnost dijaškega doma na svoji seji 27. 10. 1965 sprejela sklep, da bo vsled tega, ker nujno potrebuje prostore, skušala doseči izselitev po za to pristojnih organih (podčrtaj J.D.B.) najemnine pa bo od 1. 10. 1965 do izselitve zaračunala tako, kakor bo smatrala za primerno.«

Zdi se mi, da poseben komentar o tem sploh ni potreben, ker si trditve, da bodo skušali doseči izselitev po za to pristojnih organih ne moremo drugače razlagati, kakor da bodo delavsko univerzo prisilno izselili. Potemtakem je trditev upravnika dijaškega doma v odgovoru neresnica.

Na Res je tudi, da smo se dogovorili pri predsedniku občinske skupščine, da ostane delavska univerza, dokler ne dobi ustreznih prostorov, še vedno v dosedanjih Podatki so bili poštovanju novinarju pred tem dogovorom, tako da glede izselitve niso bili več toliko aktualni, vendar pa se bistveno ne spremeni, ker je delovna skupnost dijaškega doma sprejela sklep o prisilni izselitvi.

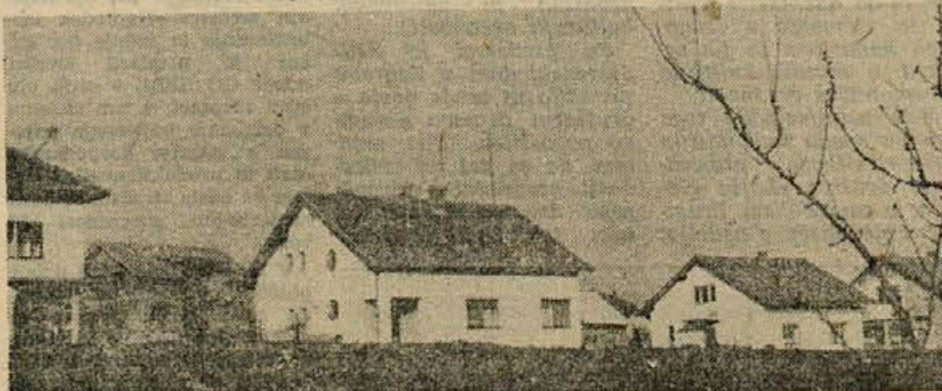
Nekaj besed o tovarištvu! Kdo je prepovedal snaliki, da ne sme od 1. septembra dalje čistiti pisarne delavske univerze? Ker se delavska univerza do 1. septembra, kakor je bilo navedeno v prvem dopisu iz julija, ni izselila iz prostorov v dijaškem domu, je bil storjen prvi ukrep: pisarne, v kateri je delavska univerza, ne bomo čistili, in to z izgovorom, da ima snalika že tako veliko dela in bi bilo treba najeti novo moč! Kakšna ironija! Vse do tlej je lahko čistila, a od 1. septembra dalje, ko je potočel rok za izselitev, pa ne, in še drug primer tovarištva! V pogodbah, ki smo jih sklepali z gimnazijo (ne z dijaškim domom), je bilo določeno, da se gimnazija obveže, da bo v zimskih mesecih skrbela za ogrevanje razredov v popoldanskem in večernem času, ko bo pouk oddelkov za odrasle. Gimnazija določila glede primerne ogrevanja prostorov v zadnjih dveh, treh sezonah sploh ni upoštevala. V tem primeru ne moremo govoriti samo o neizpolnjevanju pogodbe, ampak tudi o netovarištvu, ako namerno pu-

stiš, da slušatelji in predavatelji prezebejo v mraznih prostorih.

In tretje: o neplačevanju najemnine. Do leta 1965 je delavska univerza imela sklenjeno pogodbo z gimnazijo; njej je plačevala najemninu. Pogodbeni obveznosti je v prejšnjih letih in tudi v letu 1964 v celoti poravnala. V letu 1965 pa ni bila podpisana pogodba s strani gimnazije ali dijaškega doma, tako da je delavska univerza upravičeno večkratno zahtevala in čakala, kdaj bo podpisana pogodba, da bo lahko poravnala svoje obveznosti. — Nikakor pa se ne strinja s sklepom delovne skupnosti dijaškega doma, da bo namreč leta zaračunala najemninu, kakor se bo njej zdelo potrebno. Stvar je zelo enostavno rešljiva, saj bi bilo potrebno stopiti v pisarno delavske univerze in se pogovoriti o pogodbi za najemninu ne pa pošiljati računa po pošti priporočeno, ko bi jih lahko oddali v tri metre oddaljeno pisarno.

V odgovor sem navedel samo tri stvari, da se ne bi bralec odgovora upravnika dijaškega doma nepravilno razlagal in mislil, da so trditve v članku »Delavski univerzi ukazano pred vrata« neresnice, zlonamerne in celo netovariške, ampak da so stvari le nekoliko drugačne.

JANEZ DRAGOS
direktor delavske univerze
v Črnomlju

Lastniki redkih hiš v bližini železniške postaje v Črnomlju so se še pred dvema letoma počutili kot na deželi, toda soseska novih in novo nastajajočih stavb je ta predel spremenila v pravo mestno naselje, ki pa še nima urejenih komunikacij.

IZREDNA KRATKOVIDNOST KOLEKTIVA »BELSADA« BO LAHKO USODNA

EDINSTVENA PRILOŽNOST JE PROPADLA

Nerentabilnost Belsada, ki je v Beli krajini že 20 let problem, bi lahko enkrat za vselej rešili, a kolektiv ni hotel zagrabiti edinstvene priložnosti — S tem, ko so se s 44 glasovi proti 6 izrekli proti združitvi z BETI, so prevzeli nase veliko odgovornost — Sami bodo krivi, če jih bodo prihodnje leto ukrepi reforme pritiskali ob zid!

Odkar obstaja v Črnomlju tovarna Belsad, obstaja tudi problem nenehne vlaganja družbenih sredstev zaradi nerentabilnosti proizvodnje. Ker se vzporedno s tovarno ni razvijala surovinska baza — sadjarstvo, je bila tovarna že nekajkrat v izredno hudih težavah. Podoben položaj so imele tudi nekatere druge tovarne v Sloveniji, zato so marsikje že preusmerili proizvodnjo, druge pa si prizadevajo najti ugodno priložnost. Dejstvo, ki ga ni mogoče zanikati, je, da imajo republike na jugu države dosti boljše pogoje za pridelovanje sadja in povrtnin in da ga moramo od tam uvažati.

Z Belsadom je takor že leta 1963, ko je republiška komisija znova proučevala položaj tovarne, je prevladalo mnenje, da je treba čimprej najti priložnost za preusmeritev proizvodnje. Lani in predlanskim so sicer nekatere tovarne ponudile prevzem Belsada, a se za združitev v Črnomlju niso ogreli, ker ni bila pod novo trdko jasno začetna bodočnost tovarne. Pred nekaj meseci pa se je Belsadu ponudila edinstvena priložnost. Belokranjska trikotna industrija BETI namerava razširiti proizvodnjo in je bila pripravljena novi obrat ustanoviti prav v prostorih Belsada, četudi se v bližinski in

novomeški občini zelo potegujejo za novi obrat na njihovem področju. V BETI so sklenili do 5. januarja 1966 počakati z odločitvijo.

Dejstva in številke govore za združitev

O možnosti, da bi se proizvodnja BELSADA preusmerila v obrat tekstilne industrije z zagotovljenim domačim in tujim trgom, je 17. decembra razpravljala tudi zbor delovnih skupnosti na izredni seji. Preden so načeli razpravo, so odbornikom postregli z nekaterimi številkami.

RENTABILNOST: V Belsadu je lani 100 din vloženih sredstev dajalo 103 din celotnega dohodka, letos 123 din. V Beti pa je lani 100 dni vloženih sredstev dajalo 254 din celotnega dohodka, letos pa celo 318 dinarjev.

ČISTI OSEBNI DOHODEK: Na 100 din vloženih sredstev so letos v Belsadu ustvarili 14 din čistega osebnega dohodka, v Beti pa 115 din.

»ODPOVEDANI SPET NAROČAJO DOLENJCA«

Upravnik pošte Črnomelj, Vinko Škof, nam je te dni izjavil, da je Dolenjski list zelo priljubljen med prebivalstvom.

— Če pošta dostava za radi vremenskih neprilik en dan izostane, pridejo ljudje tudi iz oddaljenih vasi sami na pošto v Črnomelj po časopis. Opazili smo tudi, da zadnje dni spet naročajo Dolenjca tisti naročniki, ki so ga ob podražitvi v prvi jezi odpovedali.

— Kako sprejemajo občani brezplačne izvide Dolenjskega lista, ki jih pošiljamo na ogled vsem, ki še niso v vrstah naših rednih naročnikov?

— Veliko zanimanja kažejo, zato sem prepričan, da bo še marsikdo podpisal naročilnico in rad dal 1000 din za polletno naročnino. Zelo privlačna je tudi napoved, da se list v prihodnjem letu ne bo podražil in da boste ob.

javljali še več zanimivega gradiva. Po vaseh je Dolenjski list že precej razširjen, pač pa je v samem

Črnomlju še vrsta kolektivov in stanovanjskih blokov, kjer so naročniki redki. Naši poštarji bodo v akciji za pridobivanje novih naročnikov domačega glasila SZDL zastavili vse svoje sile!

Rb.

ČRNOMALJSKI DROBIR

METLIŠKA IN TRDINOVA cesta sta zelo slabo vzdrževani in polni jam. Komunalno podjetje je pred kratkim sicer naložilo 3 kubične metre gramozu, vendar pomeni ta količina sprčo potrebnega kaplja v morje.

PREDSTAVNIKI šol so pred inšpektorji razpravljali o predlogu novega zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja. Šolniki so imeli k osnutku zakona več pripomb, predvsem pa so menili, da bi morali naštet tiste ustanove, ki pridejo pri financiranju v poštev.

NA FABJANOV HISI na trgu je vzidana spominska plošča 1. komandantu belokranjskega odreda Lojzetu Fabjanu. Pod ploščo je obešen lovorjev venček, vendar ga je zob časa tako načel, da bi ga kazalo vsaj enkrat v letu obnoviti.

SAMOPOSTREZNA TRGOVINA PREHRANA in še nekatere druge trgovine imajo že urejene izlošbe in prodajne prostore za noveletne nakupe. Zaloge so v trgovinah zaenkrat dobre, vendar ljudje precej nakupujejo.

LETOS IMAJO V ČRNOMLJU več možnosti za nakup noveletnih daril. Namesto kičastih raz, pepelnikov in druge šare, lahko dobite kvalitetne spominko in okraske za opremo stanovanj v turističnem biroju.

18. DECEMBRA so Črnomaljski lovci privedli v restavracijo Grad tradicionalni lovski ples. V lepo okrašeni dvorani, kjer je bilo več nagačenih živali in lovskih fotografij, se je ves večer, tja do jutra odvijala prijetna zabava s plesom in bogatimi srečelom.

NOVICE črnomaljske komune

Gimnazijcem uspel elitni ples

Dijaki 4. letnika črnomaljske gimnazije so tudi letos priredili tradicionalni elitni ples v hotelu Lahinji. V soboto, 11. decembra, se je prireditve odvijala pod pokroviteljstvom sekretarja občinskega komiteja ZKS, Milana Malešiča.

V polno zasadenih prostorih restavracije v hotelu so gostom stregli dijaki, razen tega so organizirali nekaj iger na srečo ter humorističnih točk sporeda. Med dobrim razpoloženjem je kar mimogrede minila skoro vsa noč.

Les vlačijo po cesti

Prebivalci Rodin se zelo pritožujejo nad nekaterimi lastniki gozdov, ki po vaški poti vlačijo les. Občani so cestu komaj popravili in opozorili, da se po njej ne sme vlačiti lesa, a nekateri tega prav nič ne upoštevajo. Ko je bilo treba cesto popravljati, so jo morali Rodinčani, medtem ko jo drugi samo kvirajo.

Osemenjevanje krav bo boljše

Veterinarska postaja v Črnomlju je dobila diplomiranega veterinarja, ki se bo ukvarjal z osemenjevanjem krav na območju občine Črnomelj. Zivnorejci bodo s tem precej pridobili, ker bo delo zdaj bolj strokovno, pa tudi zdravljenje jaloosti se bo veterinar loteval.

J. S.

LIČ: »Kri nam pijejo dolžniki!«

Kolektiv črnomaljskega podjetja LIČ je z manj zaposlenimi letos ustvaril več kot lani, toda številni dolžniki, med katerimi so tudi nekatere najuglednejše slovenske tovarne, povzročajo velike težave

Strojna industrija je po reformi v splošnem nazadovanju, zato v sedanjem položaju tudi livarstvo težko uspeva. Pogodbe z nekaterimi velikimi tovarnami so bile zmanjšane, razen tega kupci že dobavljene blaga ne plačujejo redno, medtem pa morajo proizvajalci sproti plačevati. Vse to povzroča kolektivu LIČ velike težave.

Tovarna tekstilnih strojev Kranj, Zičnica Ljubljana in železnica, za katere so največ delali, so po reformi naročila skoro ustavile, prav tako se grosistična podjetja ogibajo zaloga. Zgodi se, da morajo po naročilu grosistov blago dobaviti naravnost trgovini in da se člani kolektiva prijemajo za glavo, ko zagledajo v izložbah svoje izdelke. Trgovina si samo za izstavo računa pribije tolik zaslužek, da je posamezni izdelek podjetja LIČ še enkrat dražji, ko pride na trgovsko polico!

Direktor podjetja Ivan Lakner in računovodja Ritonja sta nam pojasnila, kako rešujejo problem zastoja proizvodnje v kooperaciji: — Začeli smo več proizvajati za široko potrošnjo, razen tega pa iščemo stike z novimi kooperanti. Tako že imamo nekaj dogovorov s podjetjem Titan v Kamniku, s Tehnico v Celju in še z nekaterimi drugimi, vendar nihče vnaprej neče več podpisati pogodb za proizvodnjo

v prihodnjem letu. Vsi kolektivi naše stroke so v trenutni negotovosti, zato si nihče neče vezati rok.

Tudi uresničevanje letnega plana v LIČ ne poteka po predvidevanjih, četudi ni večjih izpadov. Letošnji plan (630 ton čistih ulitkov in 220 milijonov din realizacije) so v začetku novembra dosegli s 570 tonami ulitkov in 178 milijoni plačane in fakturirane realizacije. Okoli 50 milijonov dinarjev so podjetju LIČ dolžna razna podjetja in tovarne, zaradi česar imajo vezana stalna obratna sredstva.

Dolžniki vplivajo tudi na delitve dohodka. Določilo pravilnika, po katerem naj bi 80 odstotkov sredstev odvajali v sklade in 20 odstotkov za osebne dohodke, ni uresničeno. V resnici gre 86 odstotkov čistega dohodka za izplačila zaslužkov in le 16 odstotkov v sklade. Sedanji sistem nagrajevanja temelji sicer na ceniku del in nagrajevanju po učinku, toda menijo, da ne ustreza več, posebno za delavce na režijskih delovnih mestih.

Tovariš direktor in računovodja sta zatrdila, da ni prav nobenega vzroka za bojazen, da bi v letu 1966 v podjetju LIČ dela zmanjkalo, četudi še nimajo podpisane nobene pogodbe za proizvodnjo. »Izbiramo med

kooperanti, s katerimi imamo možnost sodelovati, in sicer si skušamo zagotoviti serijsko proizvodnjo takih artiklov, pri katerih se največ zasluži,« sta povedala.

R. B.

Na vence, pesti, žlice...

Na metliški tržnici (po domače »na placu«) je na danje dni zelo živo. Tam razstavljajo svoje blago prodajalci iz Hrvaške, ki na dolgi vrsti stojnic prodajajo konfekcijo, bizuterijo, čevlje, suho robo, metle, grablje, vrvi itd. Branjevske prodajajo zelenjavo, moko, fižol, jajčka, skuto, smetano, semena itd. Nema lokrat imajo branjevske živila kar na tleh, ker ni bilo dovolj stojnic. Tudi mere, ki jih uporabljajo, so kaj zanimive: čebulo lahko kupite na vence, semena, fižol in razne druge stročnice ter zrnje pa na pesti, na žlice, na škatle itd. Tehnice ni, čeprav bi smeli prodajati samo stehano blago!

Komunalno podjetje sicer pobira od prodajalcev tarifo, tehničar pa le še ni nabavilo. Konfekcija in čevlji, ki so tu na prodaj, so večji del iz manj vrednega blaga, branjevske pa nima lokrat kupijo jajčka v trgovini po 50 din in jih nato prodajajo na trgu po 109 din.

Jože Skof

V soboto zvečer je predsednik občinske skupščine Metlika Franc Vrvišar sprejel italijanske goste v dvorani skupščinskega poslopja. Sprejemu in razgovoru so prisostvovali tudi predstavniki metliških političnih in družbenih organizacij (Foto: M. Moškon)

6 kubikov lesa brez dajatev

Svet za kmetijstvo in gozdarstvo pri občinski skupščini Metlika je na seji 17. decembra obravnaval novi zakon o gospodarjenju z gozdovi. Predlagal je, naj bi bili zasebni lastniki gozdov oproščeni dajatev za posek 6 kubikov lesa, kolikor potrebuje vsak gospodar za svojo uporabo. O predlogu bodo odločali odborniki na seji občinske skupščine.

Dogovorjeno je bilo tudi, da bo z vsemi gozdovi v družbeni in zasebni lasti, razen gozdov kmetijske zadruge, upravljalo Gozdno gospodarstvo Novo mesto preko svoje agencije v Metliki.

Obširna razprava je bila posvečena osemenjenalni službi s katero občani niso zadovoljni. Od vseh povsod je slišati pripombe na račun strokovnosti dela in odnosa osemenjenalca do strank, zato je svet sprejel priporočilo veterinarski postaji, naj poskrbi za čimprejšnjo odpravo nepravilnosti. Hkrati bodo poslali za vsaj enkratno kontrolo osemenjenalne službe na teden. Po mnenju sveta naj bi znašala škodnina 3.000 din, prav toliko kolikor v sosednji črnomaljski občini.

Ceste pa take!

V Beli krajini so zelo slabe vzdrževane nekatere ceste III. reda. Najslabše je s cestami Metlika - Božakovo, Metlika - Slanina vas - Radovica in Metlika - Krvavčji vrh. Po cesti Metlika - Radovica se odvija avtobusni promet, cesta pa je kljub temu v obupnem stanju. Cestni inšpektor pogostokrat na najde cestarjev pri njihovem delu na cesti. Cestni obrat jih namreč uporablja tudi za razna druga dela. Občani dvojnjen vzdrževanju teh cest, res uporabljen za to!

S. J.

Nov gasilski dom v Draščih

V Draščih so šele pred nekaj meseci začeli graditi nov gasilski dom, a je te dni že do strehe gotov. Občani so svojo željo po novem gasilskem domu, v katerem bo tudi prostor za prireditve in manjše gostišče, uresničili s pomočjo krajevnega samoprispevka in deloma s prostovoljnimi delom. Nekaj sredstev je prispevala tudi občinska skupščina.

rovinske baze in povišanja prevoznih tarif. Vprašanje je, če se bo Belsadu v naslednjih 10 letih ponudila še kdaj taka priložnost, kot je združitev z BETI. Pripravljeni sem, da bo vprašanje BELSADA najkasneje v dveh letih postalo nerešljivo, če se kolektiv zdaj ne odloči za združitev.

Poslanec VIKTOR ZUPANČIČ: — Če pogledamo resnici v oči, smo se pri gradnji BELSADA usteli vsi, ki smo se zanj potegovali. Zelo odkrito je treba kolektivu povedati, da prevzema nase veliko odgovornost z usodnimi posledicami, ko bo glasoval za združitev ali proti. Trdim, da take priložnosti ne bo več!

MILAN MALESIC, sekretar občinskega komiteja ZKS: — Kakor je videti, se kolektiv BELSADA ne ogreva za združitev, ker so jih uspalali trenutni uspehi. Naj se kolektiv zaveda, da bo sam kriv, če ga bodo ukrepi reforme v prihodnosti potisnili ob zid in naj se zavedajo tudi tega, da onemogočajo zaposlitev 80 delavcev potrebnim ljudem, ki bi jih bila BETI pripravljena sprejeti. V kolektivu ima precej vpliva nekaj posameznikov...

Utemeljenost združitev BELSADA in BETI so v nadaljnji razpravi podprli tudi odborniki iz vrst kmetovalcev, obrtnikov, družbenih služb in predstav-

(Nadaljevanje s 1. str.)

Delegacijo, ki jo je vodil nekdanji komandant bataljona Umberto Clapis, je v soboto zvečer sprejel predsednik občinske skupščine Franc Vrvišar. Po sproščenem razgovoru v dvorani občinskega poslopja so domačini priredili italijanskim gostom večerjo in tovariški večer v hotelu »Bela Krajina«.

V nedeljo zjutraj je delegacija položila venec na spomenik na Suhorju, kjer je bila 17. decembra 1944 ustanovljena brigada »Fontana«. Po svečanosti so goste in domačini s Suhorja in Metlike odšli v bližnjo gostilno, kjer so obujali spomine na akcije italijanske brigade. Anton Govednik s Suhorja je dejal:

»Kaj se jih ne bi spomnil. Onile Sergio je bil dva meseca pri nas, ko je zbolel in ni mogel z brigado naprej. Imeli smo jih radi kot svoje — borili so se na naši strani, vse hudo in malo dobrega so delili z nami — pa so bili res naši!«

»Takrat smo bili brez vsega: nihče ni vedel kako je z našimi v Italiji, nihče ni vedel kako bo z nami. Pri vas smo našli drug dom, bili ste nam kot oče in mati!« sta hvaležno zatrjevala Antonio Cicchitti in Antonio Burba iz Monfalcona. Naprej ni bilo treba več prevajati, govorile so oči — vesele ob ponovnem srečanju in vlažne od ginjenosti...

Delegacija je v spremstvu domačinov odšla k

spomeniku pri Treh farah, kjer so položili lovorov venec v spomin padlim italijanskim partizanom, ki so tu pokopani.

Pred slovesom po kosilu v hotelu so zapeli še slovenske in italijanske partizanske pesmi, »Hej brigade«, »Bandiero rosso«, »Internacionalo« in druge. Vodja delegacije Clapis je med drugim dejal:

»Zal nam je, da se moramo že posloviti, toda čaka nas še dolga pot in delo jutri. Take gostoljubnosti in tovarštva, kot smo ju srečali tukaj, nisimo navajeni. Zelo bomo veseli, če bo prihodnje leto, 25. aprila, na dan osvoboditve Italije, prišla tudi delegacija iz Metlike

na proslavo v Monfalcone!

Predsednik skupščine Franc Vrvišar pa je nazdravil gostom:

»Naša želja je, da bi se odnosi med našimi narodi še naprej razvijali v tako prijateljskem vzdušju kot se razvijajo odnosi med bivšimi partizani. Želimo, da pristrčno pozdravite tudi vaše tovariše doma. Vsak borec za svobodo bo pri nas vedno dobrodošel gost!«

Z navdušenjem so zbrani sprejeli predlog Bruna Venturinija iz Roncija, da bi poslali pozdravno brzojavko predsedniku Titu. Delegacija se je vrnila proti domu okrog četrte ure popoldan.

m.

Gradnja napreduje

20-stanovanjski blok gradi v Metliki belokranjsko gradbeno podjetje iz Črnomlja tik nove stolpnice. Kljub ne preveč ugodnemu vremenu gradnja lepo napreduje, saj že polagajo opeko od prvega nadstropja navzgor.

Prav tako SGP Pionir iz Novega mesta nadaljuje z gradnjo osemletke. Doslej je bilo vgrajenih v novo šolo že 30 milijonov dinarjev.

Sprejetih bo več odlokov

V ponedeljek, 27. decembra, bo v Metliki seja obeh zborov občinske skupščine, na kateri bodo razpravljali o doseženem družbenem planu v 9 mesecih. Predvideno je, da bodo odborniki razen tega izglasovali več občinskih odlokov.

TARNANJE RES NI UPRAVIČENO

Zasebni gostinci so mnogo na boljšem kot hotel s svojimi obrati

Ze vse od leta 1963 dalje, ko se občinska skupščina v Metliki prizadeva okrepiti zasebni gostinski sektor, imajo gostilničarji zelo nizke družbene dajatve. Plačujejo pavšalne zneske za davke, in sicer je vseh 10 zasebnih gostilničarjev na področju občine obremenjenih s 4.020.000 dinarji.

Zanimivo je, da kljub temu večina gostilničarjev toži o visokih dajatvah kadarkoli se pokaže priložnost, najraje pa tedaj, ko se zadržujejo pri njih poslanci in drugi visoki gostje, ki čisto prihajajo v Belo krajino. Podatki kažejo, da sta svoje obveznosti do

občinskega proračuna doslej poravnala le dva gostilničarja: Mežnaršič v Metliki in Jelka Stampohar v Gradcu, vsi ostali pa so dolžni za davke še več kot 2 milijona dinarjev.

Ali res ne morejo plačati svojih obveznosti? Dejstvo je, da družbenemu sektorju, se pravi metliškemu hotelu s svojimi tremi obrati, radi očistimo nerentabilnost, neznanje itd. Dejstvo pa je tudi to, da je družbeni sektor gostinstva v metliški občini, ki ima mnogo manj lokalov kot zasebni, ki leži na mnogo manj ugodnih točkah kot zasebni sektor, v 11 mesecih letošnjega leta plačal samo prometnega davka 5.024.000 din. Razen tega ima še mnogo drugih družbenih dajatev, torej mnogo več družbenih obveznosti, a vse v redu poravnane.

Če pogledamo še to, kje se ob nedeljah ustavlja množica turistov z avtomobili,

spet ugotovimo, da jih največ parkira pred zasebnimi gostišči in da jih mnogo manj zaide v hotel in njegove obrate.

Upošteva vse navedene ugotovitve, tarnanje zasebnih gostincev, češ da so dajatve previsoke, res ni opravičljivo z nobenega stališča. Glede na vse to je sklenila občinska uprava letošnje davke od zasebnih gostincev izterjati zlepa ali zgrda. V prihodnjem letu pa lahko gostilničarji zasebnega sektorja pričakujejo malo višjo, pravičnejšo obdavčitev glede na promet in zaslužek.

Sejmišču boljšo točilnico!

Metliški živinski sejem šteje med največje v Sloveniji, saj zahaja sem mnogo kupcev iz vseh krajev, pa tudi iz sosednega hrvaškega področja. Seveda se morajo kupci tudi okrepčati in zato je na sejmišču točilnica, kjer točijo pijače in prodajajo pečenko. Točilnico je uredilo Goštinsko podjetje Metlika pod pristreškom zasebne hiše, za izpiranje posode pa je tam na voljo samo mrzla voda. Niti najmanj ni poskrbljeno za higijensko neoporečnost živil, saj se nanje vseda v suhih dneh prah, sicer pa jih mimoidoči škropijo z blatom. V kolikor se sanitarni ureditev točilnice ne bo izboljšala, bo sanitarni inšpektor prepovedal poslovanje.

J. S.

Tovarna BETI za dedka Mraza

V tovarni BETI je osrednji delavski svet sklenil, da bo letos dedek Mraz obdaroval otroke vseh zaposlenih delavcev. Vsakemu teh otrok, ki še ni dopolnil 15 let, bo dedek Mraz pri Komunalni banki odprl hranilno knjižico z začetno vlogo 3.000 din. Ta denar naj bo otrokom pobuda, da bodo še bolj varčevali in pridno vlagali svoje prihranke na hranilno knjižico.

»Tovariši, odgovornost je velika!«

Zvezni poslanec LUDVIK GOLOB: — Letošnji razmeroma ugoden položaj je kolektiv Belsada preveč ohranil pri upih za nadaljnji razvoj. Verjetno se bo položaj v prihodnjem letu bistveno spremenil zaradi oddaljenosti su-

metliški tednik

ZVEŠNJAVA PRI ODKUPU

V Vas-Fari odkupuje KGP mleko po 104 din liter. Prebivalci slovenskega Kužlja, ki so od Vasi-Fare precej oddaljeni, pa prodajajo okoli 150 litrov mleka na dan v nekoliko bližji Brod na Kolpi, kjer dobijo anj po 27 din za liter in še deset dinarjev pri litru za prevoz.

Hlodo vino odkupujejo Hrvatje po približno 25.000 din kubik, pri nas pa 12.500 do 13.000 din kubik.

Sadja je bilo letos ob Kolpi kar precej, a ga ni nihče odkupil. No, odkupili so ga vsaj Hrvatje — po 40 din za kilogram (jabolka so danes v Kočevju po okoli 300 din kg!).

Za gornje težave in zmešnjave smo zvedeli pred dnevi v Vas-Fari. Cene na obeh straneh Kolpe bi bilo nedvomno treba vsaj približno uskladiti. Take razlike ljudi samo begajo, jih spodbujajo k špekulaciji in jih razburjajo.

Ljudje so potožili še, da se KGP ne drži vedno kooperacijskih pogodb. Včasih ne odkupi živine, ki je že dopetana ali pa skuša celo zbiti ceno, ki je določena v kooperacijski pogodbi.

Kmetje imajo še več pripomb na kmetijsko politiko. Tako menijo, naj bi posestva odkupila v glavnem vso živino, ki jo žele kmetje prodati.

Tole so tovarišice in tovariši — krvodajalci, ki so prejeli 16. decembra zlate oziroma srebrne značke v Kočevju. Z dejstvi so ponovno izpričali, koliko globoke človekoljubnosti je v geslu krvodajalcev: KRI RESUJE ŽIVLJENJA!

16 zlatih in 40 srebrnih priznanj

Pred dnevi je, sicer nekoliko pozno, organiziral občinski odbor RK iz Kočevja v hotelu Pugled prisrčno proslavo dneva krvodajalcev. Udeležili so se je predvsem krvodajalci z območja mestne organizacije RK.

Na proslavi je imela krajši govor Dragica Serce, predsednica komisije za krvodajalstvo pri občinskem odboru RK. Poudarila je, da terja vse večji gospodarski in tehnični razvoj tudi vedno več krvi. Podarjena kri reši mar-

sikomu življenje, pripomore pa tudi k hitrejšemu zdravljenju bolnikov. Predsednica je pohvalila zelo aktivni krajevni organizaciji RK v Kočevski reki in Kočevju in se zahvalila tudi delovnim organizacijam, ki so omogočile krvodajalcem, da so lahko ob vsakem času oddali kri. Menila je tudi, da je med krvodajalci vse premalo mladine nad 18 let. Ob zaključku je poudarila, da je krvodajalcem nudil izmed družbeno-političnih organizacij pomembnejšo pomoč le sindikalni svet, druge organizacije in tudi zdravstvena služba pa le šibko.

Po govoru tovarišice Serce je sta Franc Šic, predsednik Občinskega odbora RK, in Sanda Cilenšek, predsednica mestnega odbora RK, podelila zlate značke 16 krvodajalcem, ki so oddali kri 10-krat, in srebrne 40 krvodajalcem, ki so oddali kri 5-krat.

Zlate značke so prejeli: Rezka Brian, Edvard Češarek, Anton Grmovšek, Anton Hočvar, Ivan Jerman, Pepca Kocman, Mohor Koželj, Karol Mohor, Jože Maričič, Manca Nered, Rezka Oždri, Franc Per, Bega Škerlah, Ivan Skvarč, Bogomir Vidmar in Pavel Vesel.

Srebrne značke so prejeli: Angelca Arko, Slava Ahac, Alojz Bajt, Franc Boben, Jože Cenčič, Franc Češarek, Jože Dekleva, Janez Dolenc, Jože Damjan, Anica Dupin, Ignac Fraver, Peter Ješelnik, Hasan Juriš, Jože Kordiš, Ana Koprivec, Anton Kravanja, Albina Kos, Slavko Kač, Marjan Mlakar, Franc Mrvar, Ančka Novak, Zlatko Omanen, Terezija Oblak, Marija

Plešnar, Rudolf Pavlin, Ana Perko, Matija Pirnar, Franc Pušnik, Jože Rajšel, Zeljko Safar, Ivan Silc, Vera Smigovec, Majda Šnerberger, Stane Trpin, Blaž Volf, Nada Vidošević, Zofija Vencelj, Drago Zagar, Milan Zagar in Vinko Znidaršič.

19 hiš ima tekočo vodo

V 19 od skupno 43 osilniških hiš je pred kratkim že pritekla voda. Za novi vodovod je morala vsaka hiša izkopati in zagrniti okoli 70 metrov jarka za vodovodne cevi. Kdor je izkopal manj, bo moral razliko doplačati po tarifi 900 din za vsak manjkajoči meter. Nekateri vaščani, ki pri gradnji vodovoda niso hoteli sodelovati ali pa so se med gradnjo premislili, bi zdaj tudi radi vodo. Seveda jo bodo dobili, če bodo plačali; kar so ostali vaščani namesto njih naredili.

DROBNE IZ KOČEVJA

V KOLODVORSKI RESTAVRACIJI so bili gostinski prostori do sedaj precej neizkoriščeni. Uprava pa je poskušala nov način za privabljanje gostov. Prostore so prenovili in preuredili za non-stop restavracijo, ki bo odprta tudi ponoči. Tako bodo gostje, ki jim v drugih lokalih ni bilo dovolj razvedrila do 23. ure, dobili točišče v tej novi restavraciji. Restavracija bo lahko postregla z različnimi vini in toplimi ter mraznimi jedili.

PO GOSTINSKIH OBRATIH se že kar pridno pripravljajo na silvestrovanje. Skoraj povsod so se odločili za rezervacije, ki stanejo ponekod celo 4000 dinarjev na osebo (Hotel Pugled). Seveda bo dobil vsak gost primerno večerjo in pijačo, za ples in zabavo pa bodo poskrbeli orkestri. V kavnarni Zvezda je cena nekoliko nižja, ostali lokali pa bodo imeli

prost vstop brez rezervacij. Ker v Kočevju ne bo nobene druge skupne prireditve za Silvestra, gostinski lokali pa so premajhni za večje družbe, bo veliko ljudi pričakalo novo leto v raznih krajih Slovenije.

V BLIŽNJI OKOLICI MESTA so že vsi gostinski obrati v zasebni lasti. Poskušajo bolje in slabše, kar je odvisno od iznajdljivosti gostinčarja. Zanimivo je, da najbolj uspevajo tisti lokali, ki so imeli v družbenem upravljanju stalno lagubo. Sedaj nam obetajo tudi v mestu prvi zasebni gostinski lokali: gostinsko podjetje »Pugled« je dalo v zakup sedanji obrat »Pri lovcu« z vsemi prostori in inventarjem. Pričakujemo, da bo novi lastnik prinesel v naše gostinstvo prvo konkurenco v postrežbi, kakovosti jedil in pijač ter končno tudi v cenah.

Fantje čestitajo

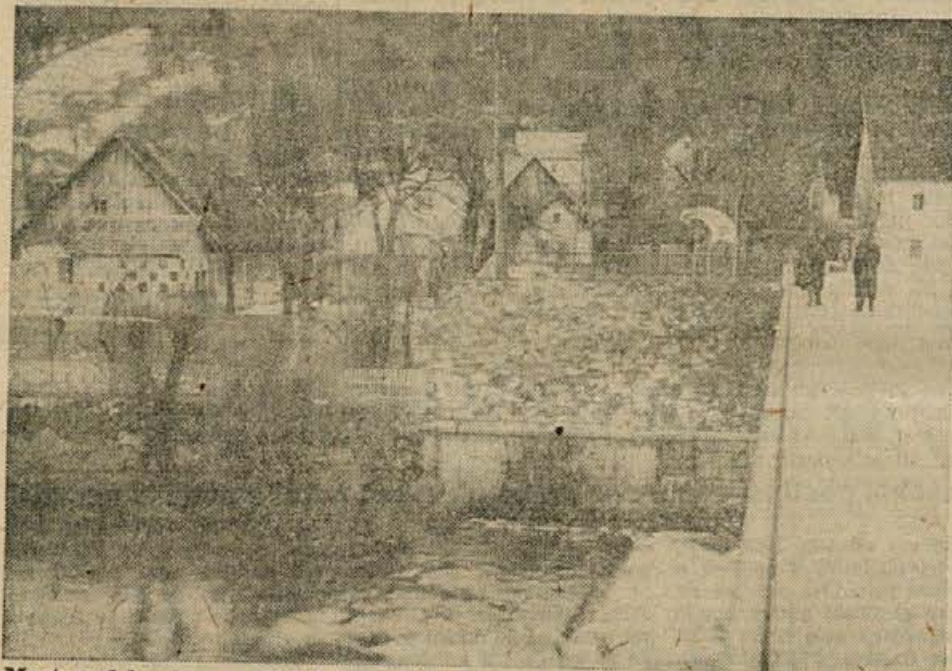
Zvonko Perhot, Ivan Sturkelj in Franc Pašič, vojaki v Plevlju, voščijo v prihodnjem letu vso srečo vsem našim bralecem, delovnim kolektivom ter mladini. Čestitkam se pridružujejo tudi Rajko Gorenc, Cvetoč Zoran, Vinko Hosta, Anton Ljubi in Jože Zoran.

14 milijonov za prevoze otrok

Prevoz šoloobveznih otrok z območja Osilnice in Banja loke v Vas-Faro je veljal lani 8 milijonov din, letos najprej 10 milijonov, od septembra pa že 14 milijonov din. V osemletko v Vas-Faro se vozi vsak dan 148 učencev od četrtega razreda naprej. Sola

posameznega kraja avtobus le 1-2krat na dan.

Razred, ki šoli manjka, da bi lahko organizirala enozimski pouk, bi lahko ure dila v prostorih sedanje mlekarne v Fari. Občani predlagajo, naj bi se mlekarne preselila v Petrino, kjer so

Most med brodom na Kolpi in Petrino povezuje slovensko in hrvaško stran Kolpe. V Petrino (na sliki) naj bi se preselila tudi mlekarne KGP iz Vasi-Fare (Foto: J. Prime)

ima dvoizmenski pouk, zato pripelje oziroma odpelje avtobus iz posameznega kraja 3-krat na dan. Za enozimski pouk bi osemletka v Vas-Fari potrebovala še en razred — s tem pa bi hkrati prihranili pri prevozih 5-6 milijonov din na leto, saj bi zdaj pripeljal oziroma odpeljal iz

zanjo na razpolago tudi prostori. Preselitev mlekarne v Petrino (in s tem v zvezi vse ostalo znižanje prevoznih stroškov 5-6 milijonov din na leto, zamujanje pouka zaradi zamud avtobusa itd.) pa je odvisna predvsem od volje KGP Kočevje, katerega obrat je tudi mlekarne v Fari.

Najlepše želje

Vojaki v Obrenovcu pošiljajo za novo leto vsem domačim, prijateljem in znanem prisrčne pozdrave z najlepšimi željami. Alojz Lužar iz Vinice, Jože Bregar iz Dobrave, Stanko Klobučar iz Novega mesta.

DOBIČEK ZARADI LUKENJ?

Težave na Kočevskem, če hočeš iz Kočevja v Vas-Faro oz. Osilnico — Zakaj na Hrvaškem tako slabo vzdržujejo ceste? — Medobčinski pomenek bi samo koristil!

Če hočemo priti iz Kočevja oziroma Vas-Fare v Osilnico, se moramo peljati od Broda na Kolpi do Gašparcev po Hrvatski. Žal pa je prav hrvatski del ceste skoraj neprevozen. Na cesti je luknja pri luknji, kadar pa zapade sneg, je običajno nihče ne zori.

Na račun te ceste je slišati različna ugibanja. Tako pravi prebivalci Obkolpja, da

namerava SAP, zaradi skoraj neprevozne ceste ukiniti avtobusno progo Osilnica — Kočevje. Po drugi strani pa pravijo ljudje, da niso najboljši odnosi med cestnimi delavci in njihovo upravo. Nekateri trdijo celo, da cestarji namerno ne posipujejo gramoza čes, da ga bodo prihranili, znižali tako stroške podjetja, zaradi česar bodo lahko v prihodnjem letu »de-

lili dobiček». Ne vemo, katera ugibanja drže in katera ne. Vsekakor pa je res, da cesta na hrvatski strani sploh ni niti približno v redu vzdrževana. Odgovorni ljudje iz kočevske občine bi se morali pogovoriti s predstavniki občin Delnice in Cabar, da bo cesta bolje vzdrževana. Taka cesta ne uničuje samo vozil, ampak tudi pripomore, da imajo avtobusi, ki vozijo okoli 400 slovenskih in hrvaških otrok v šole, večkrat zamude, včasih pa se avtobusi po tej cesti sploh ne morejo prebiti. Vse to seveda občutno vpliva na znanje otrok.

Letos, ko smo po vsem svetu praznovali 20-letnico zmage nad fašizmom, pri nas pa še 20-letnico zmage revolucije, je bilo v kočevski občini več proslav in prireditev, ki sta jih organizirala skupaj občinski odbor SZDL in ZB. Najprej je bila 5. septembra centralna proslava v Vas — Fari, ki je bila medobčinska, saj so se je udeležili tudi prebivalci občin Delnice in Cabar. 3. oktobra je bila v Livoldu občinska proslava, 1. novembra pa krajevna v Strugah. Na vseh proslavah so bili odkriti tudi spomeniki. — Ob zaključku leta se želita občinski odbor SZDL in ZB zahvaliti vsem, ki so pripomogli, da so proslave tako lepo uspele. To so bile predvsem terenske družbene in politične organizacije (ZB, SZDL, mladina in druge) nekatere delovne organizacije in posamezniki, ki so omogočili odkritje spomenikov s prostovoljnim delom in z različni prispevki v delu in materialu. Seveda gre posebna zahvala tudi vsem, ki so nastopili v kulturnem delu proslave kot: godbi iz Rudnika (na sliki), pevskemu društvu iz Kočevja, folklorni skupini iz Predgrada in drugim kulturno prosvetnim organizacijam, šolam in posameznim članom (Foto: J. Prime)

Tolmačili so novi zakon o gozdovih

Pred kratkim sta se sestala obratni delavski svet KGP Kočevje za območje Ribnice in svet kooperantov. Sestanku so prisostvovali tudi predstavniki občinske skupščine Ribnice, družbeno političnih organizacij in kmetijske zadruga.

Prisotni so ugotovili, da ima novi zakon več zanimivih in koristnih določil v zvezi z gospodarjenjem gozdovi. Doslej na primer ni bilo mogoče lastnikov gozdov pripraviti do tega, da bi prodajali les le KGP. Raje so ga vozili na Hrvasko, kjer so zasebniki, pa tudi nekatere delovne organizacije od-

kupovali po višji ceni. Za odkupljeni les so na Hrvaškem lahko nudili več, ker niso plačevali nekaterih davkov. Ker smo prodajali les sosedom, pa je zaradi pomanjkanja surovin (lesa) večkrat zašla v škrpice naša domača lesna industrija. Da bi izravnala to nesorazmerje v cenah (domača občina - Hrvaška), je občinska skupščina že sprejela odlok o obveznem prometnem davku, ki ga mora plačati lastnik gozda, če odtuji (proda) les mimo KGP.

Obrazloženo je bilo tudi, da novi zakon dovoljuje izkoriščanje gozda za nujne

kmetove potrebe. Vsako kmečko gospodarstvo bo dobilo zato posebna letna odločila. Tako bo dobilo na primer gospodarstvo na leto 1,5 kubika lesa za tekoče vzdrževanje hiše in gospodarskih poslopij. Če bo kmet hišo ali ostala svoja poslopja preurejeval ali celo na novo gradil, bo dobil odkaznega toliko lesa, kot ga bo predvideval gradbeni oziroma preureditveni načrt. Seveda bo vsa ta hlodovina oproščena plačila takozvane biološke amortizacije.

Nadalje je bilo pojasnjeno, da kmet pri prodaji lesa ne bo zaslužil samo zneska, ki je po tarifi za posamezni les določen. KGP mu bo namreč na podlagi svojega pravilnika plačalo tudi vsa dela, ki jih je opravil v zvezi s sečnjo in spravilom lesa. Les bo kmet lahko prodajal le KGP. Prodaja drugam je kazniva (kaznen do 300.000 din). KGP pa ne bo samo odkupovalec, ampak bo moralo skrbeti tudi za nego in varstvo gozdov ter za gozdne komunikacije oziroma za vse tisto, kar je nujno

za širše gospodarjenje z gozdovi.

Nad polovico gozdov v ribniški občini je privatnih, zato bodo imeli kmetje tudi večino v organih samoupravljanja. Tako bodo lahko tudi odločilno vplivali na gospodarjenje z gozdovi. V občini pa razpravljajo še, če bi ukinili plačevanje gozdnega prispevka za les, ki ga uporabijo za izdelke domače obrti. Prvič na naj bi bil les za spominkarstvo in obdarstvo oproščen prispevka, les za gajbarstvo in galanterijske izdelke pa ne.

Najmanj 12.000 din za vaje

Svet za delo pri skupščini občine Ribnica je sklenil predlagati občinski skupščini v potrditev osnutek odloka o minimalnih nagradah za vaje. Po tem osnutku naj bi znašala nagrada oziroma osebni dohodek za vajenca prvo leto 12.000 din, drugo leto 15.000 din in tretje leto 20.000 din. Člani sveta so menili, da so take nagrade primerne. Če bi bile nagrade večje, bi bilo sicer kandidatov za vaje dovolj, vendar pa bi se jih podjetja (še bolj pa privatni obrtniki) branila. Seveda pa osnutek odloka omogoča, da podjetja zajamejo nagrajevanje

vajencev v svojih pravilnikih, kjer lahko predvidijo za nagrade tudi večje zneske, ker bo določal občinski odlok le najnižje.

STANOVANJA TOČKUJEJO

V ribniški občini so že pričeli točkovati stanovanja. Delo je zahtevno in odgovorno, ker bo podlaga za odmerjanje najemnin. Največ stanovanj SLP, ki pridejo v poštev za točkovanje, je v Ribnici, v drugih krajih pa jih je manj.

Več denarja za zgodovino NOB

Glavni odbor ZZZ Slovenije je priredil dvodnevni seminar, na katerem so se pogovarjali o pisanju lokalnih kronik NOB. Zbiranje gradiva za take kronike in samo pisanje ni lahek posel. Zgodovinske komisije pri občinskih ZZZ, ki so na tem področju že precej naredile, si prizadevajo, da bi svoja območja čimprej obdelali. Namen je, da bi

kronike v nekaj letih napisali in jih izdali v knjigah, za kar bo treba precej več denarja. Udeleženci ljubljanskega seminarja, med katerimi so bili tudi predstavniki dolenjskih občin, so menili, da bodo morale za to delo več prispevati občinske skupščine, večjo pomoč pa pričakujejo tudi od republike.

Široka dejavnost stanovanjskega podjetja

Te dni razpravljajo v Ribnici o bodočem stanovanjskem gospodarjenju v občini.

Vaška zemlja pod krajevne skupnosti

Nekatere vasi v ribniški občini so imele v lasti, tako imenovano vaško zemljo, ki je obsegala tudi gozdne površine. Menijo, da bi ta zemlja lahko prišla v upravo krajevnih skupnosti, ki bi tako dobile sredstva za opravljanje raznih nalog. Seveda bo treba vprašanje lastništva te zemlje še rešiti.

Prihodnje leto hitreje

Slabo vreme in zima sta zavrla gradnjo gozdarskega doma v Ribnici. Stavba je v surovem dograjenem nekako do polovice. Upamo lahko, da se bo gradnja prihodnje leto odvijala hitreje in da bo novi dom v letu 1966 gotov.

Vodovodna skupnost dobi statut

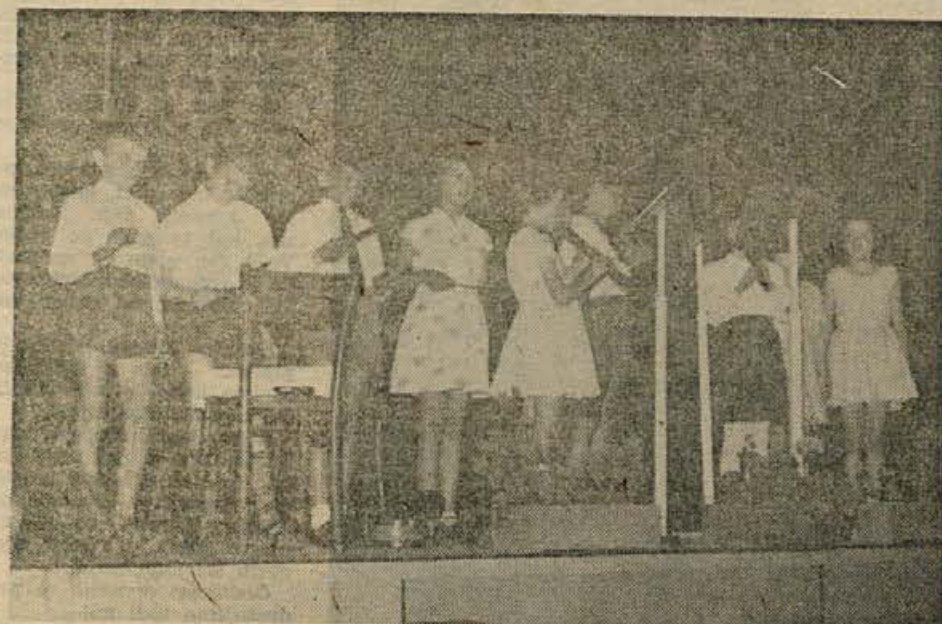
Nedavno so na občnem zboru v Sušjem imenovali komisijo, ki ima nalogo pripraviti osnutek statuta za vodovodno skupnost. Kot smo zvedeli, je osnutek že narejen in ga bo skupnost v kratkem sprejela. Vodovodna skupnost deluje pod okriljem krajevnih skupnosti Slem, statut pa je potreben zato, da bi uredil odnose v skupnosti: pravice in dolžnosti članov, naloge upravnega in nadzornega odbora in določil druga merila.

nost. Priprani so, da servis za vzdrževanje stanovanjskih hiš in nekateri drugi servisi sodijo k stanovanjskemu podjetju. Zagovorniki tako široke dejavnosti stanovanjskega podjetja, ki bo v kratkem šele ustanovljeno, pravijo, da bo le tako vsak občan oziroma stanovalec lahko najhitreje urejal vse zadeve s področja stanovanjskega gospodarjenja (zidava novih hiš, popravilo starih itd.).

O končni obliki podjetja bo v kratkem razpravljala in odločala občinska skupščina.

V svetih novi člani

Občinska skupščina v Ribnici je na nedavni seji sklenila zamenjati nekatere člane v svetu za stanovanjske zadeve, ker niso bili delavni. Od aktivnosti svetov je namreč precej odvisen uspeh občinske skupščine, včasih pa se dogaja, da so v svetih ljudje, ki se niti ne udeležujejo seji. Pričakujejo, da bo svet za stanovanjske zadeve z novimi člani bolje delal.

Prizor z javnega nastopa gojencev glasbene šole

Ribnica: od prvih not do ansamblov

Glasbena šola v Ribnici je dosegla v treh letih, kar obstaja, lepe uspehe. Zanimanje je še vedno isto, vsako leto pa je vpisanih po 80 učencev. Šolo vodi upravnik Andrej Puhar, pomagajo pa mu štirje pedagogi. Poučujejo harmoniko, klavir, violino, klarinet, trobento, pozavno in blokflauto. Pretežno imajo otroci svoje instrumente.

Največ je vpisanih iz Ribnice in okolice. Mesečni prispevek za posameznika je tisoč dinarjev, če sta iz ene družine dva učenca se plačilo zmanjša na 500 dinarjev.

za tretjega iz ene družine pa znaša učnina samo še 300 dinarjev. Razliko krije občinski proračun.

Pouk traja šest dni v tednu, dopoldne in popoldne. — Do zdaj so ustanovili učenci že več ansamblov. Znani so: Orffov ansambel, mali harmonikarski ansambel, ansambel starejših harmonikarjev in komorni godalni ansambel. Kmalu bodo pričele delati tudi instrumentarske skupine.

Golenci glasbene šole so nastopali do zdaj vseskozi na raznih prireditvah z osnovno šolo ali samostojno, pred-

vsem v počastitev državnih praznikov, tedna mladosti in drugače. V načrtu imajo snemanje v RTV Ljubljana, kar bo za mlade godbenike pomembno doživetje.

Šola bi rada področje dela razširila še na Sodražico in je v proračunu predvidela v ta namen 16 milijonov dinarjev. Ker za zdaj ni bilo sredstev, je spodbuda ostala brez haska. Proračun šole se je zdaj še znižal na 8.500.000 dinarjev, zavoljo tega niso mogli nabaviti predvidenih instrumentov. Tudi prostore bi radi opremili, pa bo treba počakati.

Zares koristen posvet za krajevne skupnosti

V Ribnici je bil 18. decembra prvi posvet predsednikov in tajnikov krajevnih skupnosti. Od petnajstih krajevnih skupnosti, kolikor jih obstaja, jih je bilo zastopanih na posvetu dvanaest. Posvet, ki ga je sklicala občinska skupščina, je bil namenjen predvsem spoznavanju bistva nalog, ki jih imajo krajevne skupnosti.

Krajevne skupnosti so več ali manj zaživele skoro povsod. Res je, da so prvi koraki, predvsem manjših krajevnih skupnosti, in njihova poseganja v dogajanja v katerem živijo, še negotova, vendar — začetek je tu. Na posvetu so izmenjali vrsto koristnih misli.

S sprejemom statuta (večina statuta je že sprejetih) so dane osnove za delo KS. Sedaj je najvažnejša izdelava programov in proračunov za leto 1966. S tem bodo sveti KS pohitili in predvidoma sredi januarja prihodnjega leta se bodo predstavniki KS ponovno sestali in preračevali programe. Na tem posvetu naj bi tudi občinska skupščina podala okviren program sredstev, namenjenih za dejavnost krajevnih skupnosti. Pred sprejetjem občinskega proračuna bo predvidoma noven sestanek krajevnih skupnosti, na katerem bodo

določili sredstva posameznim KS.

Po obširni razlagi o namenu in pomenu statuta so bili udeleženci posveta seznanjeni tudi s stvarmi, na katere ne bi smeli pozabiti pri programiranju svojega dela. Poleg komunalne dejavnosti, ki bo vsekakor na prvem mestu, bo moral program vsebovati tudi druge dejavnosti,

ki ne bodo terjale sredstev, tako na primer skrb za socialno ogrožene ljudi, turistično dejavnost itd.

Slišali smo mnenja, da bo morala občina za prihodnje leto določiti večja sredstva za funkcioniranje krajevnih skupnosti. Le-te pa bodo iskale denarne viře tudi od druge: z uvedbo krajevnega samoprispevka, s prispevkom podjetja, z izkoriščanjem zemljiških površin SLP na njihovem območju itd.

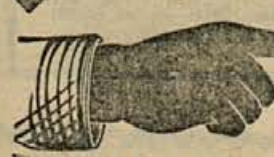
Vedno več mladih prestopnikov

Skrbstveni organi pri občinski skupščini Ribnica ugotavljajo, da število kaznivih dejanj, ki jih zagrešijo mladoletniki, narašča. Največ je primerov prisvojitve tujih predmetov, kar počenja mladoletniki iz nepremišljenosti. Velike želje po raznih tehničnih izdelkih jih zavedajo, pa tudi slab vpliv ceste, alkohola in podobnega je čutili. Zavoljo tega je pričakovati porast števila prestopkov in prestopnikov, ob tem pa odgovorni činitelji ne morejo ostati ravnodušni!

Rešitev za cesto je blizu

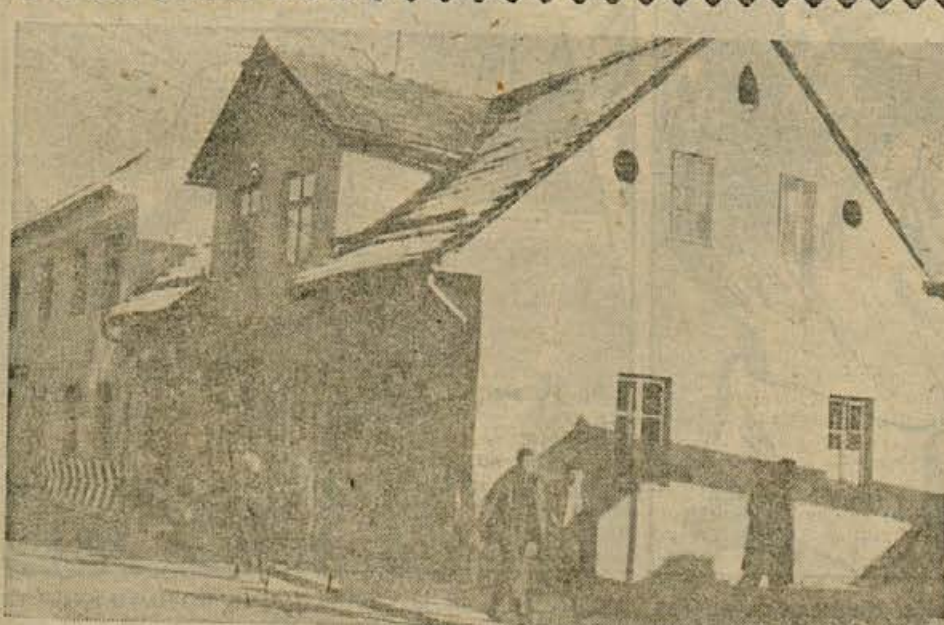
Slaba cesta iz Zlebiča v Sodražico ni imela najboljšega slovesa, zato so se odločili, da jo bodo preuredili in asfaltirali. Pred kratkim so že začeli meriti traso. Moderna cesta bo pospešila turizem v tem predelu ribniške doline, povezovala pa bo tudi občino s sosednjimi predeli.

LEPO DARILO

Če se še niste odločili kaj bi poslali svojem in prijateljem v tujino za novoletno darilo, potem jim naročite lepo zanimivo knjigo SLOVENSKI IZSELJENSKI KOLEDAR 1966.

Knjigo dobite pri Slovenski izseljenski matici v Ljubljani, Cankarjeva ulica 1/II. nadstropje. Če želite, da pošljemo knjigo na vaš naslov ali na naslov rojaka v inozemstvu, sporočite točen naslov in nakažite za koledar 3750 dinarjev po poštni nakaznici ali na naš bančni račun številka 501-608-51.

Zadnja ura bije tema dvema hišama na nevarnem ovinku v Ribnici. Se nekaj tednov ali mesecev, pa ju bodo podrli. (Foto: J. Primc)

KURALT »VOLAVSKI« V 102. LETU

Kuraltov oče je gotovo najstarejši Dolenjec, verjetno pa tudi eden najstarejših Sloven-
cev, če že ne ni kar rekord na življenjski poti. Rodil se je 22. decembra 1864 v Dolenji

101 leto star Janez Kuralt v svoji hiši.

POLDE MIKLIC

Izšla je 9. številka

HOROSKOP
Družabni most

Ljubljana Letnik i
December 1965 - Januar 1966
Št. 9 Cena 50 dinarjev

Tukaj je še vedno prazen prostor. Zakaj?

ISCIMO NOVO IME ZA NAŠ MESEČNIK
ZA NOVO IME DAMO 100.000 DINARJEVI

Kakšno naj bo? Takšno, da bo šlo zlahka z jezika bralcu in prodajalcu. Takšno, da bo ustrezalo vsebini — zato si posebno pazljivo ogledajte današnje številke! — Časopis se širi po Jugoslaviji, zato je zahtevano, da bi imelo novo ime enak pomen tudi v slobovalnih. — Prvi rok za oddajo predlogov je 30. december 1965. Ovitok s svojim predlogom naslovite na: Časopisno podjetje PAVLIHA, Ljubljana, Gradišče 4. — Komisiji za izbiro novega imena HDM.

VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD

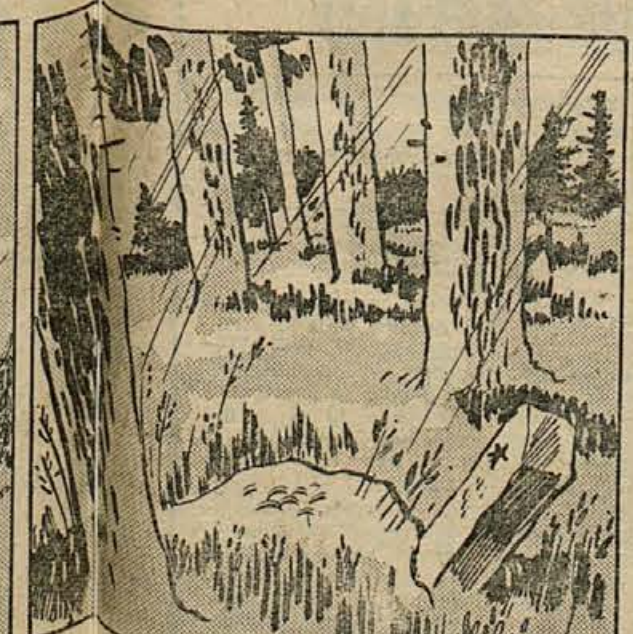
201. — »Ljubljana!« je zavpil partizan, ki je stal čisto spredaj. »Ljubljana!« Partizani so vstali na drvečem kamionu in umolkli. »Ali je res? Komaj verjamemo...« je šepnil nekdo. »Res je, res je...« je tiho dejal drugi. Rudi ga je pogledal in videl je, da mu po razgoranih licah tečejo solze. Tedaj je Noč zavriskal. Njegov glas se je z odmevom združil v stoteri preserni vrisk in planil pod svobodno nebo.

202. — Končana je naša povest. Napisana je po resničnih dogodkih in vsi ljudje, ki nastopajo v njej, so zares živeli in nekateri žive še danes, čeprav niso vsi imenovani s pravimi imeni in čeprav vsega, kar je v naši povesti doživel Rudi, v resnici ni doživel on sam, temveč dva ali tri kurirski, mi pa smo njihovo zgodbo združili v eno samo, da je povest gladkeje tekla in se lepo zaokrožila.

203. — Ali vam je bila VIHARNA POMLAD všeč? Če vam je bila, pišite nam, če vam pa ni bila všeč nam sporočite, kaj v njej vam ni godilo in zakaj ne; če bo vaša misel sprejemljiva, jo bomo upoštevali, ko bomo pripravljali prihodnjo povest v slikah s snovjo iz let osvobodilnega boja. Vaših pripomb, vsakega pošteno in od srca povedanega mnenja bomo zares veselili. Verjamite nam, veselji ga bomo!

204. — Lep pozdrav vsem, ki ste nas spremljali skozi to viharno pomlad, lep pozdrav vsem, ki ste s tem, da ste nam pisali, pomagali pisati našo povest. Spomin vsem spem pod mehkim mahom gozdov, ki v spoštljivi tiholetni varujejo spomin na tista, ognja in krvi polna leta, ko se kovala naša svoboda.

KONEC

Ubil medveda in maščeval očelovo smrt

Pred letom je postal 30-letni kmetec Tomislav Čalija iz zemlja pri Mostarju brez oči. V boju ga je ubil razjarjen medved. Te dni je Čalija očeloval očelovo smrt. S soročnikom Perom Čalijem in prijateljem Svetkom Mrkovičem je pokončil medveda ubijalca.

To je bilo tako razburljivo in dramatično obračun z zverjo, da ga ne pomnijo niti najstarejši prebivalci tega kraja. Medved, ki je tudi že prej napadel ljudi in živino, je navadil na kravo Mrkovič, ki je to ozbil, je s kamnom udaril zver, ta pa se je obrnila proti njemu. Kdo ve, kako bi se bil končal ta nenekan dogodek, če bi Mrkovič ne bil pribežal na pomoč Tomislavu in Pero. Sele po dveh urah tragični boji so premagali medveda.

Ali lahko mešamo »belo« in »črno« kri?

Devet rdečih nageljnov za Kolmanovo mamo

Vsak legji pomeni eno desetletje, katerega je preživela Kolmanova mama iz Hudejeje pri Trebnjem. V nedeljo, 19. decembra, je v krogu svojih domačih slavila 90. rojstni dan.

Tako srečna sem danes, kot se kdoli v življenju, je znova in znova ponavljala.

POLDE MIKLIC

NAGEC V SA OSTANU

Neki možakar je bil obsojen na 28 mesecev zapora, ker je vdrl v ženski samostan, se slekel in čisto nag tekal po hodnikih in sobah. Prizorišče tega prizora je bil samostan dominikank v Würzburgu (Avstrija), kjer se je 38-letni Friedrich Ganthaler spazil v klet, se tam slekel, potem pa se napolni gol po samostanu. Nune so prestrašeno bežale pred prikaznijo, dokler se jih ni nekaj prav posebno junških spravilo nadenj. Obvldale so ga, ovile v odev in poklicale policijo.

Pri zaslišanju je Friedrich Ganthaler izjavil, da je bil svoj čas zaljubljen v neko nuno, ki pa je njegovo snubljenje odbila. Zato se je hotel njej in sploh vsem nunam tako maščevati...

Samo šest bruck in brucov je pripeljal krvočni brucmajor v soboto zvečer pred tole visoko zeleno carstvo na brucovanje Belokranjskega akademskega kluba v metliškem hotelu »Bela krajina«. Navzlic šibkemu znanju kandidatov je visoko carstvo sklenilo zeleno golazen sprejeti v dostojanstvene vrste krokarjev in starih bajt... Kaj pa drugi bruci in brucke, ki so se skrivali za stebri in v baru? — Vse kaže, da je bilo to edino letošnje brucovanje na našem koncu in niti to se ni tako razžvelelo, kot bi se moralo? Mar današnji študentje res ne znajo več spraviti skupaj nobene »poštene« priride? Brucovanja v Ljubljani se po navadi razvijajo v pijančevanja, pa tudi sicer nimajo nobenega drugega smotra, medtem ko so bila včasih brucovanja s parado v Novem mestu pravo doživetje z dobršno mero kritičnih in zabavnih domislic! (Foto: M. Moškon)

Smrt zaradi neplačanega računa

Do kakšne tragedije lahko pripelje neplačan račun za električni tok, najbolje ilustrira dogodek, ki se je te dni pripetil v ZDA.

11-letni Andy Barrett iz Neshville je izgubil življenje, ker je v stanovanju zmanjkalo toka. Deček je že šest let ježal v tako imenovanih »železnih pljučih«, potem ko je zbolel za otroško paralizo. Električno so odklopili zaradi neplačanega računa.

Predstavniki družbe, ki to mesto preskrbuje z elektriko,

NEW DELHI — Huda nesreča se je pripetila pri Si-tamariju v indijski državi Bihar. V trenutku, ko so romarji šli v veliki gneči čez most, je pripeljal vlak. Niso se mogli pravočasno umakniti s tirov. Na kraju nesreče je izdihnilo deset udeležencev verskih slovesnosti, 25 romarjev pa je dobilo razne poškodbe. Ko se je vlak ustavil, je množica napadla osebe. Vlakovodja je bil hudo ranjen.

»Kolege vabimo na tekmovanje!«

»200 jih mora biti!« so rekli ondan pismonoše iz pošte v Kočevju, pri tem pa mislili na nove naročnike DOLENJSKEGA LISTA, ki jih kanijo pridobiti v pravkaršnji akciji. Dodali so še: »Vse pismonoše ribniškega in kočevskega področja vabimo na tekmovanje! Pomerimo se, katera pošta bo pridobila več novih naročnikov za prijavljeno pokrajinsko glasilo SZDL — za naš DOLENJSKI LIST!« V tovariškem tekmovanju želimo vsem pismonošem kočevskega in ribniškega področja čimveč uspeha! (Foto: Miloš Jakopec)

BELA ALI ČRNA KRI?

Ali lahko mešamo »belo« in »črno« kri?

Nesrečen poljub

Ramiro Duarte iz portugalske vasi Malaqueje se je vračal z lova » puško v rokah. Obiskal je tudi zaročenko. Medtem ko je njen oče stopil v drug prostor z edino petrolejko, ki je razsvetljevala sobo, je dekle izkoristilo temo in se privila k svojemu fantu, da bi ga presenetila s poljubom.

Ramiro je bil tako presenečen, da je izpustil puško iz rok. Orožje se je sprožilo in kroglja je ubila dekle.

MOSKVA JE PRIPRAVLJENA

Čeprav je zima presenetila Evropo »pred rokoma«, predvsem pa področje Sovjetske zveze, so jo v Moskvi pričakali pripravljeni z vsemi tehničnimi sredstvi.

Za čiščenje moskovskih ulic so pripravili 1800 kamionov in 2090 mehaniziranih strojev za čiščenje snega.

Okrog 100 terenov so uredili za tekme v hokeju na ledu. Sportnikom v Moskvi je to zimo na 71 drsaljskih na razpolago 1.800.000 kvadratnih metrov ledu.

SMEH STOLETIJ

Veliki učenjak je pravil, da je v tropskih krajih zaupal bolnega člena svoje znanstvene odprave nekemu »zdravniku« domačinu. Zdravilo, ki ga je preprosto mož pripravil iz vseh mogočih bilk in cvetov, pa ni moglo.

»Zdravilo ni nič prida,« je dejal Humboldt mazaču.

Stari očanec pa je odkimal z glavo in resno dejal:

»Ne, tujec, zdravilo je že dobro, samo bolnik ni nič prida.«

Pruski kralj Friedrich Wilhelm III. je bil zelo redkobeseden. Če je bil moral odpreti usta, je znil samo posamezne besede. Ko se je zdravil v toplicah, je zvedel, da je med letoviščarji Madžar, ki je menda še bolj molčeč kot on. Pri priči je ukazal:

»Sezaniti!«

Na prvem naslednjem sprejedu so mu Madžari predstavili. Njun razgovor je potekal zares zgodočno.

»Protin?« je začel kralj.
»Zolč?«
»Vojak?«
»Magnat!«
»Tako.«
»Detektiv?«
»Kralj!«
»Čestitam!«
»Hvala.«

Wilhelm Grimm, soustvarjalec znanih pravljic, je v nasprotju s svojim bratom zelo rad zahajal v družbo. Ko ga je neka dama prosila, naj pove pravilko, ki se ni znana, je po daljšem obotavljanju začel:

»Nekoč je živel zelo naglušna ženska grdega obraza. Nikoli ni govorila in strašno nesrečna je bila, ker ji noben zdravnik ni vedel pomagati. Toda zgodilo se je, da je spoznala mladega moškega. Ta možki ji je nekoč rekel: »Ljubim te! In zdajci je naglušnost izginila.«

Maigret se boji

— Ste prepričani, da to ni on?

V zadregi je zavzdihnil, začel, zato da bi se zbral, prižigati pipo.

Kar priznajte, da si tega ne upate reči!

— Vi ste dobro dekle, Luliza. Najbrž vas pridem še kdaj obiskat...

Ona pa je zgubila zaupanje in ko je za njim zapirala vrata, je zamrmrala:

— Vi in vaše objube!...

Na stopnišču, pod katerim so za njim oprezovali fantalini, se mu je zdelo, da je sama pri sebi dodala:

— Kljub temu ste samo umazan polje!

5. poglavje PARTIJA BRIDZA

Ko sta ob četrta na devet stopila iz hiše na Clemencajevci ulici, ju je skorajda vrglo nazaj, tako nenavada sta bila mir in tiho, ki sta ju na lepem zagrnila.

Proti peti uri popoldne je nebo stransko potemelo in povsod po mestu je bilo treba prižigati luči. Dvakrat je na kratko, silovito zagrmelo in slednjič se je iz oblakov usulo, ne dež, ampak toča, ljudje so izginili z ulic, kot da jih je vihar pometel, na tlaku pa so odskakovale bele kroglice kot žogice za ping-pong.

Maigret, ki je bil ob tisti uri v Kavarni pri pošti, se je vzdignil kot drugi in vsi so obstali pri oknu in gledali na ulico z istim pogledom, s kakršnim opazujejo ognjemet.

Zdaj je bilo končano in človeka je motilo, da ne sliši niti dežja niti vetra, da stopa v nepremičnem ozračju, da vidi, če prividne glavo, med strehami zvezde.

Po ulici proti Vločevemu trgu sta stopala molče, morbiti zaradi tiho, ki so jo motili samo njuni koraki. Ravno na vogalu trga sta se zadela v človeka, ki je stal negibno v temini z belim trakom na površniku, s palčko v roki in ki jima je sledil z očmi, ne da bi se oglasil.

Čez nekaj trenutkov je Maigret odprl usta, da bi nekaj vprašal, prijatelj pa je to uganil in mu je z zapetim glasom pojasnil:

— Malo preden sem odšel iz pisarne, mi je telefoniral komisar. Stvar se je kuhala že od večerja. Davi je nekaj fantov razneslo pozive v pošne nabiralnike. Ob šestih so imeli sestanek in na njem so ustanovili odbor budnosti.

Kdo? Očitno sodnik ni mislil na tiste fante, temveč na sovražne elemente v mestu.

Chabot je dodal:

— Tega jim ne moremo preprečiti.

Ravno pred hišo Vernou-xovih v Rabelaisovi ulici so stali na pločniku še trije možki z belim trakom in ju gledali, ko sta prihajala bliže. Niso hodili sem in tja, bili so tam na straži in skoraj ni bilo videti, kot da so ju pričakovali, da ju nemara ne bodo pustili vstopiti. Maigretu se je zazdelo, da je v najmanjšem iz trojice prepoznal suhljati obris učitelja Chalus.

Bilo je kar razburljivo. Chabotu je zastal korak, ko sta stopala k hišnemu pragu, najbrž ga je imelo, da bi krenil naprej. Vse to se ni dalo po upor, niti ne po neredu, vendar sta zdaj prvi-krat naletela na tako otipljivo znamenje ljudskega nezadovoljstva.

Slednjič se je preiskovalni sodnik na videz miren, zelo dostojanstven, nekoliko slovesno povzpел po stopnicah in pozvonil s kladivom pri vratih.

Za njim ni nobeden zamrmral, nobeden se ni posmejal. Trojica ga je še zmeraj negibno opazovala.

Zvok kladivca je v notranj-sčini zazvenel kot v cerkvi. Pri priči, kot da je stal blizu vrat in ju čakal, je hišnik prividnil veržico in zape-hin ju sprejel z molčečim poklonom.

Gotovo po navadi ni bilo tako, kakaj Julien Chabot se je za hip zaustavil na pragu salona — mogoče je obžalo-val, da je prišel.

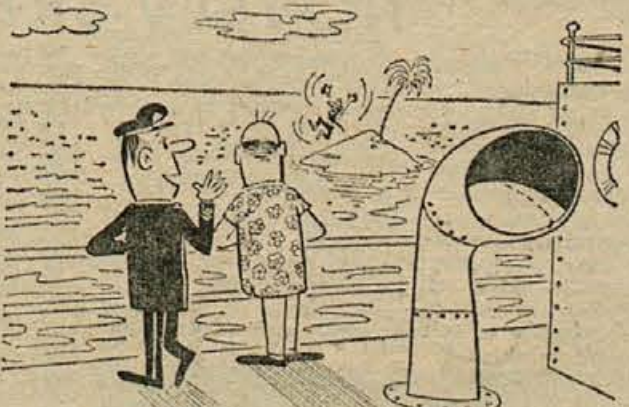
V prostoru, ki je bil raz-sežen kot plesna dvorana, je bil prižgan velik kristalni le-steneč, po mizah so svetile druge svetilke in po različnih kotih in okrog kamina je bilo razmeščenih dovolj na-slantajcev, da bi se lahko usedlo štirideset oseb.

Na najbolj oddaljenem koncu sobane pa je bil en sam človek — Hubert Vernoux z belimi in svilenimi lasmi, ki se je vzdignil iz velikanskega naslanjača v slogu Ludo-vika XIII. in jima z iztegnje-no roko prijel naproti.

— Ze večerj v vlakcu sem vam povedal, da me boste obiskali, gospod Maigret. Si-cer pa sem danes telefoniral našemu prijatelju Chabotu in se prepričal, da vas bo pri-peljal s seboj.

Oblečen je bil v črno in njegova obleka je nekoliko spominjala na smoking; na prsi mu je s trakca visel monokel.

— Moja družina bo takoj tu. Ne razumem, kakaj vsi še niso prišli.

— Kadarkoli se peljemo mimo, takole poskakuje od veselja!

Socialistična zveza uživa zaupanje občanov

Njena pomoč je potrebna vsem, ki se želijo uveljaviti v samoupravi Krajevne skupnosti životarijo – Urediti bo treba financiranje in razmejiti delo med občinsko skupščino, krajevnim odborom SZDL ter krajevno skupnostjo – Delegati so razpravljali zelo odkrito in kritično – Izvolili so nov občinski odbor SZDL, ki mu ponovno predseduje Janez Volčanšek

V Brežicah je bila v soboto občinska konferenca Socialistične zveze, katere se je udeležilo 112 delegatov in 36 gostov. Konferenci je pristvoval tudi podpredsednik glavnega odbora SZDL Slovenije Franc Kimovec ter predsednika obč. odborov SZDL Krško in Sevnica.

V plenarnem delu konference so prisotni poslušali referat predsednika obč. odbora SZDL Janeza Volčanška. Referat bivšega predsednika obč. komiteja ZMS Franca Skindra in referat Angelce Vesstovškove o delu žena. Tovariš Janez Volčanšek je govoril o občanu samoupravljalcu v proizvodnji, v družbenih službah, v občinski skupščini in krajevnih skupnostih ter pri tem poudaril pomembnost izobraževanja za utrjevanje samouprave. Tu ni mislil le na izobraževanje v šolah, ampak predvsem na dopolnilno pridobivanje strokovnega in družbenega znanja, saj si brez tega težko zamisljamo uspešen dvig produktivnosti in hkrati večjo uveljavitev samoupravnih organov.

Tov. Volčanšek je posebej analiziral položaj družbenih služb, predvsem šolstva. Omenil je, da bo novi zakon o izobraževanju in vzgoji gotovo močno pospešil uveljavljanje samouprave v prosveti. Kritično se je dotaknil tudi dela občinske skupščine in njenih organov ter dejal, da se ti še vse preveč ukvarjajo z drobnimi problemi, ki bi jih lahko prav tak dobro reševali razni zavodi, servisi in krajevne skupnosti. Odborniki se niso dovolj aktivni in tudi povezava z občinsko upravo ni zadovoljiva. Tu mora nastopiti Socialistična zveza. Njena dolžnost je, da pomaga odbornikom, da bodo vnašali v skupščino zdrave pobude in težnje občanov, ki jih zastopajo.

Bistveni pogoj za utrjevanje samouprave v občini pa je dobra obveščenost prebivalstva. V brežiški občini opravljata to službo Dolenjski list in lokalna radijska postaja, vendar se teh sredstev še premalo poslužujejo, kot da bi se bali javno spregovoriti o delu samoupravnih organov in skupščine. Primerna oblika za obveščanje so tudi neposredni razgovori z občani, ki jih poznamo pod imenom javna tribuna.

Novo obliko samoupravljanja v občini tvorijo krajevne skupnosti, ki jih je zdaj 15, vendar še ne opravljajo svoje družbene vloge. Predvsem ni urejeno financiranje, ki je eden glavnih virov za uspešno delo. Cimprej bo treba pravilno razmejiti delo občinske skupščine, krajevne skupnosti in krajevnega odbora SZDL. Šele potem bodo krajevne organizacije SZDL nastopale res politično, do sedaj pa se niso še tresle skrb za razne drobne komunalne zadeve, ceste, pota in podobno.

Turistični načrti v občini niso uskladeni

Po končanem plenarnem delu so se delegati in gostje razdelili v štiri delovne skupine: v skupino za industrijo, obrt in trgovino, v skupino za kmetijstvo in gozdarstvo, v skupino za organizacijska vprašanja SZDL in probleme mladinske organizacije ter v skupino za šolstvo, zdravstvo in druge dejavnosti družbenih služb.

Ločeno delo je omogočilo pri-

sotnim, da so se lažje poglobili v problematiko posameznih dejavnosti in do besede je prišla večina delegatov. Takšno delo je konferenci omogočilo specializirane razprave in tehtnejše sklepe o nadaljnjih nalogah socialistične zveze v občini.

V skupini za industrijo, obrt, turizem in trgovino, ki jo je vodil Erh Slatner, je bila razprava zelo bogata. Precej so govorili o turizmu in opozorili na potrebo po usklajitvi dela posameznih delovnih organizacij, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo. V razpravi so nadalje načeli kadrovske pomanjkljivosti v gospodarskih organizacijah, kjer sedanji sestav zaposlenih nikakor ne ustreza potrebam. V občini je tudi nekaj obratov, ki imajo matična podjetja v drugih krajih. Nekateri od njih nimajo dovolj samostojnosti in pravice in to bo treba spremeniti. Delegati v tej skupini so nadalje govorili o medsebojnem povezovanju podjetij iste stroke, kot so to na primer kovinska podjetja. Opozorili so tudi na slabo povezavo obč. skupščine s krajevnimi skupnostmi.

Z novimi obljubami pritegniti pasivno članstvo

Skupino za kmetijstvo in gozdarstvo je vodila inž. Olga Kopinč. Delegati so načeli vprašanje mehanizacije zasebnih kmetij, vendar so hkrati izrazili že tudi pomisleke, ker so posestva po večini zelo majhna in razdrobljena. Zavzeli so se za to, da bi omogočili kmetom najetje kreditov za modernizacijo svojih gospodarstev. Poudari-

li so tudi potrebo po razširitvi kooperacijskih odnosov med zadrugo in zasebniki.

Nove oblike dela in obveščanja je proučevala skupina za organizacijska vprašanja. Javne tribune so se sicer že uveljavile, vendar naj bi se ob njih razvile še druge oblike, ki bi pritegnile k delu pasivni del članstva SZDL. Družbeni centri še niso zaživeli, prav naj bi ravno ti postali središče dogajanj v nekem kraju. V tej skupini so razpravljali tudi o problemih mladine in njene organizacije ter poskušali prikazati vzroke za nedelavnost mladih. Ugotovili so, da je mladina preveč osamljena in da ji mora organizacija SZDL nuditi več pomoči.

Razprava v skupini za družbene službe je posegla v vse bistvene probleme teh dejavnosti. Osvetlila je zahteve reforme, financiranje teh služb v prihodnje ter potrebo po racionalnejšem trošenju sredstev v šolstvu, zdravstvu in socialnem zavarovanju. Delegati so nadalje govorili o varstvu predšolskih in šolskih otrok, za kar bo potrebno več sredstev. V Brežicah bo za šolsko varstvo poskrbljeno lahko šele takrat, ko bo šola dobila nov trakt. Delegati so opozorili tudi na pomanjkljivosti učnih načrtov in preobremenjenost šolske mladine, kar gotovo pripomore k slabemu uspe-

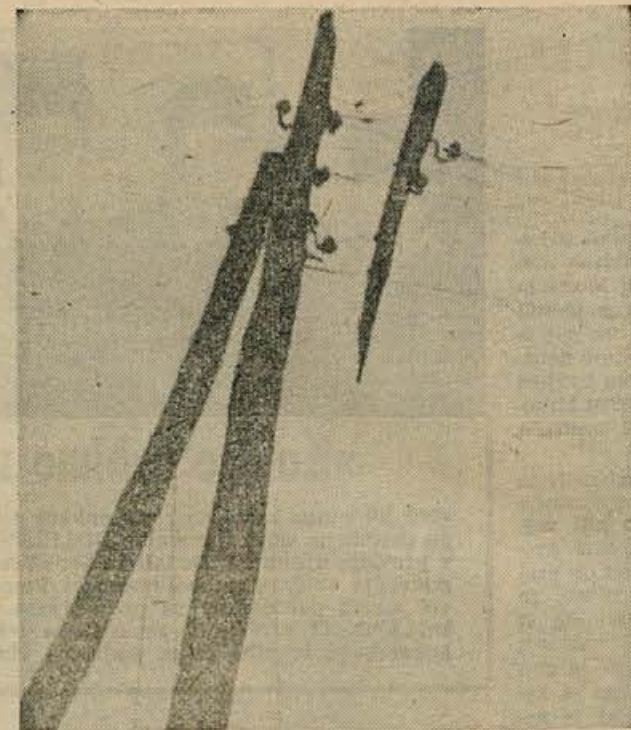
hu. Našteli so še več drugih vzrokov in omenili potrebo po strokovnjakih za predmetni pouk. Vendar pa šolstva ne more urediti občinska skupščina sama, zlasti ne ob sedanji delitvi sredstev med zvezo, republiko in občinami.

Bogata razprava v vseh skupinah bo omogočila komisiji za sklepe, da bodo ti kar najbolj stvarni in uresničljivi. Problemi, ki so jih načeli delegati, pa bodo hkrati tudi gradivo za kongres Socialistične zveze v prihodnjem letu. Konferenca v Brežicah je pokazala, da je Socialistična zveza postala organizacija, ki ji ljudje zaupajo in v kateri lahko brez bojazni govorijo tudi o vseh slabostih v naši družbi.

DOBER NAKUP V NOVI TRGOVINI

V Brežicah je kmetijska zadruga odprla trgovino z mesnimi in mlečnimi izdelki – V nekaj mesecih bodo lokalu priključili tudi oddelek za sadje in zelenjavo

Točno ob 14. uri so predzadnjo soboto odprli na Držičevem v Brežicah trgovino z mesnimi in mlečnimi izdelki. Novi lokal je bogato založen in čez nekaj mesecev bo zraven odprt tudi oddelek za sadje in zelenjavo. Ta prostor je trenutno še zaseden, po izpraznitvi pa ga namerava kmetijska zadruga takoj

Zadnji sneg je napravil precej škode in v Zupelevcu so še zdaj brez luči. Nekaj električnih drogov je podrl, na sliki pa vidite, kako so žice enega izmed njih razkale na dva dela. Drog stoji pred Sepetavčevim vrtom. (Foto: J. Teppey)

preurediti in priključiti trgovini.

V novi trgovini so naprodaj mlečni in mesni izdelki, konzerve vseh vrst, pa tudi sveže mleko in smetana, ki je sicer v Brežicah ni lahko dobiti. Gospodinjje bodo v njej ob vsakem času dobile tudi piščance.

Preskrbovalni center take

vrste bo zadruga uredila pozneje tudi v okviru tržnice v novem naselju. V občini je postala pomemben proizvajalec kmetijskih pridelkov in zaradi tega snuje načrte za razširjen promet z njimi. Reja živine je njena najmočnejša panoga in to je zadruga napeljala k obnovi klavnice, sčasoma pa se bo lotila tudi predelave mesa.

S predelavo mleka se ne ukvarja in jo je prepustila svojemu kooperantu – Ljubljanskim mlekarnam. S tem podjetjem se dogovarja za dolgoročno sodelovanje.

Na predvečer dneva JLA v Brežicah

V torek, 21. decembra, je bila v prosvetnem domu v Brežicah svečana akademija v počastitev dneva jugoslovanske ljudske armade. V prvem delu programa so nastopili učenci brežiške osnovne šole, nato pa gostje zagrebškega dramskega gledališča in hrvatskega narodnega gledališča. Prireditelj je organiziral garnizon JLA iz Cerklj.

počitnic. Člani bodo po novem predlogu lahko ujeli na dan 2 bel ribi več kot zdaj ali 2 črni ribi do 1 kg oziroma 1 nad 5 kg. V prihodnjem letu bodo na sestanku za mladince obravnavali navodila za športni ribolov. Vplačila za mladinske in pionirske dovolilnice sprejema v Brežicah Oskar Gerjčević.

O-vič

Bizeljsko: hvala krvodajalcem!

Odbor RK na Bizeljskem se zahvaljuje vsem, ki so se udeležili zadnje krvodajalske akcije v novembru in tudi tistim, ki so pomagali v želji, da bi bil obisk v prihodnje primeren oziroma še večji.

D. V.

Dražje dovolilnice za ribolov

Na 9. rednem sestanku brežiške ribiške družine so 5. decembra sklenili, da bodo letne ribolovne dovolilnice podražili, in sicer za člane na 7.500 dinarjev – s prispevkom 1.500 dinarjev za zagradnjo ribnika v Prilipah, za mladince na 3500 + 1500 din in pionirje na 2.000 dinarjev v času šolskih

Ivan Fila iz Bukovja št. 8 se je uvrstil te dni med bralce Dolenjskega lista. Za sedaj ga hodi še sam iskat na pošto in veseli se, da ga bo kmalu prinašal pismošča. Zanimajo ga vse, kar piše, zato prebere vse od prve do zadnje strani.

NOVO V BREŽICAH

POSLOVALNICA SAP – TURISTIBO VABI NA SILVESTROVANJE v Kranjsko goro, na Kravce in v Krško. Vsem, ki se želijo posloviti od starega leta v veseljem razpoloženju, obeta prijetno potovanje v svojih avtobusih, na cilju pa veliko zabave.

SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA, ki jo je pred nedavnim odprlo trgovsko podjetje KRKA, dobro posluje. V tem lokalu je značilni promet pred preureditvijo povprečno 8.100.000, zdaj pa se je povečal na 7.700.000 din. V restnici jo uspeh še večji, saj sta zdaj zaposlena 2 vajzuni in 1 asistenta. V podjetju menijo, da bodo lahko še ukinili 1 delovno mesto, promet pa bo kljub temu dosegal vrednost 7 do 10.000.000 din.

NA OSNOVNI SOLI BRATOV RIBARJEV pripravljajo za praznovanje novoletne jelke lep program. Tudi letos bodo razveselili sololce in predšolske otroke z igrice. Dadek Mrzab razen šole obiskal še otroški vrtec, otroški oddelek v bolnišnici ter prireditelj za najmlajše v prosvetnem domu. – Darila bodo letos skromnejša kot prejšnja leta in ponekod pripravljajo kar kolektivno obdaritev.

MESTNA TABORNISKA ORGANIZACIJA – odred Matije Gubca – je na občnem zboru z zadovoljstvom ugotovila, da ima za seboj spet plodno leto. Člani so tudi to letoletje preživel počitnice na taborstvu v Bohinju in za organizacijo letovanja ima brežiški odred na razpolago že kar precej opreme. Še vedno pa se taborniki pritožujejo nad tem, da nimajo zase nobenega prostora. Nujno bi potrebovali svojo sobico, da bi se lahko po želji sestajali in delali. Na obnem zboru je bilo slišati tudi pripombe na račun občinske taborniške zveze, ki po ustanovitvi sploh ni začela.

VSAK DAN ŠTIRJE ZAČETKI!

Osnovna šola v Brežicah: »tovarna« z največ zmenami – V sedanjih pogojih ni možna dodatna pomoč učencem – Tudi za pošolske dejavnosti ni prostora – Na prosvetne delavce valimo včasih prehudo odgovornost!

Na minulem plenumu občinskega sindikalnega sveta v Brežicah smo bili priča netaktnemu napadu na prosvetne delavce in to je sprožilo daljšo razpravo o šolstvu. Očitek se je glasil nekako takole: »Tovariši iz prosvete, ali se kdaj vprašate, kaj ste napravili v zadnjih 20 letih, kako ste učili mladino?«

Marsikdo, ki doslej ni poznal težkih razmer na osnovni šoli v Brežicah, je v odgovoru tovr. Rožičeve to podrobneje slišal. Šola ima 15 učilnic in 33 oddelkov. Delovnik se začneja za osmi razred že ob 7.25. Učenci iz podružničnih šol, ki so vezani na avtobus, redno zamudijo eno uro pouka. Drugi

začetek je ob osmih, tretji ob pol enajstih ozir. ob pol dvanajstih, četrti pa ob pol dveh ozir. 15 minut po drugi uri.

Toliko začetkov so vpetljali zaradi tega, da lahko izpolnijo število ur, ki so za posamezne razrede predpisane v učnem načrtu. Če bi na primer prvi razredi začeli pri pouku redno ob pol dvanajstih, bi bili prikrajeni za tri ure pouka na teden. Zato torej prihajajo trikrat v tednu eno uro prej v šolo.

Kombinacije urnika bi bile mnogo lažje, če bi šola dobila, tudi učilnico, v kateri je zdaj stanovanje. Za to prosi že dve leti in pričakuje, da bo

občinska skupščina to v kratkem uredila.

Učenci so nujno potrebni dodatne pomoči, predvsem tisti, ki pridejo v Brežice s podružničnih šol. Učitelji so jo pripravljali nuditi in so se na konferenci zavzemali za to, a tudi na šoli žal ni prostora za dodatno delo s tistimi, ki slabše napredujejo. Dolder ne bo dograjen vezni trak med obema šolama, bo šolsko delo močno trpelo, zato bo treba začeti z gradnjo čimprej. Za šolo smo odgovorni vsi, ne samo šolniki! Preden se jih lotimo z očitki, se moramo seznaniti tudi z razmerami, v katerih delajo.

It.

IZOBRAZBA – POGOJ NAPREDKA!

Ocena gospodarskega stanja po reformi ne kaže slabih rezultatov — Sindikat naj kot zavestna sila sproti rešuje vse družbene probleme v kolektivih — Izobraževanju in osebnim dohodkom več pozornosti!

Na običnem zboru občinskega sindikalnega sveta Krško so v nedeljo, 12. decembra v domu Svobode na Vidmu, ugotovili lepe uspehe v proizvodnji in tudi to, da se je povečal narodni dohodek. Poročilo, ki ga je prebral predsednik ObsS Krško tov. Edo Komočar, je razčlenilo delovanje sindikata v pretekli mandadni dobi na prav vseh popriščih, kjer se je udeleževal.

Sindikat je doumel svojo odgovornost v gospodarski reformi in je zato pokazal veliko aktivnost že v pripravi nanjo, ki so trajale dlje časa. Gospodarska reforma pomeni uresničevanje sklepov VIII. kongresa ZKJ in ostalih našel v gospodarski politiki in družbenem razvoju, o katerih smo razpravljali že od sprejetja nove ustave. Stanje v delovnih organizacijah dokazuje, da so reformo sprejele z odobravanjem. To velja zlasti za kolektive, katerim je zagotovila reforma trdnosti in dolgoročnejši razvoj. Če razčlenimo stanje gospodarstva v krški občini bomo ugotovili, da so bili doseženi zadovoljivi uspehi. Produktivnost dela se je povečala, organizacija dela izboljšala, samoupravni organi pa so se uveljavili bolj kot prej. To so činitelji, ki so omogočili, da je gospodarstvo v občini uspešno prebrodilo prvo stopnjo reforme.

Kljub temu ne smemo pozabljati, da uresničevanje reforme ni enkratna akcija, pač pa dolgoročni proces.

Odpuščanje delavcev naj bo šele zadnji ukrep!

Na zboru so opozorili na nepravilnosti pri odpuščanju delavcev po gospodarski reformi. Vsekakor je nevzdržna trditev, da je gospodarska reforma terjala odpuste. Tam, kjer so brez poprejšnjih podrobnih analiz, razprav in ne da bi poiskali druge možnosti, najprej odpuščali delavce, so smotne reforme zgrešili. Odpuščanje naj bi bilo šele zadnji ukrep, po katerem smemo poseči šele takrat, ko res ni nobene druge rešitve. Videti je, da so pone-

kod pri takšnem odpuščanju obračunavali s tistimi, ki so kdaj preveč pogumno kritizirali, nasprotovali samovolji posameznikov itd. Medsebojnega obračunavanja v kolektivu pa ne moremo in ne smemo istovetiti z disciplinskimi sankcijami.

Tudi z izobraževanjem se bo povečala zavest

Sindikalne podružnice naj bodo v kolektivih tisti činitelji, ki poleg ostalega urejajo medsebojne odnose. V splošni oceni dela občinskega sindikata velja poudariti, da z njo ocenjujemo delo organizirane družbene skupine, v katero pristopa članstvo zavestno in prostovoljno.

Proces osvoboditve dela v pogojih samoupravljanja in delitve dela zahteva v sindikatih vse več sodobnejših, kvalitetnih metod, nove kvalitetnejše kadre in kar je najvažnejše: čim tesnejše stike s proizvajalci. Sindikalna organizacija naj bo tista, ki bo dajala smernice za delo podružnic v podjetjih, da bodo sposobne načrtovati in reševati tudi zahtevnejše družbene probleme.

Glede izobraževanja so ugotovile porazne! Približno 60 odst. zaposlenih v občini nima niti osnovnošolske izobrazbe, zato je čaka tu sinkikalne podružnice res ogromno delo. Delavci prav gotovo brez potrebne izobrazbe težko dojemajo pomen delavskega samoupravljanja in še težje sledijo naglemu družbenemu razvoju.

Tudi glede osebnih dohodkov ugotovitve niso ohrabrujoče v vseh panogah. V celoti so se povečali v občini za 20 odst. Na prvem mestu je industrija, med najslabšimi pa so družbene službe, kjer so ob koncu leta osebni dohodki za 6,3 odst. manjši kot v prvem polletju letos. Delovne organizacije so se revalorizacije osebnih dohodkov lotevale dokaj oprežno in s stališča, da je edino merilo za povečanje večje storilnosti. Kljub vsemu pa je v občini še vedno v gospodarstvu 4 nih delavcev, ki prejema manj kot 30.000 din na mesec. PAVK.

Z novo, sodobno urejeno prodajalno sadja, zelenjave in živil, ki jo je letos uredil AGROKOMBINAT Krško v novi stanovanjski stavbi v Brestanici, je potrošnikom zelo ustreženo. Poslovodja Alfonz Spier je povedal, da stržijo od 200 do 300 tisoč dinarjev na dan. Na sliki: pogled v novo prodajalno (Foto: M. Jakopčec)

Kaj bo s toplo malico papirničarjev?

Organi samoupravljanja v CELULOZI so ukinili na predlog strokovnih služb

Ostrog: v slogi je moč!

V vasi Ostrog se do pred nedavnim niso kaj preveč zanimali za razne novotarije. Za dan republike pa si je dal napeljati Anton Pirnar hišni vodovod in urediti sodobno kopalnico. Oboje bo njegovemu gospodarstvu vsekakor zelo koristilo, prepričani pa smo, da ga bodo kmalu posnemali tudi sosede. Prav bi bilo, ko bi se Ostrožani zavzeli za javno razsvetljavo v vasi, saj jim nato ne bo treba hoditi po blatu in v temi kot dozdaj. Vsak vaščan ima svoj peskokop, iz katerega vsak zase prodajajo pesek, toda za vaško pot peska ni! Ali se ne bi mogli sporazumeti o tem, da bodo s skupnimi močmi popravili pot? Na sestaniku bi se pomenili o tem, koliko metrov poti bo našel vsak, pa ne bo nikomur treba hoditi po blatu. Morda bi bil za vse to potreben samo en dan dela, ki bi ga moral za skupne potrebe prispevati vsak vaščan!

bloke za topli obrok. Vsak delavec je dobival doslej določeno število bonov, da bi imel zagotovljeno toplo malico za ves mesec. Zai pa so mnogi kupovali s temi boni vse drugo, malice pa ne. Ker je bilo z boni veliko dela in stroškov, so jih ukinili, odletel pa prejemajo zaposleni ustrezno vrednost v denarju pri osebnih dohodkih.

Za topli obrok, ki ga pripravlja hotel SREMIC, je treba odšteti vsak dan 230 din, tega pa nihče ne mara. Delavci menijo, da lahko za ta denar dobijo boljše malico v okrepčevalnici v tovarni.

Zdravniki ugotavljajo, da topla malica veliko zaleže, še posebej pa pozimi. To prednost in željo delavcev, ki prosijo za toplo malico, bodo strokovne službe skupaj s sindikalno podružnico ponovno posredovale v pretres samoupravnim organom. Vsi pa zelo dobro vedo, da v CELULOZI pereč problem prehrane ne bo rešen tako dolgo, dokler ne bodo v tovarni zgradili restavracije. S tem bi se izognili prevozu tople hrane in delavcem zelo ustregli.

Dimnikarji: poleti za pol cene!

16. novembra je Obs Krško sprejemala novi odlok o dimnikarskih storitvah. Odborniki so pripomnili, da dimnikarji niso upravičeni zaračunavati plačilo za delo, ki ga v poletnem času ne opravljajo. Novi odlok zato določa, da se čistijo kurišča na trdna in tekoča goriva v gospodinjstvih enkrat na mesec, v času od 1. 5. do 30. 9. pa samo po potrebi. Dimnikarji morajo v tem času opraviti po polovični ceni 2 kontrolna pregleda dimnikov: prvega do 30. maja, drugega od 1. do 30. septembra. Na posebno zahtevo stranke pa morajo čistiti kurilne naprave tudi v tem času. Po dolo-

čilih odloka dimnikarji ne smejo zaračunavati storitev, ki jih niso opravili. Do tega so upravičeni le, če stranka v rednem roku odkloni pregled ali čiščenje kurišč in dimnikov.

Strmanovi mami

11. decembra smo se na Senovem poslovili od Strmanove mame in jo pospremili na zadnji poti. Poslovili smo se od partizanske mame, ki ji je bilo življenje ena sama trnjava pol, polna bridkosti, gorja in trpljenja. Ze v predvojni Jugoslaviji je okusila kaj malo dobrega. Toliko teže je bilo nato, ko je stopil

zvesta in trdna opora svoje delal proti okupatorju. Niso junaki samo tisti, ki se borijo na bojnem polju in umirajo pod smrtonosnimi strelili Strmanova mama je bila junak tiste tihe in skromne vrste, brez katerih ne bi bili izvajali svobode. V NOB je izgubila moža in dva sina ter mnogo bližnjih, sama pa je bila s hčerko vred pregnana v zloglasna taborišča. Celo v Auschwitzu je bila. Tolikšno trpljenje, kot ga je prestala, zmora samo slovenska mati. Z načetim zdravjem se je vrnila domov in dolehala.

Njena smrt nas je prizadela in še dolgo se bomo spominjali tega, da je med nami živela Strmanova mama, žena in mati, ki je junško prenašala mnoge udarce in delala v zavesti, da bo nekoč lepše!

RADO KOZOLE

Raka: trgovino bi radi

Potrošniki iz Rake in okolice morajo v premarjni trgovini čakati na postrežbo tako dolgo, da si želijo še eno trgovino.

Prebivalci Rake si zelo želijo še eno trgovino v svojem naselju. Ena mama, ki jo imajo zdaj, je priznala za tako velik okolšč, saj hodijo v Rako nakupovati mnogi prebivalci iz sosednjih krajev in odborov. Stvar bi se dala rešiti vsaj začasno tudi tako, da bi v obstoječi trgovini povečali število strežnega osebja. Sedaj strežijo samo trije, največkrat pa celo samo dva. Potrošniki se gnetejo, čakajo po dve do tri ure in seveda godrnjajo. Nekateri, to velja zlasti za starejše, se med čakanjem utrudijo, mnogim pa se mudi domov, ker jih poleg ostalih skrbi čakajo tudi otroci. Gospodinjam se mudi pripravljati kosilo in si dopoldne za majhen nakup pač ne morejo utrgati dve uri časa! Tisti, ki so bolj od daleč, izgubijo s hojo do trgovine in s čakanjem kar cel dopoldan, včasih pa celo več.

Takšna gneča ni v trgovini samo zdaj, pred prazniki, ko ljudje kupujejo več kot običajno, ampak je tako že dlje časa. Strežno osebje se trudi kolikor le more in mu ne moremo nič očitati. Pohvalo zaslužijo vsi skupaj! Zato pa prosimo trg. podjetje PRESKRBA iz Krškega, naj ustreže naši želji: ali naj poveča število prodajalcev ali pa naj odpre še eno trgovino, saj je lokal na razpolago. Zgolj malo dobre volje je treba!

A. S.

KRŠKE NOVICE

SILVESTROVANJE NE BODO priredili letos v tovarni papirja v Krškem. Doslej je bilo to v navadi za člane kolektiva in svoje. Velika prireditelj je terjala obsežnih priprav in veliko prireditev niti posameznikov. Nastaja vprašanje, kam na silvestrovanje, saj se je prireditve v tovarni udeležilo vsako leto 1500 do 2000 ljudi! Hotel Sremič bo sicer res priredil silvestrovanje v vseh svojih prostorih, toda zavoljo sorazmerno nizkih cen je pričakovati gnečo. V hotelu že sprejemajo rezervacije.

KRUH IZ IMPERIALA ni toliko toliko kot bi moral biti. Tako so ugotovili v tovarni papirja, kjer porabijo vsak dan za delavce 190 kg kruha. Tovarna IMPERIAL oskrbuje tržišče poleg dveh pekov s kruhom. Mar lahko potrošnik res vse prenese?

CESTO PROTI SKLADISCU železniške postaje so končno le posuli z debelim gramozom. Pripomniti velja, da so vse makadamske poti v okolici mesta slabše vzdrževane. Morda pa se kje za reformo skriva tudi neodgovornost?

V STOLPIC III. na Starovaški cesti, v katerem je 20 stanovanj, so se stanovalci že vselili. Zgrajen je bil točno v dogovorjenem roku, kar za I. stolpico, v katerega so se vselili z enoletno zamudo, ne moremo reči. V vseh treh stolpih je parno gretje prostorov. Stolpici III je izšel veliko boljše kot prejšnja dva. Na napakah se učimo!

AKTIV ZB V CELULOZI je zaradi reorganizacije borčevskih organizacij prenehal delovati v dosedanj obliki. S pomočjo služb v tovarni je rešil stanovanjsko vprašanje borcev, njihovih osebnih dohodkov, priredil je več izletov v kraje, znane iz NOB, in sploh sproti reševal vse zadeve in težave borcev.

ZA NOVOLETNO JELKO bo DPM Krško obdarilo šolske otroke in mladce v varstvenih ustanovah, in sicer podružnic CELULOZE pa se bo spomnila vseh predšolskih otrok zaposlenih staršev. S prikupnimi darili, ki jih je pripravilo Trg. pod. MEXX iz Celja, bo obdarjenih 700 otrok.

NEUREJENOST NOVE RESE ni v čast njenim prebivalcem! Videti je, kot da bi jim bilo vseeno, kakšno je okolje sicer lepših stavb. Okrasne gredice in grmičevje samevajo brez nege, otroci, ki so veliki pohodila in polomila. Če pa vam zmanjka jaje, jih boste zlahka kupili v katerikoli hiši v Novi Resi! Kljub določilom občinskega odloka je kurjerja nad vse razvita. Opuščeno pokopališče, za katerega ne skrbi nihče, je naselja praj v sramoto kot v okraši. Če prebivalcem Nove Reše manjka pobud za ureditev okolja hiš, naj stopijo k sosedom, čez cesto v naselje Resa, kjer so zasebne hišice (stanovalci so zaposleni prav tako kot v Novi Resi!), toda okolje hiš je vzorno urejeno!

NEUČINKOVITA ZAŠČITNA SREDSTVA

5. decembra je bil na Prekopi v novem gasilskem domu sestanek krajevnega odbora SZDL in okoliških vasi. Med gosti sta bila tudi republiški poslanec Milan Ravbar ter predsednik ObsS Krško inž. Franc Dragan. Razpravljali so o kmečkem zdravstvenem zavarovanju, o postopku za žaganje lesa za domačo porabo in o popravilu gozdne poti Prekopa—Vodenice. Tov. Milan Vodopivec, šef obrata KGP Brežice je povedal, da ni več potrebno po novih predpisih dovoljenje za žaganje lesa za domačo porabo. Ugotovili so, da je nujno treba popraviti gozdno pot Prekopa—Vodenice; dve tretjini sredstev bi prispevali koristniki poti, eno tretjino ter minerje in strelivo pa KGP Brežice.

Prisotni so veliko govorili o neučinkovitosti zaščitnih sredstev za kmetijstvo, ki so bila v prodaji letos. Kmetje so se pritoževali, da lindan in druga škropiva proti koloradskemu hrošču sploh niso učinkovala. Poudarili so, da bi bilo treba najprej strokovno preceniti učinkovitost zaščitnih sredstev in jih šele nato dati v prodajo. Govorili so tudi o usklajitvi cen kmetijskih pridevkov s cenami industrijskih izdelkov in menili, naj kmetijska zadruga večkrat sklicuje sestanke s kmeti in kooperanti, da bi se sproti pomenili o vsem, kar je važno za oboje. Zg.

Delegati SZDL se pripravljajo

Delegati, ki so bili na krajevni konferenci SZDL na Senovem izvoljeni za občinsko konferenco SZDL, se že pripravljajo nanjo. Občinska konferenca bo konec decembra. Sklenili so, da bodo vse, o čemer so se pogovarjali na krajevni konferenci (na njej je bilo načelih precej problemov) prenesli na občinsko konferenco. Na Senovem postaja vedno bolj vroče, ker kraj izgublja svoj družbeni pomen zaradi neizpolnjenih obljub, danih pred pripojitvijo h krški občini. R. K.

Čestitka iz Kumanova

Vsem vaščanom, zlasti pa svojim domačim in mladini želi srečno in uspehov polno novo leto Rudi Pavlinič iz Gradca, zdaj na služenju vojaškega roka v Kumanovem.

»Letos bomo imeli za dve milijardi prometa«

Trgovsko podjetje v Sevnici usklajuje cene z brežiško in krško občino, zato so nižje kot v Mariboru in Ljubljani - Za povprečne kupce je na izbiro dovolj blaga, ne upajo pa tvegati nabave izključno modnih izdelkov, ki si jih lahko privoščijo le velike trgovske hiše

Ni še dolgo tega, kar smo v listu načeli pogovore o izbiri, postrežbi in delovnem času sevnjskih trgovin. Da bo slika popolnejša, prinašamo tokrat povzetek razgovorov s predstavniki trgovskega podjetja.

»Kako ste zadovoljni s prometom v letošnjem letu?«

Jože Drenek, direktor: »Zadovoljni pravzaprav ne smemo biti nikoli, vendar se tokrat lahko pohvalimo, da bomo napravili 2 milijardi prometa in tako presegli plan za 33 odst.«

»Kaj menite o izbiri in zalogah?«

»Na izbiro imamo predvsem blago, ki ga želijo naši povprečni potrošniki, nimamo pa naprednej modnih izdelkov, aloga imamo velike in njihova vrednost dosega 500 milijonov dinarjev. To govori hkrati za dobro izbiro.«

»Ali menite, da modni izdelki ne bi šli v promet?«

Friderik Pečnik, poslovodja in predsednik DS: »Bomo, se da je tak h odjemalcev tu premalo in zaradi tega si ne upamo tvegati naba ve raznih ekskluzivnih izdelkov, ki si jih lahko privoščijo le večje trgovske hiše. Imamo pa dokaj solidno izbiro vsega, kar ima jugoslovansko tržišče in popolnoma brez modnih izdelkov tudi nismo. Včasih prihajajo k nam kupci celo iz Ljubljane in Zagreba, ker dobijo marsikaj tu stvari, ki so drugod razprodane.«

»Zdaj pa prosim še za kratko pojasnilo o cenah in konkurenci med poslovalnicami.«

Tone Marolt, računovodja: »V Sevnici so poceni predvsem živila, izvzeta je zelenjava, ki jo dobivamo iz Ljubljane. Tudi akustične aparate, gospodinjstve pripomočke in elektrotehnični material prodajamo po nižjih cenah kot v Mariboru in Ljubljani. Nasploh se ravnamo po zagrebških cenah in po cenah v brežiški ter krški občini. Tudi posamezne poslovne tekmujejo med seboj, katera bo cenejša, vendar to včasih potrošnike moti.«

Predstavniki občinske zveze je prehitro odšel

Prosvetno društvo Primož Trubar iz Loke je povabilo predstavnika Zveze kulturno-prosvetnih organizacij iz Sevnice, naj si ogleda prostore v prosvetnem domu in udeleži seje, kjer so obravnavali pereča društvena vprašanja. Gost iz Sevnice je sejo zapustil, še preden so se pogovorili o izboljšanju stanja. Zakaj je to naredil, se ne ve. Potrebno bi bilo napraviti analize o stanju prosvetnih domov v občini. V občinskem statutu piše, da je občinska dolžnost prispevati sredstva društvom za njihovo kulturno prosvetno dejavnost. Nekatera društva so delavna po lastni spodbudi, druga pa jim spričo pomanjkanja sredstev ne morejo slediti.

»In kako sodite o postrežbi v vaših trgovinah?«

Friderik Pečnik: »Menim, da je solidna, čeprav še vedno ne na dovolj visoki ravni. Trudimo se, da bi jo izboljšali. To bomo dosegli tudi s stalnostjo zaposlenih. Prejšnja leta smo izučili precej ljudi, ki so pozneje odšli v razne pisarniške službe. Trgovini so razen tega ponudili kader, ki ga v drugih poklicih niso sprejeli in mnogi tudi niso imeli posebnega veselja do poklica. Zda se to izboljšuje.«

»Ali ste dosegli tolikšen promet v tem letu izključno s kupci iz vaše občine?«

Jože Drenek: »Ne, kajti v Sevnici prihaja veliko ljudi iz drugih krajev in malo ne vsak tretji kupec je bdi-si iz Radeč, Trebnjega ali kakega drugega oddaljenejšega kraja.«

»Kaj pa delovni čas?«

»Prilagodili smo ga zvezam z vlaki, nekaj trgovin pa imamo odprtih celo do šestih zvečer. Po četrti uri popoldne v naših poslovalnicah ni prometa, zato jih že osem let zapiramo ob 16. uri.«

Slovo od Franca Prunka

Nedavno je v Račici pri Lohi preminul železničar-ključavničar Franc Prunk. Pokojni je rad pomagal ljudem, bil je družaben in ni odrekal usluge, razen tega pa je bil vseskozi vnet za kulturno delo. Od njega se je poslovilo skoraj 500 prijateljev in znancev, železniška godba iz Zidanege mosta pa mu je zadnji krat zaigrala. S. Sk.

Sevniški kegljači v svojem klubu

Te dni bodo registrirali Kegljasti klub Sevnica, ki so ga ustanovili na obnem zboru 14. decembra. Tega dne se je tudi že začelo pokalno tekmovalje posameznikov za leto 1965 in bo končano do 30. decembra. V vodstvu je Franc Požeg s 306 (100 lučajev), drugi je Franc Svab s 303 keglji itd. Sredstva za pokal so prispevali igralci (49) sami.

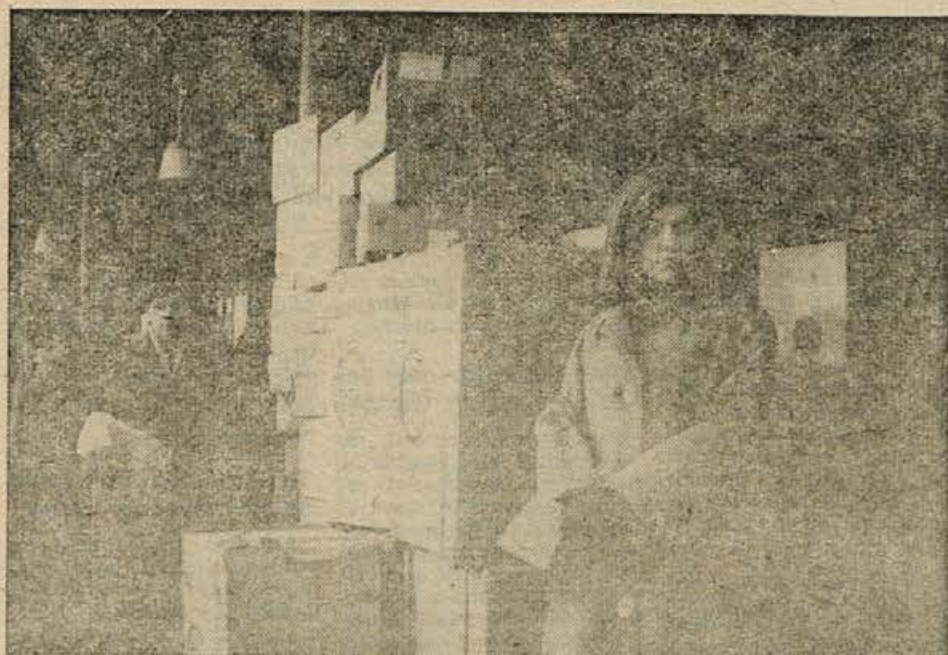
JANKO BLAS

»LISCA« ZA PREVOZ DELAVK

Sevniška konfekcija LISCA bo nabavila kombi, s katerim se bodo vozile delavke iz Loke, Brega in Razborja, ki so imele zelo neugodne prometne zveze za prevoz v Sevnico in domov. LISCA je razen tega prispevala 400.000 dinarjev za nakup šolskega avtobusa, s katerim se bodo lahko vozile tudi delavke.

Osnovna šola v Sentjanžu stoji šele kratak čas, toda kljub vsemu bi potrebovali za dobro vzdrževanje več sredstev, kot so jih uporabili za te namene do sedaj. Šola ima zelo lepo lego, stran od naselja in prometa in ponk poteka brez zunanjih motenj.

Na železniški postaji v Sevnici, 26. novembra... Po zvočniku so pravkar objavili, da ima motorni vlak Ljubljana-Savski Marof 138 minut zamude. Na obrazih potnikov je bilo videti najprej ogorčenje in radovednost, nato pa z dolgočasnost. Nekateri so počakali kar na peronu in v čakalnici, drugi pa so se ustavili v restavraciji, kjer je bilo topleje. (Foto: Jožica Teppey)

Slovo od starega leta v Boštanj

Kulturno-dramska skupina mladinskega aktiva v Boštanju pripravlja za konec leta kulturno zabavno prireditev »Zabavno popoldne«. Nastopila bosta mladinski ženski zbor in moški vokalni oktet »Boštanski fantje« z novim repertoarjem slovenskih narodnih pesmi, dramska skupina s kratkimi, zabavnimi prizori iz življenja ljudi na vasi in v mestu ter boštanski narodno-zabavni ansambel sekstet »Akordi« s pevci, ki bo po programu igral tudi za ples. Ljudje v Boštanju in v vsej sevnjski občini podobnih kulturnih prireditev zelo pogrešajo in prav gotovo v nedeljo, 26. decembra, ne bodo zamudili »Zabavnega popoldneva« v Boštanju.

Prisrčen sprejem gostov iz Cerkelj v Sevnici

16. decembra so slavili Sevnici dan Jugoslovanske ljudske armade. Ob tej priložnosti so povabili v Sevnico pripadnike letalskega garnizona Cerklje, ki so kar sami poskrbeli za kulturni program. Prireditev je bila v domu Partizana in dvorana je bila zasedena do zadnjega kotička. Gostje so bili veseli tolikšnega obiska in prisrčnosti občinstva, ki so bili deležni ob tej priložnosti.

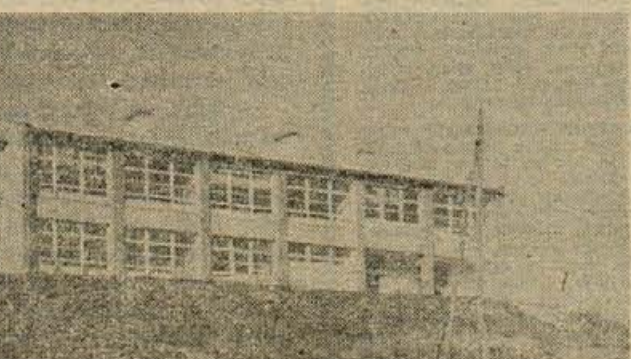
Matični urad Tržišče

Oktober in november so doma rodile: Angela Umek iz Sp. Mladetice - Martino, Lojzka Orestnik iz Gabrijel - Jožica in Pavla Šipal iz Jeprjeka - Pavlo. Umrla so: Franciška Gruden, upokojenka iz Gabrijel, 88 let; Franc Kocjan, kmetovalec z Gornje Stare vasi, 66 let; Ivana Stancar, učiteljica iz Pijavice, 95 let; Aton Tratar, kmetovalec iz Skrovnika, 76 let.

Bo HRAST rešila integracija?

Po gospodarski reformi so se mizarji šentlovrenskega podjetja HRAST znašli v nemajhnih težavah, podobno kot vrsta drugih manjših podjetij 'esne stroke. Glavni odjemalec - ljubljanska LESNINA - je nenadoma omejila prodajo njihovih izdelkov. Težave so se povečale tudi zavoljo tega, ker je podjetje precej oddaljeno od prometnih zvez, saj imajo zdaj do najbližje železniške postaje 8 in več kilometrov, medtem ko svojega prevoznega sredstva nimajo. V breme jim je tudi žaga v Veliki Loki, ki so jo svoj čas prevzeli.

Kako bo s proizvodnjo prihodnje leto, še ne vedo, ker še niso našli poti za preusmeritev proizvodnje. Menijo, da bi se ta prej ponudila, če bi se vsa tri podjetja lesne stroke v občini dogovorila za sodelovanje. Omenjajo integracijo vseh treh, v okviru združenega podjetja pa bi šentlovrenski HRAST kot samostojen obrat lahko opravljal samo proizvodnjo ene vrste, se pravi, da bi se specializiral.

Osnovna šola v Sentjanžu stoji šele kratak čas, toda kljub vsemu bi potrebovali za dobro vzdrževanje več sredstev, kot so jih uporabili za te namene do sedaj. Šola ima zelo lepo lego, stran od naselja in prometa in ponk poteka brez zunanjih motenj.

roko na srce....!

...če se v vašem kraju zgodi kaj zanimivega, poročajte o tem najbolje -

DOLENJSKI LIST

Več mleka odkupijo

V trebanjski občini so lani odkupili 457.000 litrov mleka, letos pa že 470.000 litrov. Za 350.000 litrov mleka, odkupljenega letos, je kmetijska zadruga v Trebnjem sklenila pogodbe z zasebnimi rejci živine. Tudi na ta način se rušijo pregrade med kmetijsko zadrugo in zasebnimi pridelovalci.

Letos še ena seja

Do konca leta se bosta zborala občinske skupščine v Trebnjem še enkrat sestala. Skupna seja bo predvidoma 29. decembra, razpravljali pa bodo med drugim o preostalih odlokih, ki jih mora skupščina sprejeti ob izvajanju stanovanjske reforme.

O prometnem davku in proračunu

V torek popoldne je v Trebnjem zasedal svet za družbeni plan in finance ter obravnaval predloge za več odlokov. Med drugim so se pogovarjali o predlogu odluka za občinski prometni davek ter proračunu občine.

Čestitka za novo leto

Vsem znancem, bralcem našega lista in svojem žele vsi srečo v letu 1966 in mnogo uspehov pri delu naši fantje, ki so pri vojakih v Nikšiću. Martin Senica iz Mirne peči, Franc Smolič z Grmade in drugi Slovencei.

Prisrčna voščila

Polde Zupančič z Vrha pri Sentjerneju, Pavel Fakin iz Čučje mlake, Alojz Miklavčič z Vinjega vrha, ki so pri vojakih v Titogradu, pošiljajo prisrčna voščila ob vstopu v novo leto vsem svojem, prijateljem in mladini.

Nastopila je sezona za dimnikarje in z njimi se srečujemo vseh povsod. Vidko Možina in Zvone Laharnar sta še vajenca v tej stroki, a že zdaj pridno ometata dimnike po Sevnici in okolici. »Danes hodiva le po hišah s centralno kurjavo,« sta povedala mimogrede in že zavila po svojih opravkih. (Foto: J. Teppey)

Kaj bodo jutri izglasovali odborniki v Sevnici?

Jutri bo v Sevnici redna seja občinske skupščine, na kateri bodo odborniki izglasovali spremembe v proračunu za leto 1965. Sprejeli bodo odlok o financiranju proračunskih izdatkov za prvo tromesečje prihodnjega leta ter določili stopnjo osnovnega in dopolnilnega prispevka za zdravstveno varovanje v letu 1966.

Na dnevnem redu je tudi predlog za prenos gospodar-

jenja s stanovanjskimi hišami v družbeni lasti na Obrtni servis v Sevnici. V zvezi s stanovanjskimi hišami in z vzdrževanjem stanovanjskih hiš bo skupščina sprejela več odlokov. Odborniki bodo izglasovali tudi odlok o najvišji zakupnini za kmetijska zemljišča ter razpravljali o spremenjenem občinskem prometnem davku na maloprodajo.

»Za malce preveč optimizma premalo denarja!«

»Občinska skupščina in njeni organi so si vse leto neizmerno prizadevali, da bi uredili čimveč reči na gospodarskem in negospodarskem področju, kar pa se je posrečilo le deloma. Da je bil uspeh le delen, ni krivo morda premajhno prizadevanje skupščine in njenih organov, temveč zelo optimistično zastavljen plan in stalnopomanjkanje sredstev in strokovnega kadra,« nam je te dni, ko se pripravljamo na obračunegospodarskega leta 1965, povedal v intervjuju predsednik občinske skupščine v Trebnjem Ivan Gole.

Naprošen, naj kratko oceni dela na vseh področjih trebanjske občine, je predsednik Gole dejal:

Nekateri so preslišali reformo

»V gospodarstvu je bil do konca tretjega tromeščja dosežen plan s 75 odstotki, narodni dohodek pa s 70 odstotki. Po gospodarski reformi se je v gospodarjenju obrnilo na boljše razen v podjetjih, ki reforme niso jemala dovolj resno in se nanjo niso pripravila, niti se vanjo niso vključila po izvajanju. Realizacija bo do konca leta, kot kaže, večja od planirane, narodni dohodek pa bo tudi dosegel planirane. Vredno je omeniti, da bodo rezultati doseženi s precej manjšim številom zaposlenih, kot je predvidel plan in manjšimi, a boljše izkoriščenimi sredstvi, kot je bilo planirano. Družbeni plan občine je predpostavil, da bosta rekonstrukcija mirenške tovarne šivalnih strojev in popolnjevanje sposobnosti v kmetijski zadruzi opravljena že med letom, nista bila povsem izvedena. Ob vsem tem pa kaže, da se storilnost ugodno povečuje, kolektivi pa si (razen redkih izjem) prizadevajo, da se pri delu še bolj izkažejo.«

Spodbudne cene izboljšujejo voljo

»V zasebnem sektorju prevladuje kmetijstvo, katerega položaj se boljše spričo spremenjene davčne politike (delitev zemljišč po proizvodnih okoliših) in spodbudnejših cen kmetijskih pridelkov. Nedvomno je našlo to odmev pri občanah, ki kažejo boljše voljo za reše-

Davek v odstotkih in dinarjih

Po nedavno sprejetem odloku bodo zasebni gostilničarji v trebanjski občini plačevali družbi prometni davek od litra prodanih pijač in ne več v odstotkih od ustvarjenega prometa. Tako določen davek bo pri litru vina manjši za 4 dinarje, pri litru piva za 8 dinarjev, pri drugih alkoholnih pijačah pa se ne bo spremenil. Gostišča družbenega sektorja bodo plačevala davek v odstotkih od osnov, te pa so za 30 odstotkov manjše od dosedanjih.

vanje skupnih zadev, predvsem na področju komunalne dejavnosti. Dogačen je bil vodovod do Mokrnoga, lahko pa bi bilo opravljenega še več, ko bi nekateri občani ne stali tako vztrajno ob strani.

Letos so bila izvedena investicijska dela v trgovini, urejanje avtomatizacije telefonskih zvez pa se je nadaljevalo. Več pomoči so odbile tudi družbene službe, zlasti šolstvo. Z dograditvijo osnovne šole v Trebnjem je bil rešen že prav hud problem na tem območju. V Velikem Gabru, Sentrupertu in Mokrongu so prosvetni delavci prišli do primerenih stanovanj. V letu 1966 in naslednjih letih bo potrebno reševati in rešiti

Obrotniki dolgujejo 13 milijonov

Po zadnjih podatkih dolgujejo obrtniki trebanjske občine 13.236.931 dinarjev davkov. V občini je obdavčenih 121 obrtnikov; letos morajo plačati 59.331.000 dinarjev. Do 7. decembra je obveznost do družbe poravnala 46 obrtnikov. Po več kot 500.000 dinarjev davkov dolguje še 7 obrtnikov.

Občane je največkrat sklical predsednik

Povprečno po 39 občanov trebanjske občine se je udeleževalo letošnjih zborov volivcev, na katerih so v glavnem obravnavali družbeni plan in proračun, volitve v občinsko, republiško in zvezno skupščino, organizacijo in delo krajevnih skupnosti, proizvodne okoliše, davčne obremenitve kmetovalcev in drugo. Zborov volivcev je bilo več kot 200, samo 32-krat pa so bili sklicani na pobudo občanov. Nekaj jih je sklical občinski odbor Socialistične zveze, največ pa sam predsednik občinske skupščine.

Ukinjena dva sklada

Ker ni bilo stalnih virov dohodkov v sklad za preživitveno varstvo kmetov in sklad za negospodarske investicije, ju je občinska SKUPŠČINA v Trebnjem na seji 16. decembra ukinila s tem, da je odpravila ustrezna odloka o skladih. Sredstva za preživitveno varstvo kmetov in negospodarske investicije bo od 1. januarja 1966 dalje dajal občinski proračun.

vprašanje šole in stanovanj za učitelje na Mirni.

Redstva in znova — sredstva!

O drugih odprtih vprašanjih, ki jih bo morala občina reševati v prihodnjem letu, nam je tovariš Ivan Gole rekel:

»Na gospodarskem področju je predvsem nujno dokončati začeta investicijska dela, ker je od tega odvisno uresničevanje proizvodnih programov. Poglavlje zase je trgovina. Napreduje zelo počasi in ne ustreza več današnjim potrebam. Čutiti je močan vpliv kupne moči, medtem ko so potrošniki vedno težje oskrbujejo s potrošnim blagom. Sem je treba pristeti tudi bencinsko črpalko, ki jo pri PETROLU obljubljajo že peto leto, pa je še nihče ni pričel graditi. V občini je čedalje več motornih vozil, da ne govorimo o drugih vozilih, ki vedno pogosteje vozijo skozi Trebnje. Mala ročna črpalka ne ustreza niti po lokaciji niti po kvaliteti uslug.

Na kmetijskem področju kaže slej ko prej pospeševati in utrjevati trdne pogodbene odnose med zasebnimi in družbenimi pridelovalci.

Temeljno vprašanje pri reševanju gospodarske in negospodarske problematike so bila, so in bodo sredstva. Glede na nekatere izboljšave v gospodarjenju delovnih kolektivov ter prizadevnosti skupščine in njenih orga-

nov pričakujemo, da bo v letu 1966 in kasneje odpravljena osnovna problematika. Delovni rezultati bodo nedvomno boljše kot minula leta in letos, predvsem če upoštevamo, da občani pozitivno ocenjujejo delo skupščine in njenih organov. Razvseljivo je tudi, da se jih vse več vključuje v prizadevanja za napredek občine.«

KEMO-OPREMA v prisilni upravi

Nad 45 milijonov dinarjev primanjkljajev ob devetmesečni bilanci v KEMO-OPREMI je bilo povod, da je občinska skupščina postala pozorna na gospodarjenje v tem trebanjskem podjetju. Na seji 16. decembra je soglasno sprejela sklep o prisilni upravi v podjetju in sanacijski načrt. Podjetje v prisilni upravi bo vodil Andrej Čebular iz Krškega.

Odborniki se niso pomišljali pri glasovanju o prisilni upravi v KEMO-OPREMI, poudarjajoč, da je boljše zdaj primerno ukrepati kot v prihodnjem letu ali še kasneje, ko bo reforma že razčistila z vprašanjem nadaljnega obstoja nekaterih gospodarskih organizacij.

V razpravi so zelo odkrito povedali svoja mišljenja. Odbornica Ivanka Pavlin je rekla, da primer KEMO-OPREME znova dokazuje, kako se v podjetjih ne bi smelo gospodariti. Odbornik Alojz Krhin je zatrjeval, da je glasoval proti, ko so KEMO-OPREMO pred tremi leti ustanovili, ker da je že takrat vedel, da bo prišlo do težav.

KEMO-OPREMI so najbolj zamerili, ker je pr krivala dejansko stanje. »Kadar je potrebovala kredite, je bilo

POTREBNI SO SLOGA IN PROSTORI

KDAJ BO KONEC NESLOGE MED VETERINARJI?

V trebanjski občini niso najbolj zadovoljni z veterinarsko službo. To so povedali tudi odborniki občinske skupščine na seji 16. decembra in menili, da veterinarska postaja v Trebnjem ne bo delala boljše dotlej, dokler ne bo dobila primernejših prostorov in uredila kadrovskega vprašanja.

Med razpravo se je izkazalo, da je važnejše rešiti kadrovske vprašanje in stopiti za vrat neslogi med veterinarji, čeprav bo treba misliti tudi na nove prostore. Spričo nesloge je namreč že večkrat trpelo delo veterinarjev; vmes je stopila tudi nedavno, ko je bilo treba preprečiti oz. zatreti svinjsko kugo.

Ko bodo rešena vsa prejšnja vprašanja, se bo veterinarska postaja lahko bolj posvečala tudi preventivi, kar rejci živine še zlasti želijo. Do kdaj bi veterinarji lahko prišli do primernejših prostorov, na seji niso povedali, tudi ne, kako. Odbornik Lah je sicer predlagal, naj bi novo veterinarsko postajo gradili s pomočjo samoprispevkov, vendar pa tega predloga niso dali na glasovanje.

skupščine začudilo, ko so zvedeli, da so v KEMO-OPREMI delili 100-odstotne akontacije na osebne dohodeke tudi ves čas, ko je primanjkovalo dela in je bil splošen finančni iztržek zelo pičel.

V sanacijskem načrtu, ki ga je podjetje pripravilo na zahtevo občinske skupščine, so omenjeni nujni ukrepi za izboljšanje stanja. Med drugim načrt navaja, kaj je potrebno podjetju zagotoviti prihodnje leto. Na prvem mestu omenja akcijo, v kateri bi predvideni plan pokrili s pogodbenimi, sprejeli v delovno razmerje 20 kvalificiranih delavcev raznih strok, primerno nagrajevali kader, izpopolnili pravilnike in poslovnik ter na sploh izboljšali organizacijo dela.

Po navedbah predstavnika KEMO-OPREME so v tem smislu že narejeni prvi koraki. Predstavnik tega podjetja je na seji občinske skupščine tudi poskušal osvetliti nekatere vprašanja, boljše težave, ki jih je morala razmeroma mlado podjetje premagovati od nastanka dalje. Tako je po njegovih besedah treba tudi vedeti, da sta šla nastajanje podjetja in proizvodnja vstric, to pa je bilo prepuščeno mlademu kolektivu brez izkušenj in tudi še ne dovolj izobraženemu za delo, kakršno je prevzemala KEMO-OPREMA.

Podjetje bo v prisilni upravi dotlej, dokler ne bo uredničen sanacijski načrt. To pa naj bi se zgodilo najkasneje v enem letu.

SA OUPRAVLJANJE — KULTURNI PROCES

Občinske konference SZDL v Trebnjem so se 21. decembra udeležili član IO GO SZDL Slovenije Boris Zihler, zvezni poslanec Ludvik Golob, republiška poslanca Marija Vrančar in Franci Kolar, delegati in predstavniki občinske skupščine ter družbenopolitičnih organizacij.

»Sistem samoupravljanja je globok kulturni proces, z njim se zlivata zavest in občutek proizvajalca, da z ustvarjenimi dobrinami sam gospodarji,« je med drugim rekel član izvršnega odbora pri Glavnem odboru SZDL Slovenije tovariš Boris Zihler v torku na občinski konferenci Socialistične zveze v Trebnjem. Samoupravljanju, ukrepom gospodarske reforme, nagrajevanju po delu, zaposlovanju in drugim vprašanjem delovnih organizacij so delegati na konferenci posvetili osrednjo pozornost. Obilo takih in podobnih vprašanj je v referatu načel tudi predsednik občinskega odbora SZDL Slavko Kržan. Konferenca je izvolila novo vodstvo in tri delegate za republiški kongres Socialistične zveze.

TREBANJSKE NOVICE

KOLIKO SO VREDNA STANOVANJA?

Predlagana valorizacijska vrednost točke 950 din

Odborniki občinske skupščine v Trebnjem so 16. decembra z večino glasov (5 odbornikov se je glasovanja vzdržalo) sprejeli odlok o popisu stanovanjskih hiš, stanovanj in poslovnih prostorov ter o postopku in metodah za ugotavljanje njihove vrednosti. To je prvi od serije odlokov, ki jih mora občina sprejeti v zvezi s stanovanjsko reformo.

Z odlokom je določena valorizacijska vrednost točke za območje občine 950 dinarjev glede na povprečno

predračunsko gradbeno ceno za kvadratni meter uporabne stanovanjske površine v decembru 1964. Merila za ugotavljanje vrednosti stanovanjskih in poslovnih površin se dobijo ob upoštevanju vrste in kakovosti gradbene konstrukcije, funkcionalnosti prostorov, opremljenosti, položaja in starosti ter obarbljenosti stanovanj in poslovnih prostorov, na podlagi katerih bo z drugimi iz serije odlokov določena najemna.

V razpravi so nekateri odborniki vztrajali, naj bi merila za določanje vrednosti stanovanj in poslovnih prostorov upoštevala več dodatnih načel, češ da stanovanje v trebanjski občini nikakor ne more biti toliko vredno toliko kot stanovanje v Ljubljani, toda valorizacijska vrednost točke je tu in tam enaka. V razpravi so pojasnili, da oddaljenost od večjih središč ne vpliva na vrednost stanovanj, ker so nekateri odborniki trdili, da vpliva.

V svetih KS je največ kmetov

Med 233 člani v svetih 17 krajevnih skupnosti v trebanjski občini je 119 kmetov, 63 delavcev, 24 uslužbencev, 27 pa ima druge poklice. Prevladujejo starejši od 25 let, mlajših je samo 13. Priblizno vsak peti član v svetih je ženska.

Mladina ostaja doma, ker so ji vrata zaprta

Kot na drugih konferencah mladinskih aktivov je bila tudi na konferenci mladine novomeške občine glavna tema razprava položaj in vloga mladih ob novih gospodarskih ukrepih. Ekonomske spremembe, ki naj bi pripomogle k skladnemu družbenemu in ekonomskemu razvoju naše skupnosti, so postavile organizacije Zveze mladine pred nove, odgovorne naloge. Ena izmed teh je zahteva po spremembi vsebine in metod dela aktivov, ki naj bi posvetili več pozornosti utrjevanju politične vloge ZM in vzgoji članstva. Delegati so govorili tudi o novih oblikah dela med vaško mladino, kritizirali so prežvele metode, vseeno pa niso dognali, kaj in kako bi bilo treba dela. Vse preveč je bilo govorenja v pogojniku in premalo je bilo konstruktivnih predlogov. Vzrok za nezanimanje mladine naj bi bili slabi voditelji, ki ne znajo pravilno usmerjati mladincev, čeprav imajo le-ti dovolj veselja za delo. Sklep konferencie: bodoče aktiviste (zlasti na vasi) je treba najprej usposobiti, da bodo lahko vodili druge.

V podjetjih novomeške občine dela več kot polovica delavcev brez končane osemletke! Kako bodo lahko kot samoupravitelji vplivali na politiko podjetja, na dvig proizvodnje, na izobraževanje? Letos so v novomeški občini zapustili osemletko 903, osmi razred pa je končalo 479 učencev. To so zaskrbljujoči podatki, saj se bo število brezposelnih naslednje leto še povečalo. — Precej mladine, ki konča osemletko, ostaja doma, ker nima možnosti za nadaljnje šolanje. Temu je kriva predvsem zgrešena kadrovska po-

litika podjetij, ki po reformi celo zmanjšujejo sredstva za izobraževanje in štipendije, češ, kadrov z visoko izobrazbo imamo dovolj. — Brezposelna mladina pa za-

Novoletne prireditve v domu kulture

V okviru novejnih prireditev je Zavod za kulturno dejavnost v Novem mestu pripravil pester spored. V kinu KRKA bodo 25. (ob 17. in 19. uri), 26. (ob 10. uri) in 27. decembra (ob 17. uri) predvajali slovenski celovečerni film »Ne joči, Peter«. Odr mladih bo uprizoril pravljico »Cesarčina in svinjara« Nicholas Staura Graya 28. in 29. decembra, oba krat ob 11. uri, in 30. decembra za osnovno šolo KATJA RUPENA. 27. decembra bodo ob 19. uri pionirji pripovedovali o NOB na Dolenjskem. Prireditve organizirata občinska zveza DPM in občinski odbor ZZB Novo mesto.

Na silvestrovo v domu kulture

Zavod za kulturno dejavnost v Novem mestu bo tudi letos priredil silvestrovanje v dvorani kina KRKA. Ob tej priložnosti bodo predvajali švedski barvni film »Oven v raj« in ameriški barvni film »Pogon iz pekla«. Na sporedu bo še pozdrav Novemu letu s čestitkami kolektivov, nagradno žrebanje vstopnic in podobno. Silvestrovati bodo pričeli ob 20. uri. Cene so: 600, 500 in 400 dinarjev, kar je verjetno letos najcenejše. Zavod vabi k čimvečji udeležbi. Rezervacije sprejemajo po telefonu na 21-210.

haja v kriminal — iz objestnosti in želji po uveljavljanju. Ne bomo je vzgojili s parolami, ampak le z vsestranskim vključevanjem v samoupravne organe. Več pozornosti bo treba posvetiti oblikovanju socialistične zavesti mladih.

Prva taka oblika je samouprava dijakov v šolah, ki pa je vse preveč zanemarjena prav v osnovnih šolah, čeprav se mnogo učencev po končani osemletki vključuje naravnost v proizvodnjo.

Ob novih gospodarskih ukrepih so bile šole najbolj prizadete, saj so jim že namenjena skromna sredstva celo znižali. Izobraževanja mladim pa ne moremo omejati samo skozi sistem rednega šolstva, ampak tudi skozi sistem izvenšolskega izobraževanja. Na tem področju je ena redkih izjem tekstilna tovarna Novoteks, ki je za usposabljanje svojih delavcev porabila več kot 11 milijonov dinarjev, kar vse se je seveda takoj pokazalo v povečani storilnosti

Slabo informiranje mladim pogosto pripelje do nasprotij in nepotrebnih težav; to je pokazala tudi nedeljska konferenca. Delegat iz Novega mesta se je zavzemal, naj bi več pozornosti posvetili športu in drugim razvedrilom, saj so tri novomeška telovadnice po večini prazne. In kaj je res? V dveh novomeških telovadnicah (tretje sploh ni!) je šolska mladina od jutra do večera. TVD Partizan gre rakovo pot prav zato, ker nima prostorov za zimsko vadbo, pri vsem tem pa v Novem mestu (in tudi drugod) grade šole brez telovadnic!

Mladina in predstavniki novomeškega garnizona so se

zavzeli za tesnejše sodelovanje ne samo na športnem in kulturnem področju, temveč tudi na področju izobraževanja in vzgoje, ideološkega dela in medsebojnega seznanjanja s perečimi vprašanji iz gospodarstva in družbenega življenja. V ta namen so ustanovili posebno komisijo.

Ob koncu konference je bil izvoljen nov 23-članski komite, za predsednika pa ponovno Uroš Dular. Upajmo, da sklepi konference ne bodo ostali le na papirju, saj bo sicer spet kdo rekel, da mladina ni sposobna sodelovati pri reševanju problemov v naši družbi.

SLAVKO SPLIHAL

NA VAJI Z IGRALCI NOVOMEŠKEGA »ODRA MLADIH«

»Princeska in svinjar« prihajata...

Tri deklice v dolgih krilih in četrta v kitajski halji, s tekstom dramatisirane Andersenove pravljice »Princeska in svinjara« v rokah (avtorja Nikolasa Staura Graya), so se postavile na svoja stara mesta v garderobi Prosvetnega doma, da bi začele z vajo. Prav nič v zadrugi niso, ko da Alenka Bole-Vrabčeva, režiserka, sicer pa diplomantka Akademije za igralsko umetnost, znak za začetek. Temperamentne besede, s katerimi spremlja igro oziroma vajo, dajo vedeti, da so igralci prišli takrat v roke poklicnemu gledališkemu delavcu. Besede tečejo, nenaadoma se ustavi, treba je ponovljati in še ponovljati. Stari princeske se trudijo, skušajo se približati hotenjem svoje režiserke. Ta princesko Mesečino prepričuje,

da mora v prizoru biti zdaj sitna kot le more biti, svetuje princeski Cou Tung, kako mora napraviti poklon, kako se mora zavrteti na nogah in ko besede niso dovolj, pokaže sama.

»Svinčnike v roke in pišite si situacije,« se jo sliši. Ni dovolj samo beseda, zgovorjena z odersko izreko, važen je tudi gib, korak, pogled. »Pa zapomnite si, da morate še tri korake, ko ste že odšli z odra, narediti tako kot da ste še na njem!« svetuje.

Medtem je prišel še znani novomeški amaterski igralec Polde Cigler, ki je doživel še tiste čase, ko se je novomeški oder po številu predstav kosal z ljubljanskim in še s katerim. Mimogrede, skorajda samogibno, naredi to ali ono stvar za mlade igralce. Ti pa se morajo smejati, kot da so slišali posrečeno šalo, morajo biti radovedni kot so v resnici in prav nič narejeno, morajo jokati, kot bi zares jokali. Pričarati morajo nam-

»Igralska skupina Dušana Jereba, ki je sicer izredno močna in deluje že dvajset let, žal ni imela naraščajočih pripoveduje režiserka. »Videli smo, da je treba nekaj narediti. Ideja, da ustanovimo pri Zavodu za kulturno dejavnost Odr mladih, je naletela na širok odmev. Tukaj imajo mladi igralci možnost kontinuiranega dela, medtem ko bi jim udejstvovanje pri Dušanu Jerebi nudilo le občasne nastope. Številka prijavitelj je zelo velika. Seveda vem, da vsi ne bodo mogli biti igralci, toda igralski kolektiv potrebuje tudi npr. scenograf, pa mojstra za luč in še ljudi za nešteto opravkov. K našemu delu jih bomo skušali čimveč pritegniti.«

»Gotovo bo delalo več skupin, ali ne?«

»Odr mladih bo razdeljen na skupine. V dramski tečaj, kamor sodi med drugim tudi dikcija, deloma umetniška beseda, pa obdelava posameznih prizorov od antike naprej, gre lahko le manjše število ljudi, zato delo zahteva porazdelitev v skupine. Pri vsaki uri pa bomo imeli tudi razgibalne vaje in nekaj pantomime.«

»Kdaj pa začnete s preizkušnjami prijavitelcev?«

»S tem bomo začeli takoj po novem letu. Moramo pohiteti. Blizu se republiška revija amaterskih odrov, ki bo na Jesenicah. Do takrat pa moramo prijaviti eno ali dve deli.«

»In katera dela imate v načrtu?«

»Pripravili nameravamo Moliere-Vildrackovega Namišljenega bolnika in pa večer satire. Za večer satire pripravljamo izbor iz poljskih satiričnih del, pa domačih (Mikeln in Bulatovič). Nekaj tekstov bo tudi izvirnih, ki bodo napisani za to priložnost.«

Medtem so se princeske zopet zbrale, za prizor so potrebovale knjigo, ki jo Mesečina v jezi vrže na tla. Njihov cesar (gost pri Odru mladih, Ante Kotar), posodi Mesečini svoj blok. In ko režiserka zahteska s prsti in da znamenje za pričetek, princeske Mesečina tako živo vrže blok na tla, kot da bi bila to knjiga najtežjih matematičnih nalog. Kajti igralci Odra mladih vedo, da ne smejo samo igrati: živeti se morajo do kraja, postati osebe, ki so jih očrtali s svojimi besedami in gibi.

V kratkem, 28. decembra bo predpremiere.

Ostane le še nekaj časa. Tega potem po predstavah ne bo več. Kajti kar hitro žele k novi stvari, toliko vlog je še in toliko oseb, ki bi jih radi postavili na oder. Da bi igrali, pa tudi zato, da bi izpovedali sebe in resnico.

PETER BRESČAK

Vlado Lamut:
V KAVARNI (1960)

reč Andersena, ki ne bo mikaven samo za mlajše gledalce, ampak tudi za odrasle.

Sicer pa to ni prva stvar, ki jo je pripravil (to lahko zapišemo, ker bo premiera Princeske in svinjara v kratkem) Odr mladih. Spoznali smo ga že na zanimivem recitalu, ki ga je nastudiral za proslavo občinskega praznika, pa na akademiji v čast 29. novembra, ko so se predstavili nekateri igralci tega odra z Brechtom

Odr mladih, ki se te dni ustanavlja (ena skupina že dela), je vzbudil med mladino veliko zanimanje. »Do sedaj smo prejeli že 87 prijav,« je povedala režiserka, medtem ko so igralke, princeske Mesečina, Cou Tung s Kitajskega, Ebenovina iz Egiptije in Sietska iz Španije listale po tekstih, gori nad nami pa so se v kinu oglašali streli nekega vojnega filma. Odr v dvorani je le redkokdaj prost, drugega prostora za vaje pa zaenkrat nimajo.

SD

IZREDNE KONFERENCE SZDL V NOVOMEŠKI OBČINI

Izredne konference gredo h koncu

Pretekli teden je bilo v novomeški občini še 12 konferenc SZDL, tako da se zdaj že bližajo koncu. Na dveh konferencah v Novem mestu so tokrat razpravljali največ o stanovanjski reformi, na podeželju pa o kmetijstvu, o gozdarstvu ter o komunalnih problemih in o delu krajevnih skupnosti.

KANDIJA I. IN II.

Udeležba je bila zelo dobra. O spremembah, ki jih prinaša stanovanjska reforma, o novih najemninah in o nadaljnji izgradnji stanovanj je lepo in vsem razumljivo govoril ekonomist Miha Hrovatič. Čeprav se je v razpravi oglasilo več občanov, razen nekaj izjem razprava ni bila najboljša. Konferenca je bila potrebna že zategadelj, ker je bilo iz razprave zelo vidno, da mnogi občani ne poznajo novosti v stanovanjskem gospodarstvu ali pa si jih tolmačijo narobe. Izvolili so 15 delegatov: Nevenko Cukon, Romano Kržan, Jožeta Sušterja, Borisa Savnika, Viktorja Primožiča, Toneta Rauha, Rio Bačar, Stanica Dokla, Boža Vovka, Milica Sali, Josipa Tadiča, Jožeta Cvitkoviča, Ivana Campo, Toneta Pirca in Marijo Petrov, kot delegata za republiški kongres SZDL pa so evidentirali Ivana Kočevarja.

NOVO MESTO, III. TEREN

Udeležba je bila slaba, razpravljali pa so samo o organizacijskih vprašanjih. Vodstvo organizacije je za-

mudilo priložnost, ko bi lahko dalo v razpravo zelo pereče stanovanjsko vprašanje in pritegnilo k razpravi mnogo občanov. Za delegate so izvolili: Jelko Pezdlič, Nikolo Padevskega in Borisa Galiča.

DOLŽ: O GNOJILIH IN ODKUPU

Občani so živahno razpravljali o kmetijski zadrugi, ki kmete slabo oskrbuje z gnojili, pa tudi odkup sadja je bil slabo organiziran. Menili so, da krajevna skupnost ni naredila vsega, kar bi lahko. Predsednika KO SZDL Franca Zorca so izvolili za delegata.

MIRNA PEČ: TOKRAT DRUGAČE

Konferenca je bila skrbno pripravljena, udeležba dobra, razpravljali pa so tudi o krajevnih vprašanjih in ne samo o davkih kot doslej. Pogovarjali so se o kmetijstvu, gozdarstvu in komunalnih zadevah. Izvolili so štiri delegate: Marjana Kolenca, Franca Udovca, Alojza Janca in Milko Obrekar.

SKOCJAN: O KMETIJSTVU

Razprava se je sukala največ okoli kmetijstva, dali pa so tudi več dobrih predlogov, kako povečati proizvodnjo. Razpravljali so tudi o gozdarstvu. Jože Kovačič je bil izvoljen za delegata.

URNSA SELA: O KOOPERACIJI

Občani so navdušeno razpravljali o odnosih z zadrug-

go in o kooperaciji v živinoreji. Z novim zakonom o gozdovih so se strinjali, imeli pa so pripombe glede količin lesa za domačo porabo. Predsednika KO SZDL Valentina Dolinarja in člana Stanka Bukovca so izvolili za delegata.

IRCA VAS: MED MESTOM IN VASJO

Konferenca je bila skrbno pripravljena, največ pa so govorili o tem kar bo dele-

IZREDNE KONFERENCE SZDL V NAŠI OBČINI

23. decembra, v četrtek, bo ob 19. uri konferenca SZDL v Novem mestu na drugem terenu, istega dne ob 18. uri pa v Podturnu;

24. decembra, v petek, bo konferenca SZDL v Brusnicah ob 7. uri, v Karteljevem pa ob 8. uri;

25. decembra, v soboto, v Sentjerneju in v Smihelu pri Novem mestu, oba krat ob 19. uri.

Vodstvi krajevnih organizacij SZDL v Gotni vasi in na Malem Slatniku bosta določili dan in čas za svoji konferenci še ta teden.

bivalce, ki živijo ob robu mesta in hkrati na vasi. Skušali so odgovoriti na vsa vprašanja občanov. Za delegate so izvolili Antona Pirnarja in Mira Sajeta, kot delegata za kongres pa so evidentirali Zvoneta Miheliča.

STOPIČE: CENE, DAVKI, KREDITI...

Na pestri in živahni konferenci so razpravljali o od-

Prispevajmo za srednje strokovne šole!

Kljub trdnim obljubam posamezne delovne organizacije niso prispevale dogovorjenih zneskov za financiranje srednjega strokovnega šolstva - Prispevek iz proračuna je povečan, delovne organizacije pa so še vedno dolžne 17 milijonov din

Srednje strokovno šolstvo je postalo pastorek, ko so bili ukinitelj okraj, ki so prej skrbeli zanj. V nekdanjih okrajnih središčih sicer še obstajajo medobčinski skladi za financiranje srednjih strokovnih šol, toda v te sklade bi se moral stekati denar iz celotnega področja. Občinski proračuni imajo že tako in tako bolj malo sredstev celo za redno vzdrževanje osnovnega šolstva, zato se zelo težko odločajo delu proračuna v korist srednjih strokovnih šol.

Srednje strokovno šolstvo pa je potrebno, saj nam vzgaja srednje strokovnjake, ki jih v proizvodnji zelo potrebujemo. Kako torej zagotoviti sredstva, da bo delovalo nemoteno? V novomeški občini so se v začetku 1965 pomenili o tem takole: 20 milijonov din naj bi prispeval občinski proračun, 100 milijonov din pa delovne organizacije. Slednje bi dale ta denar iz 2,5 odst. deleža od neto osebnih dohodkov, ki jih lahko porabijo v breme materialnih stroškov za izobraževanje. 100 milijonov din bi v novomeški občini zneslo

približno 40 odst. sredstev, namenjenih izobraževanju.

Delovne organizacije pa dogovora niso upoštevale in sredstva so dotekala zelo nerodno. Do konca septembra je bilo namesto 75 milijonov zbranih komaj 17 milijonov 850 tisoč din. Kazalo ni nič drugega kot ob rebalansu proračuna povečati prispevek iz proračuna od prvotnih 20 milijonov na 70 milijonov. Delovne organizacije morajo

Pešec in kolesar - tokrat na filmu

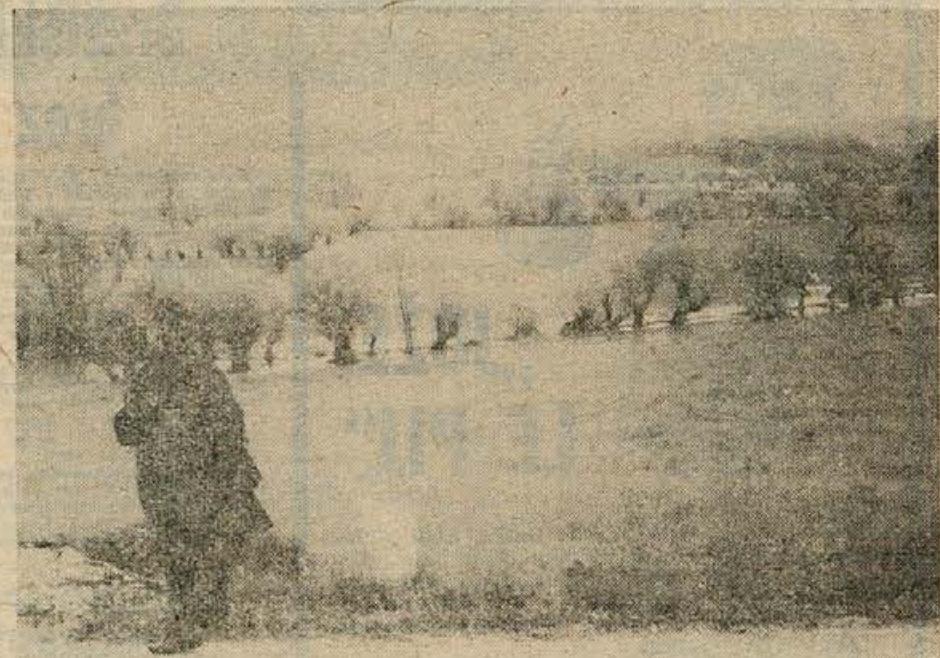
Te dni so pričeli v kinu KRKA v Novem mestu predvajati promežno-vzgojna filma »Pešec« in »Kolesar« iz serije filmov »Ljudje na asfaltu«. Filme je naročila komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu SRS. Nova filma sta dopolnila »Varne vožnje - srečne vožnje«, ki smo jo videli na platnu že prejšnji mesec. Pripovedujeta predvsem, kako se je treba vesti na cestah, da bo manj nesreč, kajli »... življenje na asfaltu teče hitro...« pravi na koncu napovedovalec v filmu!

Filme je odkupila občinska skupščina v Novem mestu, predvajali pa jih bodo tudi v drugih krajih občine. SF

torej do konca leta prispevati za srednje strokovno šolstvo 50 milijonov din. V zadnjih dveh mesecih se je stanje precej popravilo, saj je bilo do konca novembra zbranih od delovnih organizacij že 33 milijonov din. To je plod neposrednih obiskov, ki so jih v delovnih organizacijah opravili predstavniki občinske skupščine. Se 17 milijonov pa je treba zbrati do konca leta! Ne pozabimo, da so ta sredstva namenjena šoli za zdravstvene delavce, kmetijski šoli, ekonomski srednji šoli, vajenski šoli, šolskemu centru za gostinstvo in dijaškemu domu v Novem mestu! Tega naj ne pozabijo zlasti v tistih organizacijah, kjer sredstev, namenjenih izobraževanju, tako in tako ne bodo porabili!

TARIFE ZA TUJSKE SOBE

Svet za blagovni promet ObS Novo mesto je 14. decembra določil na seji marže za novo, sodobno trgovino kmetijske združbe v Žužemberku, razpravljali pa so tudi o turističnem prometu v 1965. Člani sveta so na predlog Dolenjske turistične zveze določili cene za ležišča, ki jih v sezoni oddajajo turistom zasebniki. Ležišča so razvrščena v 4 kategorije. Najprej navajamo kategorije, nato pa cene za ležišča v enoposteljnih, v dvoposteljnih in v večposteljnih sobah: I. kat. - 1100 din, 900 din; II. kat. - 900 din, 700 din, 600 din; III. kat. - 700 din, 600 din, 500 din; IV. kat. - 450 din, 400 din, 400 din. V cenah je zajeta tudi 15 odst. provizija za turistična društva.

V ZBURAH TAKOLE PRAVIJO: če se pase krava na travnikih med potokoma Lakencem in Radovljo, ima prav toliko mleka kot tista, ki samo stoji drugje. Zvoljo močvirnatih tal rase na travnikih pretežno loček, ki ga pa živina nerada je. Potoka čisto poplavljata, kadar je visoka voda, pa je celo nad 30 ha pod vodo. Predel je manj kmetijsko sposoben, zato pa je privlačen za turiste. Značilne za nižavje so vrbe, celi venci vrb, ki krasijo pokrajino. Z regulacijo potokov pa bi iz tega nižavja lahko pridobili plodne kmetijske površine.

KRAJEVNA KONFERENCA SOCIALISTIČNE ZVEZE

Dolenjske Toplice: vodovod bo!

Zelo malo o delu Socialistične zveze, zato pa precej več o vodovodu, ki je resen problem - Precej burna razprava o kmetijstvu in gozdarstvu

Člani Socialistične zveze so v torek, 14. decembra zvečer, dobrodu napolnili pre-

O skočnini in gozdovih v novomeški občini

Na seji sveta za kmetijstvo ObS Novo mesto so 15. novembra razpravljali o skočnini za krave telice in svinje v letu 1966, o regionalnem načrtu za obnovo gozdov, o predlogu za določitev količine lesa namenjenega domači porabi in poslušali informacijo o prilagoditvi gozdarske službe novim predpisom ter razpravi o gozdno gospodarskih območjih.

majni prostor družbenih organizacij v prosvetnem domu. Bila je krajevna konferenca Socialistične zveze s precej dolgim dnevnim redom, razprava pa se je zavlekla še malce čez deseto uro zvečer.

Prva točka, v kateri je bilo v nekaj stavih povedano o sestankih in delu SZDL v Dol. Toplicah, je bila mimgrede mimo. Toliko dlje so se člani zadržali v razpravi o topliskem vodovodu. Ta je že skoraj 2 leti, odkar se je začela pojavljati črna umazaniša v izviru Radešce, v tem zdraviliškem kraju res pravi problem. Beseda je dala besedo: nekateri so menili, da pač plačujejo dovolj davkov in da bi jim torej vodovod lahko zgradila družba. Umolknilo so, ko jim je predstavnik občine povedal, da davki ne zadoščajo niti za šolstvo in kmečko zdravstveno zavarovanje. Počasi se je izoblikovalo stališče, da bodo tudi občani morali prispevati svoj delež. Na prihodnjem zboru volivcev bodo razpravljali o predlogu pripravljenega odbora o samoprispisku za vodovod. Povprečno 20 tisočakov naj bi znesel na gospodinjstvo, odšteti pa ga bo treba bodisi v denarju, bodisi odslužiti z voznjami in delom. Seveda bodo morale primakniti kaj tudi delovne organizacije iz dolenje-topliškega področja, pa tudi kočevski rudnik, ki je kriv onesnaženja Radešce, bo treba pozvati k sodelovanju, so

menili občani. Predstavnik Vodovoda iz Novega mesta je povedal, da bo novi vodovod lahko zgrajen, če bo vreme naklonjeno, že do maja. Kolektiv zdravilišča je sklenil prispevati 1 milijon dinarjev v gotovini in 4 milijone kot kredit. Nato so se precej kritično pomenili še o kmetijstvu in novem zakonu o gozdovih.

Kot delegata za občinsko konferenco SZDL sta bila izvoljena FRANC MLINAR in JOZE PERSINA.

Manj kot 10.000 dinarjev nobenemu vajencu!

Z nedavno sprejetim občinskim odlokom je določeno, da ne sme dobiti noben vajenec v novomeški občini manj kot 10.000 din mesečne nagrade. To je hkrati spodnja meja za nagrado vajenca, ki se uči prvo leto. Ne manj kot 14.000 din mora dobiti vajenec, ko je v drugem letniku in najmanj 20.000 din, ko se uči tretje leto. Samostojni obrtniki morajo vajencem plačevati nagrade v višini povprečnega zneska nagrad, ki jih plačujejo družbene organizacije svojim vajencem.

Ste že videli Zvezdico Zaspanko?

Ste že slišali o lutkovni igrici »Zvezdica zaspanka«? Morda ste jo videli na lutkovnem odru, ali slišali v radijski priredbi. Če ste to zamudili, jo boste v kratkem lahko videli na filmskem platnu.

»Zvezdico zaspanko« in vse, kar se ji je primerilo, si je zamislil Franc Miličinski - Ježek. Ljubljansko lutkovno gledališče se je zanjo navdušilo, pravljica Zvezdica zaspanka je bila tudi že med gledalci v Nemčiji in Romu-

niji. Kako ne bi prišla še na filmsko platno! Scenarij je napisal avtor igrice sam, film pa so posneli pod režijem vodstvom Jožeta Pengova in Črta Skodlerja. Nastal je prvi domači celovečerni barvni lutkovni film »Zvezdica zaspanka«! Namenjen je našim najmlajšim, pa tudi starejšim ne bo razočaral. V Novem mestu ga bodo predvajali od 2. do 7. januarja v kinu KRKA. Mamice, ne pozabite in pripeljite svoje malčke! SF

Novomeška kronika

■ PRVI IZMED štirih novih stolpičev v Koloniji je že gotov. Danes bo tehnični preizkus, v ponedeljek pa bodo verjetno ključ dobili v roke novi stanovanjci. Naselje na Mestnih njivah se bo tako povečalo za 24 družin.

■ OSNOVNA ŠOLA NOVO MESTO pripravlja za novo leto otrokom lepo slavo. 30. decembra bodo učenci od 1. do 5. razreda pod novoletno jelko v razredih izvajali kratak program. Učenci 6. in 7. razreda si bodo ogledali pravljico igrice Princiska in svinjski pastir, nato bo v šolskih prostorih čajanka. Šolarji iz vseh osmih razredov pa bodo imeli skupno novoletno proslavo z veseljem sporno in rajanjem. Novoletne prireditve se bodo izvršile v prostorih šole od 9. dopoldne do 19. zvečer.

■ V NEDELJO POPOLDAN je okoli 16.30 na Glavnem trgu močno pošlo. Kdor je bil v bližini se je zdržnil, nekateri pa so tudi poskočili pol metra od tal. Opaziti je bilo mlajše fante, ki so pred trgovino Pogača, vrgli ob tla nek predmet, nato pa zbežali v ozko ulico proti Domu JLA.

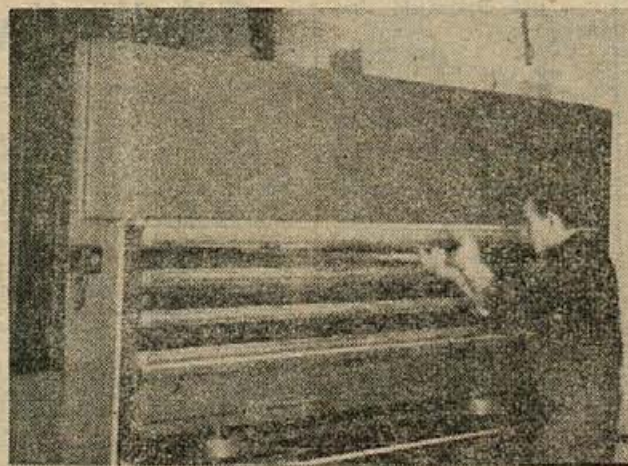
■ TRŽNICA ZA SEJMARJE ali tržnica za prodajo živil? Takšno vprašanje se vsiljuje vsak ponedeljek in petek, ker prodajalci volnenih nogavic, čevljev, pletenih jopic in raznih ničevih okraskov za

vzemajo vedno več prostora. Kmetice prodajajo živila že na tleh, ker pulte zasedajo omenjeni prekupevalci, nemalokrat pa opazi gospodinja šele doma, da je s spodnjim robom plašča obrisala posodo smetane, ki jo je imela kmetica na tleh! Kje so organi tržne inšpekcije in zakaj ne preganjajo prekupevalcev s čevlji, volnenimi izdelki in bižuterijo, ki so se razšopirili na tržnici!

■ OBROBNE ULICE IN DVORISKA naselij (Nad Milni, Kristanova, Majde Sile) in dovozne poti so zelo slabo vzdrževane. Prebivalci čutijo to zlasti v deževnem vremenu, ko je povsod dovolj blata. Komunalno podjetje teh ulic ni dolžno vzdrževati in le na posebno prošnjo nasuje včasih gramoz. Kaj storiti? Morda bi le kazalo urediti to s sodelovanjem hišnih svetov?

■ PROMET ČEZ MOST je bil 21. decembra malo pred 7. uro jutraj za okoli 10 minut popolnoma zaprt. Dva kamijona se nista mogla srečati in sta vozila za nekaj časa popolnoma zaprla. Z obeh strani se je nabralo precej vozil. En kamion so z avtomobilskim dvigalom počasi dvignili in odvrnili na pločnik, da je lahko drugi odpeljal mimo.

■ IZREDNO DOBRO JE BILA v ponedeljek založena novomeška tržnica. Zgornji del je bil kot je zadnje čase že v navadi preplavljen z raznim kramarskim blagom od čistilnih sredstev, jastike, kipev in okraskov za jelko do copat in prtičkov. Na spodnjem delu tržnice pa so prodajali jajca po 100 din, solato po 250 din, fižol po 300 do 350 din kg, mleko po 130 din, smetano v skodelicah po 230 din, orehe po 300 din »firkl«, kisto repo po 160 din kg, kisto zelje po 180 din kg, motovilac na merice po 60 din, radič na merice po 70 din in spinačo na merice po 70 din. Mlade smreke so letos precej dražje kot lani, saj izpod 300 din ni dobili nobene.

PODGORJE izpolnilo plan

Sentjernejsko mizarsko podjetje PODGORJE čedalje bolj izboljšuje delovne pogoje. Vsako leto nabavijo tudi kakšen nov stroj. Na sliki vidimo hidravlično stiskalnico za furniranje, ki je pomembna pridobitev za 14. decembra izpolnil letni plan zaračunane realizacije v znesku 200 milijonov dinarjev. Prizadevni 61-članski kolektiv bo brez težav do konca 1965 uresničil tudi plan vnovčene realizacije. S prodajo svojih izdelkov nimajo posebnih težav, delajo pa največ kosovno pohištvo (kombinirane omare) in kompletne spalnice. (Foto: Polde Miklič)

Prodajalna konfekcije pri mostu

IMA VELIKO IZBIRO

moških, ženskih in otroških oblačil po ugodnih cenah!

UPOKOJENCI

bomo SILVESTROVALI

v soboto, 1. januarja, v prostorih Doma JA v Novem mestu. Članice in člani društva - v ljudno vabljeni!

ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE NOVO MESTO

priredi 27. decembra 1965 ob 19. uri v Domu ljudske prosvete v Novem mestu

javno oddajo PIONIRJI PRIPOVEDUJEJO

Sodelujejo:

1. Sentjernejski pevski oktet
2. Pionirski odredi 13 osnovnih šol iz novomeške občine.

Pripovedovanje bodo življali z barvnimi diaposnetki in s kratkimi filmi. Vstopnina 300 in 200 din. Vstopnice so na prodaj pri Zavodu za kulturno dejavnost, rezervirate jih lahko na tel. 21-510.

Vso srečo v letu 1966!

Dolenjski fantje Jože Kolenc, doma iz Zaloga pri Skočjanu, Alojz Mavser iz Vel. Ceroveca, Alojz Skolj z Blata pri Trebnjem, Stefan Rutar iz Žužemberka in Martin Povše iz Smartnega pri Litiji, zdaj vojaki v Banja Luki, pošiljajo za novo leto iskrena voščila vsem bralcem Dolenjskega lista, domačinom in prijateljem.

**„JOŽE,
LE PIJ“**

Slovinci smo gostoljubni ljudje. Radi ponudimo kozarček žganja ali vina. Zelo smo srečni v prazničnih dneh, zlasti pred novim letom, ko prejemo čestitke. Lepo ti je pri srcu, ko vidiš, da se te je spomnil ta ali oni znanec in ti zaželelo obilo sreče.

V prazničnih dneh pred novim letom pa se pismonoše bolj kot kadarkoli šibijo pod težo napolnjenih torb. Tisoče čestitk je treba raznesti naslovnikom in na stotine zavojev z različnimi dobrotami.

Ljudje smo pač takšni, da radi delimo svojo srečo z drugimi. To velja še posebej za čase pred novim letom, ki so tako lepi! Nič čudnega torej, če težko otovorjenega pismonoša (naj mu bo ime na primer Jože) pri vsakih vratih, kjer se ustavi s čestitkami, silijo: »Pij Jože, pij, le pij!« Pa mu ponujajo pri enih vratih silce žganja, pri drugih liker, pri tretjih kozarec črnega vina, pri četrtyh belega in tako naprej.

Ali si lahko predstavljate, kakšen želodec in organizem mora imeti človek, da vse to prenese? Ali se zavedate, koliko časa porabi pred mnogimi vrati s pripovedovanjem, da ne sme piti, da bo pijan, da ima še polno torbo, pisem in denarja, da ima pred seboj še 12 km poti in tako naprej. Le redko kdo ali pa nihče pa se ne spomni, da bi rekel: »Prigrizni Jože, gotovo si oslabil od mnogih korakov!«

Ne ponujajmo pismonošem pijače, saj je to prepovedano z zakonom!

ŠAH

Bizeljsko premagalo Brežice

Nedavno so brežiški šahisti gostovali na Bizeljskem, kjer so se pomerili s tamkajšnjim moštvom in izgubili s 3 in pol : 5 in pol. Člani so na sedmih deskah igrali neodločeno 3 in pol : 3 in pol, pionirke in pionirji iz Brežice pa so srečanje izgubili. Domačini so na dvoboju povabili tudi gledalce.

DVOBOJ ŠD NOVO MESTO : JLA NOVO MESTO

V nedeljo, 19. 12. 1965, so novomeški šahisti odigrali prijateljski dvoboj na 20 deskah s pripadniki JLA Novo mesto v počastitev njihovega praznika 22. decembra. Šahisti Novega mesta so zmagali z veliko prednostjo 17 in pol proti dva in pol točkami, kar pa ni nič čudnega, saj so Novomeščani igrali s močno ekipo, medtem ko so bili zastopniki JLA po večini sami brezkatégorijski. Za Novomeščane sta izigubila le Klobučar S. na 16. deski in Peterle na 19. deski, na 1. deski pa je m. k. Igor Penko remiziral z Bijelanovičem v ostri poziciji, ki bi verjetno predložit traja, ni pa na rezultat dvoboja več mogla vplivati.

Zelja obojih šahistov je bila, da bi ti dvoboji ostali tradicionalni in da bi se sestali še kdaj v letu, recimo na Dan vstaje Slovence.

TURNIR ZA DOSEGO II. KATEGORIJE

Turnirja za doseg druge kategorije se udeležuje 12 šahistov tretjekategorikov. Med njimi je 5 mladincev. Po odigranih 5 kolidih vodi Jenko Franc s 4 točkami, na drugem mestu je Tone Sporar s 3 in pol točkami, tretji je Lado Mrvar s 3 točkami in eno prekinjeno partijo verjetno v remi položaju, 4-7. mesto pa si dele s 3 točkami Stokanovič, Osič, Memić in Karpljuk, osmi je Tone Kranjc z dva in pol točkami in devet Franc Vene z 2 točkami in prekinjeno partijo z Mrvarjem. Ostali trije (Bavbar, Kobe in Plečnik) so zaostali in verjetno ne bodo mogli nastopiti.

Brežiški rokometiši brez počitka

5. decembra se je v tivolski dvorani doma športov v Ljubljani pričelo zimsko rokometno prvenstvo Slovenije, na katerem sodeluje 12 ekip, razdeljenih v dve kvalitetni skupini. Brežičani so se do zdaj v A skupini srečali z Ormožem in izgubili z 19:14 (8:3) in istega dne tudi z ljubljanskim Slovanom s 15:9 (8:3). Porazi trenerja brežiških rokometišev ne vznemirjajo, saj so na dosedanjih teknah igrali predvsem novinci. Tekmovanje v zimski ligi ima v glavnem namen, da igralci ohranijo kondicijo in da se za tekmovalno pripravo novi.

Na sestanku rokometne sekcije je TVD Partizan Brežice, ki je bil 2. decembra v društveni telovadnici, je trener Darko Šetinc rekel: »Moška rokometna sekcija ima trenutno 18 igralcev, ki pridejo v poštve za tekmovalje v zimski ligi. To so: T. Kostanjšek, I. Glogovšek, V. Stangelj, M. Blatnik, J. Držič, I. Bršec, T. Kukovič, P. Rovar, P. Svetec, S. Vorkapič, K. Degen, Z. Jurišič, V. Logar, V. Lešnik, R. Avsec, V. Brglez in D. Šetinc. Isti igralci pridejo v poštve tudi za spomladansko tekmovalno sezono v članski in mladinski vrsti.

Prvič je zagotovljeno, da imajo vsi igralci redno zimsko vadbo. Brežičani imajo treninge v torkih in petek (člani) in mladinci v četrtek. Igralci, ki študirajo v Ljubljani in Mariboru, trenirajo pri tamkajšnjih klubih. V zimski ligi bomo odigrali 10 tekem, po možnosti bodo vsi prišli na vrsto.«

BREŽIŠKO ŠPORTNO SREČANJE V POČASTITEV DNEVA JLA

V počastitev dneva Jugoslovanske armade je bilo preteklo nedeljo v Brežicah športno srečanje med ekipami garnizona iz Čerkelj kot prireditelja. Brežičani in Krškini. Nastopili so šahisti, kegljaci in strelci. Predstavnik garnizona podpolkovnik Orlić ter Sadil Vlačav sta izrazila željo, da bi tako srečanje postalo tradicionalno in pogostejše. Rezultati športnega srečanja so povprečni.

Ljubezenske bolečine redijo

Evropejci vse preveč jemajo. To je rezultat raziskovanj svetovne zdravstvene organizacije (WHO). Vse kaže, da ta dobri tek večine Evropejcev povzroča čezmerno rejenje. Iz tega nastajajoče bolezni, obolenja in motnje so številne. V večini primerov jih uspešno premagamo, in sicer ne s stradanjem, temveč predvsem s pravilno izbiro hrane.

Izvedenci so se v raziskovanju za pravilnejšo prehrano poslužili vseh sredstev in poti. Skupino raskovalcev svetovne zdravstvene organizacije je tvorilo 22 strokovnjakov iz vseh evropskih dežel.

Vzroki, ki povzročajo rejenje, so po mnenju nekoga hamburgskega profesorja naslednji:

- velika količina hrane,
- boljša kvaliteta,
- višji življenjski standard.

Vse to sili Evropejce, da več jedo, kot je potrebno.

Naslednji razlog, ki ima psihološko ozadje, pa je reakcija na tisto pomanjkanje živeža, ki je trpinčilo človeštvo v zadnjih vojnih in prvih povojnih letih. Razen tega vpliva tu še nepravilna vzgoja, nezdrava hrana in — življenjska razočaranja.

Tako tudi ljubezenske bolečine vodijo k debelosti, kot je presenetljivo ugotovil neki francoski strokovnjak.

Presenetljivo je tudi, da kljub temu mnogi Evropejci težijo zaradi nezadostne hrane. To pa zato, ker kuhajo enolično.

A. ARKO

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJE

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Franc Brulc in Avguštin Avbelj, člana kolektiva Veterinarske postaje v Žužemberku; Franc Senica, član kolektiva PLM Žužemberk; Martina Likar, članica kolektiva KZ Žužemberk, Danica Gorenšek, gospodinja iz Žužemberka; Marija Mrvar, delavka iz Žužemberka; Anton Pucelj, član kolektiva Cestno podjetje v Novem mestu; Anica Vidmar in Terezija Tekavčič, članici kolektiva osnovna šola Smihel; Iva Kostelc, Terezija Suštarščič, Jožeta Pograjc, Marija Kozelj, Marija Kužnik, Olga Guidovec, Slavka Mirič, Ivanka Grivec, Ivanka Kastelic, Zlata Zupančič, Franc Rajc, Fanika Kubej in Ivan Gliha, člani kolektiva Iskra Žužemberk; Ana Perko, gospodinja iz Žužemberka; Terezija Krakar, gospodinja iz Žužemberka, Tilka Pucelj, gospodinja iz Podgozda, Fanika Baša, gospodinja iz Žužemberka; Amalija Ivanc, gospodinja iz Drašče vasi; Ivanka Kralj, gospodinja iz Malih Robov; Jožeta Zalcitlj, gospodinja iz Klečeta; Angela Mrvar, gospodinja iz Drašče vasi; Franc Pograjc, posestnik iz Poljan; Olesja Pakj, članica kolektiva Zdravstvena postaja Žužemberk; Franc Murn, član kolektiva Cestno podjetje Novo mesto.

nje med ekipami garnizona iz Čerkelj kot prireditelja. Brežičani in Krškini. Nastopili so šahisti, kegljaci in strelci. Predstavnik garnizona podpolkovnik Orlić ter Sadil Vlačav sta izrazila željo, da bi tako srečanje postalo tradicionalno in pogostejše. Rezultati športnega srečanja so povprečni.

V šahu je zmagala ekipa Krškega, ki je zbrala 6 točk, sledje Brežice 3,5 in garnizon 2,5.

Strelci: Zelo dobre rezultate so dosegli strelci Krškega, ki so zbrali 768 krogov, najboljši med posamezniki so bili Getmek (87), Zibert in Breznikar.

V kegljanju so bili doseženi naslednji rezultati: garnizon je podrl 302 kegla, ekipa Krškega je bila druga z 293 podrtimi kegli. Brežice tretje z 280 podrtimi kegli. Med posamezniki je bil najboljši Runovec iz ekipe Krškega, ki je podrl 52 kegljev. Sledje Vodopivec 51, Gradšč in Kodela.

Odslej TD »Rudar« Senovo

Telovadno društvo Partizan Senovo se bo preimenovalo v TD »Rudar« Senovo. Člani tega društva pa tudi prebivalci menijo, da bo novi naslov za društvo primernejši, saj deluje društvo v domačem senovskem revirju. Tudi člani društva so večidel zaposleni v rudniku. Novi naziv »Rudar« Senovo bo hkrati vseboval dolgoletno tradicijo kraja.

R. K.

ZDAJ NI ČAS ZA BESEDIČENJA!

Odbojkarji v NOVOTEKSU- kaj pa drugi?

Končno je prišla prva vesela vest! V močno aktivni zimski sezoni novomeškega Partizana so se pokazali prvi sadovi. Pohvale za to grede Novoteksu, saj je njegov upravni odbor sprejel v svoje vrste odbojkarstvo moštvo Partizana. To pa bo, kakor upajo, v novomeškem največjem športnem društvu, ugodno vplivalo še na druge gospodarske organizacije. Mislijo predvsem na INIS in KRKO, kamor naj bi po predvidevanjih prišli še košarkarsko in rokometno moštvo. Kako bosta ukrepala ti dve organizaciji, zaenkrat se ni nič znanega. Upamo lahko le, da bosta šli po sledih Novoteksa, ki je pokazal izredno razumevanje za novomeški šport.

Kakor se sliši, pa Novoteks ne namerava ostati le pri sprejetju odbojkarjev v svoj kolektiv. Novoteks bo skušal pritegniti v svoje vrste čimveč novih, mladih in talentiranih odbojkarjev. Če bodo hoteli uspeti, potem bodo morali dobiti tudi trenerja. Dela mu gotovo ne bi zmanjkalo, zraven tega pa bi lahko skrbel še za rekreacijo zaposlenih v novomeški tekstilni tovarni. Sredstva za odbojkarje in za krepitev tega športa in rekreacije v podjetju bodo šla iz sredstev, namenjenih v reklamne namene. Saj odbojkarstva vrsta tudi je reklama! Po teh načelih bi se lahko odločili tudi oboje ostali podjetji. Inis in Krka, če nameravata sprejeti v svoje vrste novomeške športnike. Da tu ne bo večjih problemov, dovolj zgovorno priča primer kegljačev Pionirja, ki so hitro našli skupen jezik z matičnim podjetjem.

Zaenkrat smo torej na pol poti. Upamo lahko, da bodo tudi košarkarji in rokometiši dobili zatočišče v Inisu in Krki. Kaj bo potem ostalo od Partizana? Ne dosti. Kljub vsemu pa bo lahko z denarjem, ki ga zdaj dobiva, okreplil predvsem orodno telovadbo in jo skušal spraviti tja, kjer je bila pred leti. Zda je namreč že močno težko spraviti skupaj dobro vrsto pri moških in ženskah, ki bi nas zastopali na tradicionalnih gimnastičnih dvobojih s Karlovcem. Seveda pa bo prva naloga Partizana v novih razmerah pridobiti čimveč predšolskih in osnovnošolskih otrok, dobiti vsaj enkrat na teden prostor v eni izmed obeh prezasedenih telovadnic in začeti z včasih močno razgibanjo splošno vadbo, ki je in mora ostati prva delavnost partizanskih društev.

Medtem ko bo, kot vse kaže, Partizan s svojo prvo zamisljivo v letošnji izredno živahni smrtvi sezona prodira, pa bodo vse besede o novi športni dvorani, nujno potrebni za mesto ob Krki, ostale le neizpolnjene želje. Kljub temu, pravijo v upravi Partizana, je to morda za Novo mesto eden izmed najbolj potrebnih objektov. Na to nas opozarja vse večje število otrok s telesnimi hibanji, ki jih opazijo zdravniki pri vsakoletnih pregledih. Nad vse številnejšimi primeri bi se bilo vredno zamisliti Dvorana, v kateri bi bil dopolnilno lahko tudi šolski pouk telesne vzgoje, bi močno razbremenila sedaj do konca zasedeni telovadnici iz časov, ko je bilo v Novem mestu trikrat manj prebivalcev. Toda kje dobiti denar za novo dvorano? Pri Partizanu imajo tudi za to vprašanje pripravljen odgovor: nekaj bi morali dobiti od sredstev športne prognose, ki so posebej namenjene za gradnjo novih športnih objektov, en del denarja bi dobili od davka na alkoholne pijače, saj je tudi tu določen odstotek namenjen za šport in telesno vzgojo, en del bi gotovo prispevala tudi občinska skupščina že s tem, da bi malenkostno dvignila sredstva, namenjena za Partizan, saj bo odslej nekaj športnih panog v gospodarskih organizacijah.

Precej denarja bi lahko dobili tudi, če bi prodali sedanji Dom JLA, katerega lastnik je Partizan. Precej sredstev bi lahko prispevala novomeška podjetja. To res ne bi bilo težavno: namesto za noveletne čestitke, za kar imajo gotovo namenjen del sredstev, bi dali ta denar za gradnjo nove športne dvorane. Morda ne bi bilo slabo, ko bi ustanovili kar poseben sklad za zbiranje prispevkov, morda na ta način, kot za gradnjo nove ljubljanske bolnišnice.

Vedno so se dogajale nesreče. Sedaj, v dobi vse bolj razvijajoče se motorizacije, beremo in slišimo vsak dan o prometnih nesrečah s smrtnim izidom, največ pa je težkih poškodb. Skoraj vedno je poškodovanec razen drugega dobil tudi udarec po glavi. Pri tem so več ali manj prizadeti možgani.

Najlažja oblika poškodbe možgan je pretres. Najznačilnejši znak je nezavest, ki traja različno dolgo. Če traja do 10 minut, gre za lahek pretres, če traja do nekaj ur, je srednje težek pretres, če pa traja čez en dan, je pretres zelo težak. Pri vseh treh stopnjah srce bije počasneje. Bolnik se zbujati iz nezvesti počasi, ne spominja se, kaj se je z njim zgodilo. Ta značilna pozaba na dogodek potrjuje diagnozo. Kmalu bolnik bruha, se poti in boli ga glava. Bolezen ostane navadno brez posledic, čeprav boli glava nekaj tednov ali mesecev, čeprav delo na soncu in v vročini škoduje tudi še pol leta in čeprav imajo bolniki ta čas tudi vrtoglavico pri napornejšem delu ali pri pripogibanju.

Pritisk na možgane je naslednja oblika poškodbe možgan, ki nastane zaradi krvavitve v lobanjo. Kri odrija možgane, saj so mehki. Značilno je, da najprej ni nič posebnega po poškodbi, torej poteče nekaj časa, dokler se razvijejo znaki bolezni. Temu pravimo interval. Počasni se pojavi razširjena zenica in ohlapnost obraznih mišic na poškodovani strani, na nasprotni pa odpoveda roka in noga. Hkrati se pojavljajo napadi, podobni božjastnim, in pozneje nezavest. Interval je lahko dolg nekaj ur do dva dni. Včasih znaki niso tako zelo jasni, namesto popolne odpovedi roke in noge so lahko le samo delne okvare ali trzanja in drugi znaki, če je krvavitev manjša ali pa med različnimi možganskimi mrenami.

Udarina možgan je najtežja taka poškodba, kjer so znaki zelo različni. Nezavest je skoraj vedno, pojavljajo se krči, intervala ni, izpadejo te ali one delavnosti možgan, npr. ohromitve se pojavijo, motnje v govorenju, duševne motnje, pa še drugi znaki.

Da bi bila slika vsega tega popolna, moramo spoznati še prelom lobanje. Navadno gre za prelom lobanjskega dna, redkeje svoda. Tipični znaki so: krvavitve iz nosu, ust, ušes in v okolico oči. Temu pravimo očalasta krvavitev, ker izgleda, kakor bi poškodovanec imel debela očala. K temu se pridružijo znaki okvar možganskih živcev. Včasih teče iz nosu in ušes tudi možganska tekočina.

Vse te možganske poškodbe imajo lahko dalj časa trajajoče posledice, nekatere so celo trajne. Stalni glavoboli, vrtoglavica, duševne spremembe, okvare živčnega sistema, ki ni odvisen od naše volje, vse to so manj pomembne in začasne posledice. Tudi hitra utrujenost, zmanjšuje volje do dela, razdražljivost, pozabljivost in spremembe značaja in vedenja spadajo sem. Težka posledica pa je nedvomno božjast s svojimi redkejšimi ali pogostnejšimi napadi, ki počasi spreminjajo bolnika v duševnega bolnika, ki za svoje početje ni več odgovoren.

Razumljivo je, da vsaka najmanjša poškodba glave pri taki ali drugačni nesreči spada takoj po najkrajši poti v bolnišnico, kjer ugotove stanje in diagnozo ter odrede ustrezno zdravljenje.

Dr. B. O.

Nagradno tekmovalje »Pionirja«

Na kegljišču Pionirja teče za nimbo nagradno tekmovalje kegljačev za nagrade kegljaškega kluba Pionir. Tekmovalje bo zaključeno 8. januarja z zaključnim tekmovaljem vseh, ki bodo dosegli enak rezultat. Organizator je pripravil dvajset lepih nagrad, ki si jih bo razdelilo dvajset najboljših razvrščenih posameznikov. V dosedanjem tekmovalju na tri lučaje v polno vodijo manj znani tekmovalci, doseženi pa so bili dobri rezultati, saj je celo mladinec Drenik na drugem mestu s 23 keglji. V vodstvu je manj znani tekmovalce Dolničar, Toplec Smalc s 26 keglji, sledijo Drenik in Zidanek s 25, Bradarč 23, Barbič, Durič, Vento, Junter, Sobar in Senčar po 22 kegljev.

(en)

Vsem belokranjskim
kmetovalcem vošči vso srečo
v novem letu

Kmetijska zadruga **METLIKA**

PRISRČNA NOVOLETNA VOŠČILA
POŠILJA OB VSTOPU V 1966. LETO

KNJIGOVODSKI CENTER
ČRNOMELJ

TAPETNIK — VALJČNI
MLIN — PARNA PEKAR-
NA — BRIVSKO FRIZER-
SKO PODJETJE

Belokranjska železolivarna in strojna tovarna

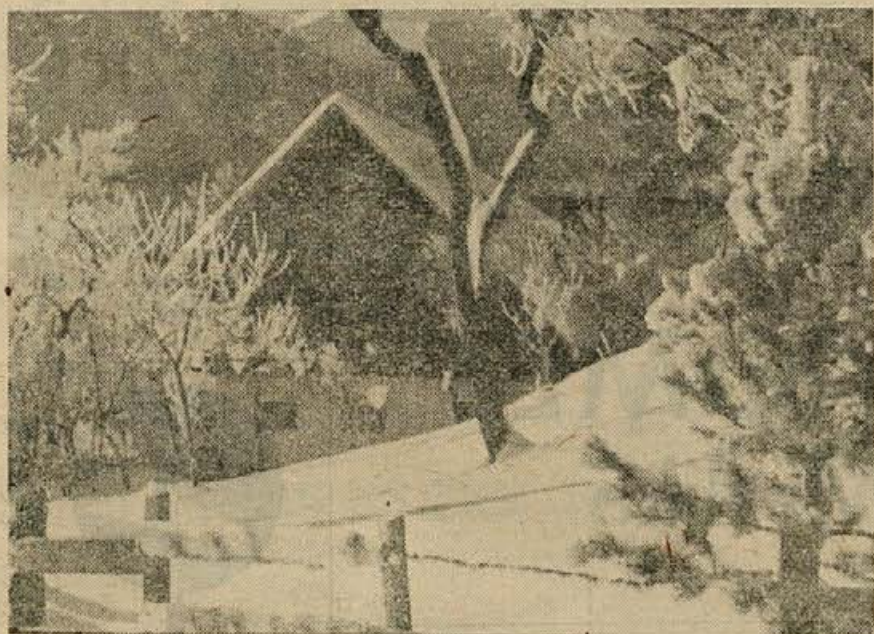
BELT
ČRNOMELJ

pozdravlja svoje poslovne prijatelje in sodelavce, želeč jim v
letu 1966 še mnogo uspehov! Prebivalcem domače občine pa
vošči kolektiv BELTA in jim želi vse najlepše!

VSO SREČO
V NOVEM LETU
ŽELI

DELOVNI
KOLEKTIV
PODJETJA

KOVINAR
ČRNOMELJ

Svoje usluge priporočamo tudi
v prihodnjem letu!

Vsem strankam, potnikom na naših
avtobusih in vsem delovnim ljudem želimo
srečno in zadovoljno leto 1966!

AVTOPROMET — TUZEMSKA ŠPEDICIJA

GORJANCI - NOVO MESTO - STRAŽA

Naši novoletni
pozdravi z najlepšimi
željami veljajo
vsem delovnim
ljudem naše

domovine, zlasti pa
občanom s področja
Suhe krajine
in Šentjerneja
z okolico!

ISKRA

TOVARNA KONDENZATORJEV ŽUŽEMBERK
TOVARNA UPOROV ŠENTJERNEJ

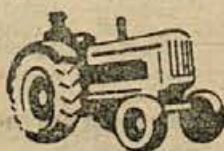
Zahtevajte izdelke

DANA

MIRNA
na Dolenjskem

PRIJETNO PRAZNOVA-
NJE NOVEGA LETA
IN VSO SREČO
V PRIHODNJE
ŽELI DELOVNI
KOLEKTIV DANE!

KMETIJSKA ZADRUGA
ŽUŽEMBERK

vošči zadovoljno
in uspehov polno
leto 1966
vsem kmetovalcem
iz Suhe krajine!

Delovni kolektiv
KOMBINATA LESNE INDUSTRIJE

INLES
RIBNICA

vošči uspehov polno leto 1966 vsem občanom
domače občine, delovnim kolektivom v gospo-
darstvu in družbenih službah!

TRGOVSKO PODJETJE

JELKA
RIBNICA

Vse belokranjske kmetovalce, zla-
sti pa one, ki živijo na območju
domače občine, pozdravljamo z
željo, da bi njihova prizadevanja
rodila v letu 1966 še obilnejše
sadove! Vsakemu posebej želimo
uspehov, sreče in zadovoljstva!

KMETIJSKA
ZADRUGA
ČRNOMELJ

Zdravstveni
dom
TREBNJE
in lekarna

se priporoča za nakup v vseh
svojih prodajalnah ter cenjenim
strankam želi
vso srečo v prihodnjem letu!

Vso srečo v novem letu!

Vsem tovarišem in tovarišicam, ki se na našem področju ukvarjajo s kmetijstvom, želimo v novem letu boljših delovnih uspehov in še več sodelovanja z zadrugo!

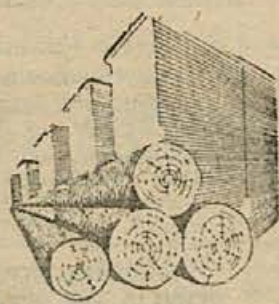
KMETIJSKA ZADRUGA BREŽICE

Delovni kolektiv
LESNO PREDELOVALNE INDUSTRIJE

LEPIS

SUHOR pri Metliki

POSILJA OB VSTOPU V LETO 1966
ISKRENE ČESTITKE Z NAJLEPSIMI ŽELJAMI
VSEM SVOJIM POSLOVNIM SODELAVCEM
TER KOLEKTIVOM NA PODROČJU
BELE KRAJINE!

SREČNO NOVO LETO ŽELIMO

AGRO-SERVIS

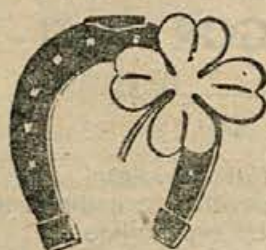
Prisrčna novoletna voščila pošilja vsem
prebivalcem SPODNJEGA POSAVJA

kolektiv

**PODJETJA ZA POPRAVLJANJE
VOZ DOBOVA**

Zahtevajte v vseh trgovinah naše kvalitetne in cenene konfekcijske izdelke, zlasti nedrčke in otroško konfekcijo!

SVOJIM ODJEMALCEM, POSEBNO PA POTROŠNIKOM, VOŠČI
VSO SREČO V LETU 1966 DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA

KOMET
Metlika

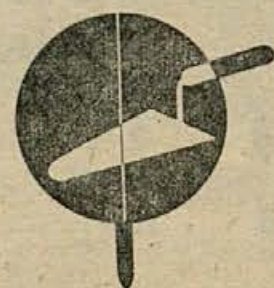
BREŽICE

obrat Agrotehnike
Ljubljana

vošči
v novem letu
vso srečo vsem
delovnim ljudem!

**OBRATNO KOMUNALNO PODJETJE
ČRNOMELJ**

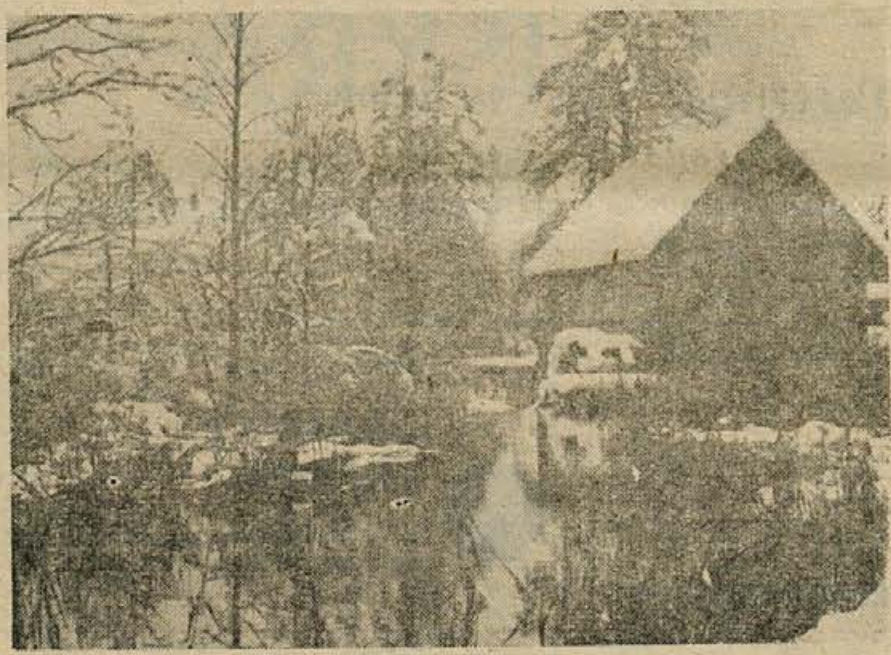
želi srečno, zadovoljno in
uspešno novo leto!

Novoletnim voščilom
se pridružuje
tudi kolektiv

splošnega kovinskega
podjetja

KOVINA
Bizeljsko

KOLEKTIV

**BELOKRANJSKEGA GRADBENEGA
PODJETJA ČRNOMELJ**

se tudi v prihodnjem letu priporoča za naročila,
katera opravi solidno, v dogovorjenih rokih in po
zmernih cenah! Prisrčna voščila veljajo vsem po-
slovnim prijateljem ter delovnim ljudem iz Bele
krajine!

**BELOKRANJSKA
TRIKOTAŽNA
INDUSTRIJA**

Najlepše želje
za nadaljnji
napredek na vseh področjih pošilja delovnim kolektivom
Dolenjske, Bele krajine in Spodnjega Posavja

kolektiv

RUDNIKA KOČEVJE

SREČNO NOVO LETO!

BETI Metlika

Z OBRATI V ČRNOMLJU, DOBOVI
IN MIRNI PEČI

iskreno vošči kar največ sreče
in zadovoljstva vsem delovnim
ljudem naše domovine! Prav
tako pošilja tople novoletne po-
zdrave svojim poslovnim prija-
teljem doma in v tujini.

Mnogo uspehov v letu
1966, osebnega
zadovoljstva in napredka
želi delovni kolektiv
industrije transport-
nih sredstev
in opreme

ITAS
Kočevje

TOVARNA USMERNIŠKIH NAPRAV

ISKRA

Novo Mesto

želi ob vstopu v leto 1966
vsem delovnim ljudem na-
še domovine novih uspe-
hov pri delu, občanom in
vsakemu posamezniku pa
mного sreče in osebnega
zadovoljstva!

Vso srečo v prihodnjem letu voščijo
in se priporočajo:

**Računovodski biro
KOČEVJE**

LJUDSKA RESTAVRA-
CIJA - VULKANIZA-
CIJA - DUR RUDNIK -
KINO JADRAN -
VZGOJNO VARSTVE-
NI ZAVOD - LJUDSKA
KNJIŽNICA - DOM
TELESNE KULTURE -
KEGLJAŠKI KLUB

Svojim poslovnim
prijateljem in znancem
se toplo priporočamo
tudi v novem letu,
hkrati pa voščimo vsem
Belokranjcem!

**LESNA
PREDELOVALNA
INDUSTRIJA**

ZORA
ČRNOMELJ

Voznika je streslo, konja pa sta poginila

V četrtek, 16. decembra, se je pripetila na Dolnjem Mokrem polju pri Senti Jerneju huda nesreča. Električni tok je ubil par konjev. Še sreča, da ni bilo človeških žrtev, saj se je to zgodilo v neposredni bližini vagona, kjer stanuje mnogoštevilna ciganska družina.

Kako je prišlo do nesreče, pripoveduje Anton Luzar iz Dol. Mokrega polja takole:

»Ta dan sem šel v gozd obsekavat gable za kolje in drva. Ko sem odsekaval precej dolgo vejo, je ta oplazila žico in jo pretrgala. Ne da bi pomislil na nesrečo, ki se lahko zgodi, če kdo stopi na pretrgano žico, sem samo stekel domov po kolo ter se nemudoma odpeljal v Senti Jernej na elektro obrat prijavit nezgodo. V zmedenosti nisem pomislil na to, da bi koga prosil, naj slučajne mimoidoče opozori na nevarnost...«

In kaj pravi Jože Mesoje-dec, lastnik konjev, prav tako iz Dol. Mokrega polja:

»Nič hudega slučaj sem okrog enih popoldne napregel konje in niti pomislil nisem, da jih napregam zadnjič. Odpeljal sem se v gozd.

Po dobrih sto metrih vožnje se mi je kar na lepem zgrudil priročni konj. Hitro sem skočil z voza ter mislil odpeti šrango, pa me je močno streslo. Takoj nato je bil na tleh tudi drugi konj. Sedaj vem, da bi lahko tudi mene ubilo...«

Konji so mi bil glavni vir dohodkov in sedaj se počutim kot bi mi kdo noge posekal. Konj nisem imel zavarovanih, zato mi bo moral Luzar kupiti druge. Težko je zahtevati od sosedov tako vso to, posebno še, če je to največji revež v vasi. Škode pa

vendarle ne morem trpeti sam zaradi njegove malomarnosti. Drži, da je hotel nemudoma popraviti kar je zakrivil, moral pa bi vseeno koga postaviti za stražo!»

In kaj poročajo drugi sosedje in vsi, ki poznajo oba gospodarja?

— Nesreča je posebno prizadela Luzarjevo družino, kajti on bo moral povrniti 700.000 dinarjev ali kupiti druge konje. Kje dobiti toliko denarja? Prodati nima kaj, in če proda svojo živino, ne bo dobil toliko za njo. Zemlje pa tudi ne more

prodati, saj so tu še otroci in bolna gospodinja. Ze sedaj so ga bicalne razne nesreče v svinjari in hlevu, poslopje pa se mu takorekoč podira.

Nastal je resen socialni problem, za katerega se bo morala pozanimati družba. Morda bi tudi Socialistična zveza ali pa Rdeči križ lahko organizirala zbiranje akcije za prizadeto družino. Sam sem pripravljen prispevati 5.000 dinarjev in mislim, da nisem edini, ki bi lahko kakorkoli pomagal Luzarjevim.

POLDE MIKLIC

Znižana kazen za poneverbo in zlorabo

Kmetijskega tehnik »udvika Petka, bivšega uslužbenca Kmetijske zadruge iz Ribnice, je obsodilo Občinsko sodišče v Kočevju zaradi roneverbe in zlorabe uradnega položaja iz koristiljubja na dve leti in štiri mesece strogega zapor. Petek se je pritožil na Okrožno sodišče v Ljubljani, ki je delno ugodilo pritožbi in mu pred dnevi znižalo kazen na leto in šest mesecev

strogega zapor. Razen tega se leto dni po izteku kazni ne sme opravljati poklica, samostojne dejavnosti ali službe, ki je vezana na samostojno razpolaganje ali ravnanje z družbenim premoženjem; Kmetijski zadrugi Ribnica pa mora povrniti tudi 352.480 din.

Petek je bil obdolžen, da je prodal motor Unimog, last KZ Ribnica, za 150.000 din. Denar je obdržal zase, kljub temu pa je kupcu izročil pogodbo in blagajniški prejemek KZ. Zadruga je oškodoval še tako, da so soferji na račun »Z prevažali zanj ali za njegovo sestro, da je dal sredstva KZ za razne usluge, ki so jih delali posamezniki potem njemu in še več drugih poneverb ali z »ab. S takim delom je tudi grobo kršil izkazano za-

panje KZ in kvarno vplival na disciplino v delovni organizaciji. Zanimivo je tudi, da je bil obdolžen Petek, medtem ko je bil v postopku, spet na odgovornem položaju, saj je bil zaposlen kot poslovodja pri podjetju Trgograd v Ljubljani.

Povožena srna pri Kočevju

Na cesti med Srednjimi Lozinami in Jasnico pri Kočevju je avto spet povozil srno. Bojan Groboljšek iz Ruš pri Ljubljani je 16. decembra ob 17. uri podrl srno, ki mu je nenadoma skočila pred njegov fiat 750. Mrtvo srno je izročil LD Kočevje. Na avtu je škoda za nekaj manj kot 100.000 din.

Ukradene kokoši iz Rigone je prodajal na tržnici

Alojz Krklec iz Zagreba, delavec brez zaposlitve in že večkrat kaznovan, je pred nedavnim vnovič stal pred sodniki. Tokrat ga je novomeško okrožno sodišče obsodilo na 1 leto in 6 mesecev strogega zapor, ker je v Rigonah kradel kokoši.

Izkazalo se je, da je Krklec neke januarske noči opazil v Rigonah nezaklenjen kokošnjak in iz njega odnesel 5 kokoši, katere je dobro

prodal na zagrebški tržnici. Ko je bil marca spet brez denarja in sredstev za preživljanje, se je spomnil ugodne prilikočnosti v Rigonah ter se ponovno odpravil na pot. Tedaj je vdrl v zaklenjen kokošnjak Mihe Držića in mu odnesel 14 kokoši. Tudi te so pokupili v Zagrebu. Ko pa je tretjič prišel v Rigone z boršo in škato iz lepenke, so ga prijeli milničniki.

Na razpravi je tatvini priznal, vendar se je zagovarjal, da ni imel sredstev za preživljanje in da je bil prisiljen krašiti. Ker že njegovo prejšnje življenje kaže, da je bil vedno prijatelj zaslužkov na lahek in nepošten način, mu tudi v tem primeru niso verjeli, da bi bil prijel za delo, če bi ga dobil.

Mopedist v bolnišnici

Franc Medved iz Novega mesta se je 29. novembra z mopedom peljal po cesti v Veliki Bučni vasi. Pri odcepu za Kamenec je padel, si pretresel možgane, tako da so neznane osebe odpeljali v novomeško bolnišnico.

NESREČE

iz megle v kanton

10. decembra je voznik Mina Skrinar iz Brezine pri Brezicah na avtomobilski cesti pri Drnovem v megli prehitel tovornjak. Da bi se izognil vozu, ki mu je prišlo iznenada nasproti, je zapeljal v levo, pri tem zadel na zasneženi rob ceste, zadel v občestni kamen in vozilo mu je obrnilo v nasprotno smer. Poškodbe ni bilo, škoda pa je za dobrih 30 tisočakov.

Krmilo je odpovedalo

10. decembra je na avtomobilski cesti pri Poljanah voznik Geofizičnega zavoda iz Beograda Milutin Ljugojević zadel v skalni usek, ker mu je odpovedalo krmilo. Voznik je ostal nepoškodovan, na avtomobilu pa je za 80.000 din škoda.

Podrl pešca na avtomobilski cesti

10. decembra se je pripetila zelo huda nesreča na avtomobilski cesti pri Podgračnem. Italijan Giuseppe Orlandi je med srečavanjem s tovornjakom nenadoma zagledal na svoji desni pešca, ki je vodil kolo. Kljub zaviranju je pešca Antona Cirenkega iz Cirnika podrl in teže poškodoval. Ponesrečenec je 14. decembra podlegel v brežiški bolnišnici. Na avtomobilu je za več kot 200.000 din škoda.

Podrl je mostno ograjo

Antona Bevca iz Lutrškega sela je 17. decembra zjutraj na mostu čez Krko pri gradu Otočec zaradi ponedice začelo zanašati. Zadel je v ograjo in je podrl več metrov, vozilo pa se je obrnilo in obstalo na koncu mostu. Voznik je odnesel celo kožo na avtomobilu pa je za okoli 100.000 din škoda.

Zaneslo ga je pri zaviranju

Voznik Stane Gradišnik je 14. decembra pripeljal z avtobusom SAP Ljubljana na Partizansko cesto v Novem mestu in zavril. Pri tem ga je zaneslo v levo, tako da je pri odcepu ceste za stadion trčil v nasproti vozečega motorista Slavka Hočevarja iz Smarjskih Toplic. Motorist je bil laže poškodovan, na obeh vozilih pa je bilo za 55.000 din škoda.

Brez luči v vprežni voz

Jože Stojko iz Dobrušice je peljal na motorju Matijo Hočevarja iz Dobrušice. Vozil je brez luči; pri Artmanji vasi je na ovinku peljal po levi in se zaletel v vprežni voz Vinka Novaka iz Dobrušice. Voznik motorja in sopotnik sta padla po cesti, nanju pa motor, kjer so obležali. V novomeško bolnišnico so ugotovili, da imata oba hude poškodbe na glavi. Hočevar pa ima zlomljeno še ključnico. Na motorju je za 20 tisoč dinarjev škoda.

Avtomobil in kolesarka

17. decembra zjutraj sta na križišču pri bencinski črpalnici v Novem mestu trčila Jože Primc z osebnim avtomobilom in kolesarka Marija Jožef Kolesar. Voznik je vrgel na pločnik kjer si je poškodovala nogo. Odpeljali so jo v bolnišnico. Na obeh vozilih je za 40.000 din škoda.

Mopedist podrl pešca

Mopedist Alojz Vardjan iz Jančkovec je 17. decembra popoldan na Trgu svobode v Ormožju, ko je zavijal v stransko ulico, podrl Milko Vinski iz Kočevja pri Ormožju, ki mu je nenadoma skočila pred moped. Zaradi prekratke razdalje ni mogel zavreti. Milka Vinski si je zlomila nogo, mopedist pa je ostal nepoškodovan.

Zaradi poledice ga je podrsnil

Voznik Janez Kulovec je 17. decembra zjutraj na poledeneli cesti pri Jablanu ustavil svoj tovornjak, da bi lahko mimo njega zapeljal Jože Juračić s svojim tovornjakom. Juračić je zaradi poledice zaneslo v levo in je zadel s svojim zadnjim delom v tovornjak, ki ga je vozil Kulovec.

V vzratni vožnji ga je zadel

17. decembra je voznik Tone Rožančič okoli 15. ure v križišču pred bencinsko črpalco v Novem mestu, ko se je hotel umakniti prednostnemu vozu, zapeljal vzvratno na Cesto herojev in trčil v osebni avto Toneta Turenhera iz Ljubljane. Na Turenherjevem avtomobilu je za 50.000 din škoda, Rožančev pa je ostal nepoškodovan.

Hladilnik pod cesto

14. decembra popoldne je na avtomobilski cesti pri Lešnici odletel s tovornjaka hladilnik, ki ga je vozil Andrija Urban iz Bečje, levo kolo, nato ko mu je razneslo gumo. Hladilnik se je prevrnil po občestnem nasipu in obstal na travniku. Kolo je odletelo v milimetrovski osebni avtomobil Janeza Zora iz Kamnika, ki je uspel avtomobil ustaviti. Na obeh avtomobilih je škoda za več kot 300.000 dinarjev, na cesti za 30.000 din, voznika pa sta odnesla celo kožo.

S ceste čez nasip na travnik

Cveto Lovše iz Slovenske vasi je 17. decembra na avtomobilski cesti pri Karteljevem zaradi poledice zaneslo na bankino, od koder se je z avtomobilom prevrnila po nasipu na travnik. Voznik ni bil nič, na vozilu pa je za več kot 80.000 din škoda.

Zaneslo ga je na nasip

17. decembra je na avtomobilski cesti pri Karteljevem zaneslo zaradi poledice tovornjak, ki ga je vozil iz Ljubljane Jože Bukovec. Slednji je zavril, ker se mu je približeval avtomobil cestnega podjetja, ki je posiljal cesto. Bukovec tovornjak je zaneslo povprek čez cesto, s sprednjim delom pa je obstal na nasipu. Vozniku ni bilo nič, na vozilu pa je za več kot 70.000 din škoda.

Srno je podrl

Vozniku Stjepanu Haku je na avtomobilski cesti pri Dobruški vasi, ko je peljal iz Ljubljane proti Zagrebu, iznenada skočila pred poltovorni avtomobil srna. Čeprav je zavril, je zadel srno s prednjim delom avtomobila in ji zlomil obe nogi ter poškodoval glavo. Srna je poginila, vozniku ni bilo nič, na vozilu pa je za 90.000 din škoda.

SE O PROMETNIH ZMESNJAVAH V RIBNICI

SA O EN DAN NA ŽICI

Na članek, objavljen v 48. številki DL, dajemo piscu naslednji odgovor, hkrati pa pojasnilo uporabnikom cest, da morda res ne bi prišlo do zmesnjave.

V času, ko je bil v popravilu priključek četrtozredne ceste iz Ribnice v Jurjevico, je bilo nujno, da smo del ceste od mostu do priključka na cesto 325/II pri Gradbeniku v Ribnici zaprli. V ta namen je enosmernica začasno postala dvosmerna cesta, odstranjen pa je bil prometni znak »prepovedana smer«. Po končanem delu bi morali znak spet postaviti na prvotno mesto. Pri nameščanju se je delavcu zalomil vijak, rezerve pa ni imel, zato je uporabil žico. Že naslednjega dne je bil znak pritrjen z novim vijakom. Zavoljo tega ni moglo priti do zmesnjave, ker je znak služil namenu tudi tedaj, ko je bil pritrjen z žico. Tudi veter ga, kot meni pisec, ni mogel obračati.

Strinjamo pa se, da na avtobusni postaji manjka še en prometni znak, ga bomo pa v kratkem namestili. Znak za prepovedano parkiranje v bližini parkirnega prostora je spričo cestnega ogledala pravilno postavljen, če pa ni vedno prav obrnjen, gre »zaslugaa raznim objestnežem.

Kar zadeva postavitev prometnih znakov za prepovedano konjsko vprego iz obeh strani v Ribnici, je pisčeva pripomba pravilna in utemeljena. Ribnica zdaj še ni vele-mesto, da v njej ne bi smeli videti konja, razen tega pa motorizacija še ni tako močna, da bi stanovalec in podjetja dovažali blago z avtomobili. Preusmerjen pa je prevoz s konjsko vprego za blago, ki je bilo do postavitve prometnih znakov po glavni ulici v Ribnici. V tem smislu je dosežen namen komisije za varnost prometa pri ObS Ribnica, o čemer pa je seznanjena tudi postaja milice.

Vsi drugi prometni znaki, ki jih ni malo, so nameščeni tako, da vozniki vedo, za katero smer veljajo.

Preden se je pisec odločil napisati članek, bi bilo prav, ko bi se oglašil pri odseku za notranje zadeve ali drugem organu, kjer bi mu zadevo glede prometnih znakov v Ribnici prav gotovo jasno povedali.

JOŽE ILC, upravnik KOMUNALE Ribnica

»Kak Hitler. Rusija bo prišla!« je ugovarjal krčmar, ki se je tudi mešal v prepir.

Kmet in rudar sta bila za Hitlerja, gosposka mi-za z oštirjem vred pa je bila za Rusijo.

Čudna stvar, ki dá misliti. Na svojem potovanju po mirenski dolini, od Mokronoga do Novega mesta in na Gorjancih sem povsod naletel na isti pojav. Vaški magnati, trgovci, oštirji so bili po večini za Rusijo, bajtariji, delavci in kmetje pa z malimi in silno redkimi izjemami za Hitlerja. Če bi bil na agitacijskem potovanju z nalogo, da ustanovim proletarsko stranko, bi brez težave spravil skupaj organizacijo iz magnatov in oderuhov, nikakor pa bi ne mogel ustanoviti organizacije iz proletarskih elementov.

Takrat sem pri »Zajcu« debelo gledal, ker nisem poznal Dolenjske in njenega ljudstva in sem mislil, da je tako kakor drugod. Pozneje pa so se mi oči odprle in se temu čudnemu, tujemu pojavu nisem več čudil.

Od »Zajca«, kjer smo pustili gosposko mizo, smo odšli kmet, rudar in jaz po prašni cesti proti Mokronogu. Pred odhodom se nisem mogel nagledati neke krasne oljnate slike, ki kaže Mokronog pred več kot sto leti in ki jo je naslikal neznani do-maćin. Taka stvar bi spadala v Narodno galerijo, ne pa v zakajeno gostilniško sobo.

Kratka pot do trga drži čez valovito polje. Gre-doč mi je pijani kmet iz Trebelnega razlagal svoje življenje:

»Imam četrto grunta, redim par voličev in eno kravo. Če je letina slaba, moram kravo prodati, da lahko obdržim vole. Tudi vinograd imam za petdeset štrajhov vina. Vsako leto prodam boljše, slajše grozdje Mokronajzarjem, po dinarju kilo, če dob-

ro plačajo, pa po dva dinarja. S tem izkupičkom se potem družina obleče. Iz šmarnice pa si za dom napravimo »pitjuno«. Trebelno je trd kraj, vam povem, gospod moj. — Moj brat je rudar v Nemčiji. Vsak mesec pošlje ženi po tavičent dinarjev. Žena je nakupila nekaj njiv in travnikov. Če bo to še nekaj let trajalo, bo spravila skupaj svetla za cel grunt. V Nemčiji mora biti zelo dobro. In moj svak je navaden rudar...«

Njegov rjavi obraz kakor da bi bil napravljen iz suhe prsti trebeljanskih hribov. Ko je govoril o svojem gruntu, je bil njegov glas suh in težak, ko pa je

pripovedoval o svaku, je postal naenkrat zvočnejši in mastnejši. Njegove čudno mrtve oči so začele sijati.

Ko je nehal on, je pričel govoriti njegov tovariš, krmeljski rudar:

»Sam hudil me je zmotil, da sem zapustil Nemčijo in se vrnil domov. Tega je kriva tista bajta. Bajta je kakor križ, na katerega si pripet. Ne moreš si več pomagati. Na Strassbergu jo imam. — Koliko zaslu-žim? Sram me je povedati, vendar za življenje premalo, za smrt preveč. — Prej sem bil dvanaest let v Nemčiji, na Westfalskem. Tam se je delalo, a tudi živelo. In kako stanovanje sem imel: štiri sobe, vrt. Tukaj nas je osem, pa imamo dve luknji. V Nemčiji je red. Leta triindvajsetega je le malo manjkalo,

da nismo delavci dobili oblasti v roke. Nekaj tednov smo štrajkali, vse je bilo z nami...«

Pri teh besedah se mu je glas samozavestno dvignil, njegove noge, ki so prej štorčkljale po prašni cesti kakor dve suhi palici, so zakoračile z novo, nalezljivo silo. Čez nekaj časa je nadaljeval:

»Če pride Hitler sem, si pridobim dvanaest let nadej za moj penzion. Dvanaest let imam tam zunaj na Westfalskem, ki sem si jih moral krvavo prideliti s temile rokami. In to ni kar tako za katerega izmed nas...«

Pred menoj je zamahalo dvoje lopatastih, žilastih, rok, rumenih kakor ilovica šentjanskega rudnika.

Molčal sem. Kaj sem tudi hotel? Kako naj bi dokazoval tema dvema trpinoma, da nimata prav. Vsaka beseda bi bila bob v steno. S čudnimi občutki sem stopal v ta novi dolenjski svet.

In kot nalašč je ta z vsakim korakom postajal lepši. Ne morem trditi, da se je že mračilo, dasi se je sonce že skrilo za trebanjskimi hribi, a večerna barva je že legala v dolino. Hribi okoli nje so postajali čudno modri, modrikasta je postajala tudi dolina, polje, livade, gozdovi. Prejšnja podoba kraja se je neopazno spremenila in postala mehka in sanjava. Dolina se je zožila in vse, kar se je prej dozdevalo silno daleč, cerkve, gradovi, zidaničice, vasi — vse to se je zdaj zdelo mnogo bliže.

Medtem smo prišli do mokronoškega pokopališča, kjer doseže cesta v Mokronog svoj najvišji vzpon in od koder se popotniku odpre pogled na sam trg, ki ga vse dotlej ne vidiš. Tiho je ležal trg pod starim, tihim gradom, iznad njegovih streh so se kadili mirni, modri dimi. Če bi slike ne kazil dimnik usnarjen, bi te ti dimi lahko zapeljali k misli, da si prestavljen v srednji, fevdalni vek.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 24. decembra — Eva
Sobota, 25. decembra — Dušan
Nedelja, 26. decembra — Stefan
Ponedeljek, 27. decembra — Janez
Torek, 28. decembra — Zivko
Sreda, 29. decembra — Tomaž
Četrtek, 30. decembra — Branimir

ČESTITKE

Dragim staršem IGNACU in ANICI PAVLIN iz Novega mesta za dvajsetletnico skupnega življenja čestita sin Miran, ki služi vojaški rok v Skopju.

BOGOMILU LILIJU čestitajo za odlično diplomato na višji kadrovski šoli žena, hčerka in prijatelj.

MARTINU SKOFU iz Dragomlje vasi, sedaj v Švici, iskrene čestitke za rojstni dan mama in ostali.

Dragima TONCKI in TONIJU JEZU v Kanadi želijo v Novem letu obilo zdravja in veselja oče, sestra, bratje, Elio, Metka, Drago, Mirica in mala Tatjana.

OBVESTILA

Napišne ploščice za vrata stanovanja lahko naročite po pošti. GRAVERSTVO, Kečkeš Aleksander, Novo mesto.

Centene stranke obveščam, da bom s 1. I. 1966 odprl samostojno pisarno v Novem mestu na Prešernovem trgu št. 3. Odvetnik TONE SKERJ.

Na domu popravilam električne bojlere in izvršujem vsa dela za instalacijo vode. RAJKO BEVC, Sela 7, Dol. Toplice.

OSMRTNICA

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je v 91. letu starosti umrla

ANA BOBNAR

roj. Grandič,
iz Hrastja pri Mirni peči
Pokopali smo jo 9. decembra na pokopališču v Dobruču.
Zalujoči: Bobnarjevi, hči Franciška in ostalo sorodstvo

ZAHVALE

Dr. SAVLJU in strojnemu osebju kirurškega oddelka bolnišnice Novo mesto za vso oskrbo in uspešno opravljeno operacijo najlepša hvala! Hvaležni pacienti Martin Smalec, Gor. Sušice.

Ob smrti mojega moža
ANTONA KOTARJA
z Vel. Bana

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam kakorkoli pomagali in z nami sočustvovali ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujem pevcem, družbeno političnim organizacijam, šolski mladini, č. duhovščini, sorodnikom in znancem.
Zalujoča žena Marija

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: Poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 24. DECEMBRA: 8.05 Glasbena matineja. 9.25 Domače višje — domači ansambli. 10.15 Dubravka Tomšič — Srebotnjakova za klavirjem. 10.35 Novost na knjižni polici. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Avguština Bukovec: Težave pri nasvetih o sortimentih sadnega drevja. 12.40 Zenski vokalni kvartet in fantje na vasi pojo slovenske narodne pesmi. 15.20 Napotki za turiste. 15.30 Od vasi do vasi. 15.45 V svetu znanosti. 17.05 Petkov simfonijni koncert. 19.20 Igra Plesni orkester RTV Ljubljana. 20.00 Iz arhiva operetnih melodij. 20.20 Tedenski znanje-politični pregled. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih.

SOBOTA, 25. DECEMBRA: 8.05 Glasbena matineja. 8.55 Radijska šola za mlade stopnje — Darlice. 10.15 Odlomki iz oper čestih skladateljev. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Ina. 12.40 Španing: O uspehih poljedelstva na tujem. 12.40 Beneški fantje in trio Slavka Avsenika. 14.05 Prizori iz opere »Snežurčica« Nikolaja Rimskega Korjakova. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov. 17.05 Gremo v kino. 18.20

Ob bridki izgubi našega ljubelega moža in očeta
FERDINANDA JAKŠA
iz Gabra pri Semleu
se iskreno zahvaljujemo vsem tistim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in z nami sočustvovali ob nenadostilni izgubi.
Zalujoča žena Marija, sin Jože, sin Albert z družino, hčerka Ivanka z družino in ostalo sorodstvo.

Ob bridki izgubi našega očeta in moža

JANEZA JANEŽIČA

iz Skočjana
se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za podarjene vence in iskreno pomoč. Posebno se zahvaljujemo članom lovske družine in gasilskega društva Skočjan, ki so nam v dneh nesreče priskočili na pomoč in pokojnika spremili na zadnji poti. Prisrčna hvala tudi tvarišema Urbanu in Obru za poslovično besedo, ki sta jih izrekla ob grobu.
Zalujoča žena Terezija in hčerke Ivanka, Fani in Minka z družinami

MALI OGLASI

CENIK: vsak oglas do 10 besed — 900 din. vsaka nadaljnja beseda 100 din. Za naslov v upravi lista: približno 100 din. — Redni mesečni naročniki Dolenjskega lista imajo pri vseh malih oglasih, osmrtnicah, zahvalah, preklicih in podobnih objavah 20 % popusta

PRODAM FILTER za čiščenje vina popolnoma nov, znamke Salic Wien, z vsebino 100 l. Anton Savnik, Armovalo, Artiče.

PRODAM KRAVO s teletom. Ivan Jurkas, Loče, Dobova.

STANOVANJSKO dvosobno hišico blizu. Catežkih Toplic prodam. Ivan Soško, Sobinja vas, p. Krška vas.

PRODAM VINOGRAD v dobrem stanju v Hrušici. Janez Turk, Sela pri Ratežu 9, Otočec ob Krki.

UGODNO PRODAM 1 ha veliko posestvo z vsem poslopjem. Hiša je vseljava, 5 minut od ceste. Naslov v oglasnem oddelku (1063/65).

LOVČI! Prodajmo novo borovčevsko barakico 16 x 7,65 R. Konrad Kozole, Kostanjevica.

V družbi z modrooko?

19. decembra je bilo med 11.30 in 14. uro ukraden iz osebnega avtomobila »major« sive barve, z registrsko številko LJ-246 — 61, ki je stal na Cesti herojev malo naprej od hiše št. 16 (zadnja hiša na desni strani ceste proti novomeškemu pokopališču) več predmetov. Neznani zlikovci so odnesli moški temno siv zimski plašč, ženski črn krznen plašč, podoben »perzianerju«, deški rjavozelen veterani jopič (tak, ki se nosi na obe strani) in črno moško kumetovko. Sum leti na

dva 30-letna moška, eden je bil v dolgi črni suknji, drugi v kratkem črnem suknjiču, oba sta imela temne klobuke, eden je po vsem videzu brusar. Govorila sta srbohrvaško, v času od 11. do 14. ure pa sta se zadrževala v družbi dekleta, Slovenke, z izrazito modrimi očmi, v gostilni Novak. Vsakogar, ki je v omenjenem času videl karkoli, ki se je zadrževal v bližini opisanega avtomobila ali pa ve karkoli o treh opisanih osebah, prosimo, naj to nemudoma javi postaji LM v Novem mestu.

zabavne melodije. 20.15 Skupni program JRT — Studio Ljubljana.

TOREK, 28. DECEMBRA: 8.05 Glasbena matineja. 9.25 Sprehod z velikimi državnimi orkestri. 10.15 Z našimi pevci v domačih in tujih operah. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Slavica Sikovec: Bojše izkoriščanje grozdnih trsov. 12.40 Kvintet Avsenik in Trio Vitala Ahaciča. 14.35 Pet minut za novo pesmico. 15.30 V torku nasvidenje. 17.05 Koncert po željah poslušalcev. 18.20 Iz studia 14. 20.00 Moški pevski zbor »Francje Prešern« iz Kranja p. v. Petra Liparja. 20.20 Radijska igra Ernest Bruun Olsen: Knjigarnar ne more spat.

SREDA 29. DECEMBRA: 8.05 Glasbena matineja. 8.55 Pisan svet pravilje in zgodb. 9.10 Pojo mladinski zbori. 10.15 Flautist Boris Campa in basist Zdravko Kovac. 10.45 Človek in zdravje. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Ina. Tone Mastnak: A! kaže rediti ovce? 12.40 Pevska zborja »Ljubljana« in »Sveti Cankar« iz Ljubljane. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Koncert pihalne podobe Rudolf Urbanc. 18.00 Iz fonoteke radijskega. 20.00 Pol ure z zabavnim orkestrom RTV Ljubljana.

ČETRTAK, 30. DECEMBRA: 8.05 Glasbena matineja. 9.40 Starci in novi znanosti. 10.15 Naši kolektivni čestitajo. 10.40 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski

12. ameriški barvni film »Zadnji vlak iz Gun Hilla«. 30. in 31. 12. italijanski barvni film »Sigrid«. Kostanjevica. 26. 12. ameriški barvni film »Plameteča zvezda«. Metlika. 25. in 26. 12. ameriški film »Štirje jezdeci Apokalipse«.

Obvestilo dopisnikom in sodelavcem

Prva številka v novem letu bo izšla že 6. januarja 1966, zato vas prosimo, da tudi pred in takoj po praznikih pošljete poročila in novice. — Honorar za december smo zaključili z današnjo, 51. številko, medtem ko bomo honorarje za prišpevke v 52. številki obračunali skupaj z januarskim honorarjem.

UREDNIŠTVO

27. in 28. 12. ameriški film »Maščevalec Zorzo«. 29. in 30. 12. jugoslovanski film »Stopnice hramov«.

Novo mesto »Krka«. 24. do 27. 12. sovjetski barvni film »Začarani vasi«. 24. do 27. 12. jugoslovanski film »Ne joči Peter«. 28. in 29. 12. češki film »... in peti ježdec je strah«.

Predgrad. 26. 12. sovjetski film »Tahir in Zuhra«. 25. in 26. 12. poljski film »Poročna obleka«.

Sedražica. 25. in 26. 12. jugoslovanski film »Samorastnik«. Straža. 25. in 26. 12. italijanski film »Mladolietnice«.

Sevnica. 25. in 26. 12. avstrijski film »Pri črnem konjčku«. 29. 12. sovjetski film »Tanja«.

Stara cecerk. 25. in 26. 12. italijanski film »As asovaa«.

Sentjemej. 25. in 26. 12. »V ritmi twistaa«.

Trebnje. 25. in 26. 12. egiptovski film »Alžirka Džamilaa«.

Iz novomeške narodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Anica Suštaršič iz Mokronoga — Danico, Ivanca Urbič iz Mokronoga — Francija, Marija Martič iz Dolenjskih Toplic — Marijo, Marija Juršič iz Zdinje vasi — Jožeta, Ljudmila Stokar iz Velike vasi — Viktorja, Anica Rukšič iz Hrušice — Marjeto, Marija Vidmar iz Gornje Straže — Zlatka Ivica Novak iz Velike Sevnice — Alberta, Terezija Turk iz Igljenke — Jožeta, Pavla Hudorovic iz Črnomlja — Viktorja, Majda Bregar iz Zavrtnja — Janka, Marija Flander iz Jame — Roberta, Alojzija Avguština iz Velikega Slatnika — Francija, Jožeta Keber iz Črnomlja — Stefana, Jožeta Blažič iz Zdinje vasi — deklico, Cveta Zabkar s Trške gore — deklico, Anica Franković iz Nove Lipe — dečka, Marija Blatnik s Potovrha — dečka.

Prihodnji četrtek:

novoletna številka DOLENJSKEGA LISTA — zanimivo branje, velika nagradna križanka, novoletni stenski koledar za vse stalne naročnike našega tednika! Ne zamudite je!

RADIO BREŽICE

PETEK, 24. DECEMBRA: 18.00 — Obvestila in glasbena oddaja Izbrali ste sami — Naši novi posnetki.

NEDELJA, 26. DECEMBRA: 10.20 — Poročila — Zunanje politična rubrika — Sklepi skupine za kmetijstvo in sobotne občinske konference SZDL — Problematika skupnosti socialnega varovanja Posavja — Iz novinarjeve beležnice — Za naše kmetovalce — Domače višje vam igrajo Beneški fantje in Zadovoljni Kranjci — Magnetofonski zapis: Zasnova in perspektive Zdravilišča Čateške toplice — Pozor, nimaš prednosti! — Pogovor s poslušalci — Obvestila in spored naših kinematografov. 12.05 Ob-

TOREK, 28. DECEMBRA: 18.15 — Pred novim letom: nekoliko koristnih nasvetov — Novo v knjižnici — Od torika do torika v brežinskem kinu — Zadnja letosnja športna reportaža — Obvestila — Glasbena oddaja: Giuseppe Verdi — Trubadur II. dejanje.

OPEKA — — OPEKA

ugoden nakup

LASTNIKI DEVIZNIH SREDSTEV!

LJUBLJANSKE OPEKARNE, LJUBLJANA, Cesta na Vrhovce 2,

vam nudijo

priložnost za nakup vseh vrst opečnih izdelkov po zelo ugodnih cenah.

Za dobave vseh vrst opeke izkoristite

poseben popust!

Vse informacije o načinu in plačilu dobite v prodajnem oddelku podjetja osebno ali po telefonu 20-965.

BOGAT ASORTIMAN — DOBAVA PROMPTNA!

PRALNI STROJI

SUPERAVTOMATIČNI, VSEH ZNAMK

SAMO ZADNJI MODELI — NOVE IZVEDBE

Plačate lahko s kakršnokoli valuto!

Devizni račun št. 3327/6 pri CASSA DI RISPARMIO, TRIESTE

VSE POTREBNE LISTINE ZA IZVOZ PRISKRBIMO!

AUDIOVISION

TRST, Via Tarabochia 10

O b j a v a

O NAJDENIH PREDMETIH V OBČINI KOČEVJE

Pri SKUPSCINI OBČINE KOČEVJE so naslednji najdeni predmeti:

žensko dvokolo FBP-EXTRA	št. 138593
moško dvokolo ALPES	št. 62776
moško dvokolo TRIUMFO	št. 64241
moško dvokolo ROG	št. 275038
žensko dvokolo nezn. znamke	št. 254441
žensko dvokolo nezn. znamke	št. 159960
moško dvokolo ROG	št. 421230
moško dvokolo PARTIZAN	št. 3045

Gornji predmeti so na ogled pri postaji milice Kočevje.

Razprodaja predmetov bo 19. 1. 1966, soba št. 52-II od 14. do 17. ure.

RAZPISNE KOMISIJE

v delovnih organizacijah, ki razpisujejo mesta direktorjev in drugih vodilnih uslužbencev prosimo, da naročajo take razpise tudi v DOLENJSKEM LISTU. — Temeljni zakon o volitvah dovoljuje razpis delovnih mest za direktorje v dnevnem časopisu oz. tudi v drugih javnih sredstvih informacij.

Ker so dohodki od oglasov in uradnih objav zelo pomemben vir sredstev za redno izhajanje domačega pokrajinskega glasila SZDL, naprošamo vse razpisne komisije na našem področju, da upoštevajo pri naročanju takih oglasov tudi DOLENJSKI LIST, ki je najbolj množično sredstvo informacij na področju naših 9 občin.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnjak (glavni in odgovorni urednik), Risa Bačar, Miloš Jakopec, Marjan Mokron, Jože Prime, Jožica Teppy in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 60 din — Letna naročnina za 1965: 2600 din, polletna 1300 din; plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo: 3750 din oz. 3 ameriške dolare — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 521-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21.227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: časopisno podjetje DELO v Ljubljani